

KOMISJA EUROPEJSKA
DYREKCJA GENERALNA
PODATKI I UNIA CELNA
Podatki Pośrednie i Administracja Podatkowa
Administracja podatkowa i zwalczanie oszustw podatkowych

Wytyczne w sprawie zgłaszania danych dotyczących płatności otrzymanych od dostawców usług płatniczych i przekazywania ich do centralnego elektronicznego systemu informacji o płatnościach (CESOP)

Zastrzeżenie prawne: niniejsze wytyczne nie mają charakteru prawnie wiążącego i zawierają tylko praktyczne i nieformalne wytyczne dotyczące sposobu stosowania prawa Unii z punktu widzenia Dyrekcji Generalnej ds. Podatków i Unii Celnej Komisji.

Niniejsze wytyczne mają na celu zapewnienie lepszego zrozumienia niektórych części prawodawstwa UE w zakresie podatku VAT. Wytyczne zostały sporządzone przez służby Komisji we współpracy z państwami członkowskimi i dostawcami usług płatniczych i nie mają charakteru prawnie wiążącego, jak wskazano w zastrzeżeniu prawnym na pierwszej stronie niniejszego dokumentu.

Niniejsze wytyczne nie są wyczerpujące. Oznacza to, że chociaż zawierają one szczegółowe informacje na temat określonych zagadnień, to mogą istnieć elementy, których nie uwzględniono w niniejszym dokumencie.

Wszystkim użytkownikom niniejszych wytycznych, którzy są zainteresowani konkretnym tematem, zaleca się przeczytanie całego rozdziału poświęconego temu konkretnemu zagadnieniu.

Spis treści

1	Wprowadzenie	6
2	Zakres obowiązku sprawozdawczego	7
2.1	Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym	8
2.1.1	Zakres terytorialny – sytuacja państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Irlandii Północnej.....	9
2.2	Płatności objęte obowiązkiem sprawozdawczym	10
2.2.1	Polecenie przelewu	13
2.2.2	Polecenie zapłaty.....	15
2.2.3	Usługi przekazu pieniężnego	16
2.2.4	Płatność kartą	17
2.2.5	Pieniądz elektroniczny	22
2.2.6	Platformy handlowe i pośrednicy pobierający środki pieniężne we własnym imieniu	26
2.3	Usługi płatnicze objęte obowiązkiem sprawozdawczym.....	28
2.3.1	Metody płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania – vouchery.....	28
2.3.2	Vouchery a zwrot płatności.....	30
2.3.3	Korzystanie z voucherów w połączeniu z metodami płatności objętymi obowiązkiem sprawozdawczym.....	31
2.4	Zastosowanie w praktyce w podziale na metody płatności	32
2.4.1	Polecenie przelewu	32
2.4.2	Polecenie zapłaty.....	33
2.4.3	Usługi przekazu pieniężnego	34
2.4.4	Płatności kartą	34
2.4.5	Pieniądz elektroniczny	36
2.4.6	Platforma handlowa	38
3	Kontrola i powstanie obowiązku sprawozdawczego	40
3.1	Płatności transgraniczne – zasady dotyczące lokalizacji zawarte w art. 243c	40
3.1.1	Tabela identyfikatorów na potrzeby określania lokalizacji płatnika i odbiorcy płatności	41

3.1.2	Zastosowanie w praktyce	43
3.2	Próg 25 płatności transgranicznych na podstawie art. 243b ust. 2.....	51
3.2.1	Zasada podstawowa – obliczanie płatności transgranicznych w podziale na poszczególne identyfikatory	51
3.2.2	Dodatkowa zasada – agregowanie płatności transgranicznych według odbiorców płatności	52
3.2.3	Zastosowanie w praktyce	54
4	Zgłaszanie danych.....	58
4.1	Jakie warunki muszą być spełnione, aby powstał obowiązek sprawozdawczy? ...	58
4.2	Jak często należy zgłaszać dane?	58
4.3	Kto powinien zgłaszać dane na podstawie art. 243b ust. 3?	59
4.3.1	Zastosowanie w praktyce	61
4.3.2	Sytuacja państw EOG	64
4.4	Gdzie należy zgłaszać dane?	64
4.4.1	Bezpośrednie świadczenie usług płatniczych w przyjmujących państwach członkowskich	65
4.4.2	Sytuacja państw EOG (Islandia, Liechtenstein, Norwegia).....	66
4.5	Jakie dane powinni zgłaszać dostawcy usług płatniczych?	67
4.5.1	Przegląd elementów danych.....	68
4.5.2	Dane, które należy podawać w przypadku poszczególnych metod płatności.....	73
4.5.3	Aspekty dotyczące jakości danych	85
5	Zasady dotyczące (ponownego) przekazywania danych	90
5.1	Walidacja informacji dotyczących płatności na poziomie krajowym.....	90
5.2	Walidacja informacji dotyczących płatności na poziomie CESOP	91
5.3	Ponowne przekazywanie danych	91
5.4	Spontaniczne korygowanie błędów.....	92
6	Uwagi końcowe.....	92

Wersja	Data	Opis
1.00	3 sierpnia 2022 r.	Wersja zatwierdzona do publikacji

1 WPROWADZENIE

18 lutego 2020 r. Rada przyjęła pakiet legislacyjny regulujący kwestię gromadzenia danych dotyczących płatności, aby zwiększyć skuteczność zwalczania oszustw związanych z VAT w handlu elektronicznym. Pakiet ten obejmuje dwa teksty prawne:

- dyrektywę Rady (UE) 2020/284 z dnia 18 lutego 2020 r. zmieniającą dyrektywę 2006/112/WE w odniesieniu do wprowadzenia pewnych wymogów dla dostawców usług płatniczych¹ oraz
- rozporządzenie Rady (UE) 2020/283 z dnia 18 lutego 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 904/2010 w odniesieniu do środków służących wzmocnieniu współpracy administracyjnej w celu zwalczania oszustw w dziedzinie VAT².

Wspomniane nowe przepisy wejdą w życie 1 stycznia 2024 r. Wprowadzenie zmian w dyrektywie 2006/112/WE³ („dyrektywa VAT”) spowodowało nałożenie na dostawców usług płatniczych mających siedzibę w Unii Europejskiej („UE”) nowego obowiązku sprawozdawczego polegającego na prowadzeniu ewidencji przetwarzanych przez nich płatności oraz ich beneficjentów („odbiorców płatności”). Z kolei zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 904/2010 koncentrują się na opracowaniu centralnego elektronicznego systemu informacji o płatnościach („CESOP”), w którym zgromadzone dane będą przechowywane i przetwarzane, a następnie przekazywane do dyspozycji ekspertów ds. zwalczania nadużyć finansowych z państw członkowskich do celów zwalczania oszustw związanych z VAT.

Impulsem do wykorzystywania danych dotyczących płatności jest potrzeba zwiększenia skuteczności zwalczania oszustw związanych z VAT w handlu elektronicznym, które jest szczególnie trudne ze względu na brak obecności fizycznej sprzedawców w państwach członkowskich konsumpcji. Wykorzystanie internetu i nowych technologii umożliwiło przedsiębiorstwom sprzedaż towarów za granicą bez konieczności ustanawiania tam jakiegokolwiek obecności fizycznej. To z kolei może utrudniać państwom członkowskim przeprowadzanie kontroli, ponieważ aby móc się dowiedzieć, że sprzedawcy zagraniczni prowadzą działalność na ich terytorium, są one uzależnione od dobrej woli takich sprzedawców w zakresie zgłaszania transakcji. Nawet w przypadkach, gdy państwo członkowskie wie, że sprzedawcy na stronie internetowej dostarczają towary lub świadczą usługi na jego terytorium, zidentyfikowanie rzeczywistego sprzedawcy kryjącego się za daną stroną internetową może być niezwykle trudne. Ze względu na ten brak informacji państwom członkowskim jest niezwykle trudno zwracać się o informacje lub wymieniać je między sobą, ponieważ nie wiedzą one, komu powinny udostępniać informacje ani do kogo powinny się o nie zwracać.

Od 2024 r. wykorzystywanie danych dotyczących płatności i CESOP zapewnią ekspertom ds. zwalczania nadużyć finansowych w państwach członkowskich informacje niezbędne do identyfikacji sprzedawców za granicą, którzy dostarczają towary lub świadczą usługi na ich terytorium. System opracowano w taki sposób, aby ograniczał obciążenie administracyjne spoczywające na dostawcach usług płatniczych dzięki gromadzeniu danych za pomocą zharmonizowanego, standardowego formularza oraz ograniczeniu gromadzonych danych do tych, które są niezbędne do identyfikacji sprzedawców i zwalczania oszustw związanych z VAT w handlu elektronicznym. Nie będą gromadzone żadne dane dotyczące nabywcy („płatnika”), z wyjątkiem przypuszczalnego państwa członkowskiego

¹ Dyrektywa Rady (UE) 2020/284 z dnia 18 lutego 2020 r. zmieniająca dyrektywę 2006/112/WE w odniesieniu do wprowadzenia pewnych wymogów dla dostawców usług płatniczych (Dz.U. L 62 z 2.3.2020, s. 7).

² Rozporządzenie Rady (UE) 2020/283 z dnia 18 lutego 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 904/2010 w odniesieniu do środków służących wzmocnieniu współpracy administracyjnej w celu zwalczania oszustw w dziedzinie VAT (Dz.U. L 62 z 2.3.2020, s. 1).

³ Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1).

pochodzenia płatności, a dane dotyczące sprzedawcy będą gromadzone tylko w przypadku, gdy otrzymuje on znaczną kwotę płatności transgranicznych.

Niniejsze wytyczne sporządzono we współpracy z ekspertami z sektora płatności oraz z państwami członkowskimi i są one ukierunkowane na wyjaśnienie zasad zgłaszania informacji dotyczących płatności. Wyjaśniono w nich szczegółowo zakres obowiązku sprawozdawczego, przedstawiono główne metody płatności stosowane obecnie w Unii Europejskiej do płacenia za towary i usługi przez internet, wyjaśniono, co powoduje powstanie obowiązku sprawozdawczego, oraz podjęto próbę wyszczególnienia elementów danych wykorzystywanych przez dostawców usług płatniczych, które można zgłaszać do CESOP. Wytyczne są skierowane zarówno do dostawców usług płatniczych, którzy będą musieli przekazywać dane w ramach nowych obowiązków sprawozdawczych, jak i do państw członkowskich, które będą musiały gromadzić dane i przekazywać je do CESOP. Wytyczne te pozostają jednak dokumentem wyjaśniającym pozbawionym wartości prawnej.

2 ZAKRES OBOWIĄZKU SPRAWOZDAWCZEGO

W niniejszej sekcji skoncentrowano się na zdefiniowaniu zakresu obowiązku sprawozdawczego, o którym mowa w art. 243b dyrektywy 2006/112/WE wprowadzoną dyrektywą Rady (UE) 2020/284 („sprawozdawczość w ramach CESOP”).

W art. 243b ust. 1 określono zasady obowiązku sprawozdawczego:

Aby osiągnąć cel w postaci zwalczania oszustw w dziedzinie VAT, państwa członkowskie wymagają od dostawców usług płatniczych, aby prowadzili wystarczająco szczegółową ewidencję odbiorców płatności i płatności w odniesieniu do usług płatniczych, które świadczą, za każdy kwartał kalendarzowy, aby umożliwić właściwym organom państw członkowskich prowadzenie kontroli dostaw towarów i świadczenia usług, które zgodnie z przepisami tytułu V uznaje się za mające miejsce w państwie członkowskim.

Wymóg, o którym mowa w akapicie pierwszym, ma zastosowanie wyłącznie do usług płatniczych świadczonych w odniesieniu do płatności transgranicznych. Płatność uznaje się za płatność transgraniczną w przypadku, gdy płatnik znajduje się w jednym państwie członkowskim, a odbiorca płatności znajduje się w innym państwie członkowskim, na terytorium trzecim lub w państwie trzecim.

Zgodnie z tym artykułem istnieją trzy wymogi, które muszą być spełnione, aby spowodować powstanie obowiązku sprawozdawczego u dostawcy usług płatniczych („podmiot zgłaszający”):

1. podmiot zgłaszający musi być dostawcą usług płatniczych zgodnie z definicją zawartą w art. 243a pkt 1 dyrektywy 2006/112/WE;
2. podmiot zgłaszający musi świadczyć usługi płatnicze zgodnie z definicją zawartą w art. 243a pkt 2 dyrektywy 2006/112/WE;
3. podmiot zgłaszający musi brać udział w przetwarzaniu płatności zgodnie z definicją zawartą w art. 243a pkt 3 dyrektywy 2006/112/WE między płatnikiem a odbiorcą płatności, w przypadku gdy płatnik znajduje się w jednym państwie członkowskim, a odbiorca płatności znajduje się w innym państwie członkowskim, na terytorium trzecim lub w państwie trzecim.

Te trzy warunki stanowią istotę zakresu obowiązku sprawozdawczego i zostaną szczegółowo opisane w niniejszej sekcji, przy czym każdy z nich jest odpowiedzią na jedno z poniższych pytań:

- 2.1. Jakie podmioty są objęte obowiązkiem sprawozdawczym?
- 2.2. Jakie płatności są objęte obowiązkiem sprawozdawczym?
- 2.3. Jakie usługi płatnicze są objęte obowiązkiem sprawozdawczym?

Powstanie obowiązku sprawozdawczego wymaga – oprócz tych trzech elementów – spełnienia dwóch dodatkowych warunków: pierwszy z nich, określony w art. 243b ust. 1 akapit drugi, zawiera wymóg, że zgłaszane płatności muszą mieć charakter transgraniczny, natomiast zgodnie z drugim warunkiem, który określono w art. 243b ust. 2, dostawca usług płatniczych podlega obowiązkowi przekazywania informacji dopiero po dokonaniu ponad 25 płatności transgranicznych w ciągu kwartału na rzecz danego odbiorcy płatności. Te dwa warunki podlegające monitorowaniu opisano szczegółowo w sekcji 3.

2.1 Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym

Obowiązek sprawozdawczy ma zastosowanie wyłącznie do dostawców usług płatniczych określonych w art. 243a, którzy świadczą usługi płatnicze w Unii Europejskiej. Dostawcy usług płatniczych, którzy nie świadczą usług płatniczych w Unii Europejskiej, nie muszą wypełniać żadnych obowiązków sprawozdawczych.

Jeśli chodzi o definicję dostawcy usług płatniczych, w art. 243a odniesiono się do definicji określonych w dyrektywie (UE) 2015/2366⁴ („druga dyrektywa w sprawie usług płatniczych”). Nie wszyscy dostawcy usług płatniczych objęci zakresem stosowania drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych podlegają jednak automatycznie obowiązkowi sprawozdawczemu w ramach CESOP. W art. 243a zakres obowiązku sprawozdawczego ograniczono bowiem do następujących czterech kategorii dostawców usług płatniczych:

- a) instytucji kredytowych, do których należą np. banki posiadające pełną licencję, mające siedzibę w Europie, a także europejskie oddziały instytucji kredytowych, których siedziba główna znajduje się poza UE i które świadczą usługi płatnicze;
 - b) instytucji pieniądza elektronicznego, które obejmują wszystkich dostawców usług płatniczych świadczących usługi płatnicze za pośrednictwem pieniądza elektronicznego, np. dostawców cyfrowych portfeli i dostawców voucherów/kart elektronicznych;
 - c) instytucji płatniczych, tj. kategorii rezydualnej, której zakres może obejmować wszystkie przedsiębiorstwa świadczące usługi płatnicze niekwalifikujące się do żadnej z pozostałych kategorii wymienionych w drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych. Kategoria ta może obejmować przedsiębiorstwa świadczące usługi płatnicze, takie jak wydawanie kart kredytowych/debetowych, acquiring transakcji płatniczych, przetwarzanie płatności, inicjowanie płatności, platformy, za pośrednictwem których świadczone są usługi płatnicze i które działają w imieniu zarówno płatnika, jak i odbiorcy płatności, itp.;
- a) instytucji świadczących żyro pocztowe, które świadczą usługi płatnicze.

W drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych dodano do tego wykazu banki centralne i organy publiczne, lecz podmioty te nie są objęte obowiązkiem sprawozdawczym w odniesieniu do CESOP, ponieważ zazwyczaj nie świadczą usług płatniczych objętych obowiązkiem sprawozdawczym (zob. sekcja 2.3).

Uwaga: zwolnienie dotyczące małych dostawców usług płatniczych określone w art. 32 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych nie ma zastosowania do obowiązku sprawozdawczego

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

w ramach CESOP. W związku z tym nawet mali dostawcy usług płatniczych będą zobowiązani do przekazywania danych o płatnościach i odbiorcach płatności, jeżeli wszystkie pozostałe warunki będą spełnione.

Choć zakres definicji dostawców usług płatniczych jest dość szeroki i obejmuje większość rynku płatności, definicję tę należy interpretować w powiązaniu z przepisami mającymi zastosowanie do usług płatniczych objętych obowiązkiem sprawozdawczym. Nie wszystkie usługi płatnicze są bowiem objęte obowiązkiem sprawozdawczym. W związku z tym możliwe jest, że dany podmiot kwalifikuje się jako dostawca usług płatniczych zgodnie z definicją zawartą w art. 243a pkt 1 dyrektywy 2006/112/WE, ale nie świadczy żadnych usług płatniczych, o których mowa w art. 243a pkt 2. W takim przypadku dostawca usług płatniczych nie będzie podlegał obowiązkowi sprawozdawczemu. Dobrym przykładem na to jest sytuacja podmiotów inicjujących płatności, które są instytucjami płatniczymi, ale nie świadczą żadnych usług płatniczych objętych obowiązkiem sprawozdawczym (zob. sekcja 2.3).

W art. 3 lit. b) drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych ustanowiono również specjalny przepis, zgodnie z którym płatności dokonywane za pośrednictwem agenta handlowego albo agentów handlowych działających w imieniu wyłącznie płatnika lub odbiorcy płatności są wyłączone z zakresu stosowania tej dyrektywy. Oznacza to, że płatności dokonywane za pośrednictwem agentów handlowych działających w imieniu zarówno płatnika, jak i odbiorcy płatności byłyby objęte zakresem stosowania drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych. Potwierdza to motyw 11 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych, który stanowi, że agenci handlowi działający w imieniu zarówno płatnika, jak i odbiorcy płatności muszą być zarejestrowani jako dostawcy usług płatniczych, jeżeli przechowują środki pieniężne w imieniu obu swoich klientów. Przepis ten jest szczególnie ważny w przypadku handlu elektronicznego, ponieważ oznacza, że platformy internetowe i platformy handlowe, które przechowują środki pieniężne w imieniu swoich klientów, muszą zarejestrować się jako dostawcy usług płatniczych (albo jako instytucja płatnicza, albo w innych kategoriach, w zależności od usług, które świadczą) i będą objęte obowiązkiem sprawozdawczym. W związku z tym platformy handlowe, które podbierają środki pieniężne od płatnika, przechowują je, a następnie przekazują odbiorcy płatności, będą musiały zgłaszać informacje na temat odbiorcy płatności do CESOP.

2.1.1 Zakres terytorialny – sytuacja państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Irlandii Północnej

Przepisy drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych mają zastosowanie do wszystkich państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego („EOG”), którego zakres obejmuje wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej, a także Islandię, Liechtenstein i Norwegię. Oznacza to, że dostawcy usług płatniczych, którzy chcą świadczyć usługi płatnicze na terenie EOG, muszą uzyskać licencję płatniczą w swoim państwie oraz spełniać pozostałe wymogi określone w dyrektywie, aby móc korzystać z tej licencji w innym państwie.

Po uzyskaniu przez dostawcę usług płatniczych z państwa należącego do EOG licencji płatniczej w państwie, w którym ma on swoją siedzibę, dostawca ten będzie mógł świadczyć usługi płatnicze w każdym państwie członkowskim, korzystając z przepisów dotyczących swobody świadczenia usług („*passporting*”), określonych w drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych. Przepisy te pozwalają dostawcom usług płatniczych, którzy uzyskali licencję płatniczą na podstawie drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych, na świadczenie usług płatniczych w każdym innym państwie będącym członkiem EOG bez konieczności występowania z wnioskiem o nową licencję płatniczą w tym państwie. Zamiast tego dostawca usług płatniczych będzie musiał jedynie poinformować pozostałe państwa o zamiarze świadczenia usług płatniczych na ich terytorium, czego może dokonać albo przez fizyczną obecność (np. oddział), skorzystanie z usług agenta handlowego, albo bezpośrednio z państwa, w którym znajduje się jego siedziba, korzystając ze swobody świadczenia usług.

Oznacza to, że dostawcy usług płatniczych z państw należących do EOG mogą być objęci obowiązkiem sprawozdawczym powstałym w odniesieniu do CESOP również w przypadku, gdy świadczą usługi płatnicze w państwie członkowskim, nawet przy braku fizycznej obecności w Unii Europejskiej.

Więcej szczegółowych informacji na temat sprawozdawczości w przypadku państw należących do EOG znajduje się w sekcji 4.4.2.

Uwaga: Irlandia Północna jest częścią obszaru VAT UE w ramach umowy brexitowej i protokołu do tej umowy, ale zakres obowiązku sprawozdawczego powstałego na mocy dyrektywy 2020/284 nie podlega w odniesieniu do Irlandii Północnej ani brexitu żadnym szczególnym ustaleniom. W związku z tym na potrzeby obowiązku sprawozdawczego w ramach CESOP odbiorców płatności i dostawców usług płatniczych mających siedzibę w Irlandii Północnej należy rozumieć jako mających siedzibę w państwie trzecim (i w taki właśnie sposób należy ich zgłaszać).

2.2 Płatności objęte obowiązkiem sprawozdawczym

Pojęcie płatności ma zasadnicze znaczenie dla obowiązku sprawozdawczego, ponieważ obejmuje ono dokładnie te informacje, które dostawcy usług płatniczych będą musieli rejestrować w swojej ewidencji. Pojęcie płatności jest ściśle związane z definicją „transakcji płatniczych” zawartą w art. 4 pkt 5 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych⁵, ale obejmuje również usługi przekazu pieniężnego zdefiniowane w art. 4 pkt 22 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych⁶.

Mówiąc w uproszczeniu, płatność odpowiada transferowi środków pieniężnych od płatnika (podmiotu inicjującego) do odbiorcy płatności (beneficjenta). Definicję płatnika i odbiorcy płatności określono również w art. 243a, w której to definicji bezpośrednio odniesiono się do definicji zawartej w drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych.

Płatnik oznacza „osobę fizyczną lub prawną, która jest posiadaczem rachunku płatniczego i zezwala na wykonanie zlecenia płatniczego z tego rachunku płatniczego, lub w przypadku gdy rachunek płatniczy nie istnieje – osobę fizyczną lub prawną, która składa zlecenie płatnicze”. Płatnikiem jest więc podmiot, którego środki pieniężne są przekazywane w ramach wykonywania płatności. W większości przypadków płatnik będzie również podmiotem inicjującym płatność, ale w przypadku polecenia zapłaty płatność inicjuje odbiorca płatności na podstawie zezwolenia udzielonego przez płatnika w ramach upoważnienia do polecenia zapłaty.

Z kolei odbiorca płatności oznacza „osobę fizyczną lub prawną będącą zamierzonym odbiorcą środków pieniężnych, które są przedmiotem transakcji płatniczej”. Odbiorca płatności jest zatem beneficjentem środków pieniężnych przekazywanych w ramach wykonywania płatności. Jednym z kluczowych elementów, jeśli chodzi o odbiorcę płatności, jest koncepcja „zamierzonego odbiorcy”. Przetwarzanie płatności wiąże się często z udziałem wielu podmiotów i z wieloma modelami biznesowymi, a nierzadko zdarza się, że środki pieniężne podczas ich przekazywania przechodzą najpierw między różnymi dostawcami usług płatniczych, którzy mogą zatrzymać te środki pieniężne przez określony czas przed przekazaniem ich odbiorcy płatności. Tych dostawców usług płatniczych nie należy mylić z odbiorcą płatności, ponieważ nie są oni zamierzonym odbiorcą płatności od płatnika, a jedynie

⁵ „Transakcja płatnicza” oznacza działanie zainicjowane przez płatnika lub w imieniu płatnika lub przez odbiorcę, polegające na złożeniu, transferze lub wypłacie środków pieniężnych, niezależnie od leżących u jego podstawy zobowiązań między płatnikiem a odbiorcą.

⁶ „Usługa przekazu pieniężnego” oznacza usługę płatniczą, która umożliwia, bez konieczności tworzenia rachunków płatniczych w imieniu płatnika lub odbiorcy, odbiór środków pieniężnych od płatnika wyłącznie w celu transferu odpowiedniej kwoty do odbiorcy lub innego dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy lub odbiór takich środków pieniężnych w imieniu odbiorcy i ich udostępnienie odbiorcy.

pośrednikami. W związku z tym informacje, które należy zgłaszać, muszą dotyczyć odbiorcy płatności, a nie pośredników. Ponieważ jednak dostawcy usług płatniczych opierają się na informacjach podanych w żądaniu realizacji płatności, zdarzają się sytuacje, w których jako beneficjent płatności występuje pośrednik. Szczegółowy opis tych sytuacji znajduje się w sekcji 2.2.6.

W związku z tym płatności, które należy zgłaszać do CESOP, odpowiadają transferowi środków pieniężnych od osoby fizycznej lub prawnej, której środki pieniężne są przekazywane, do osoby fizycznej lub prawnej, która jest zamierzonym odbiorcą tych środków.

Uwaga: zgodnie z art. 243b obowiązkiem sprawozdawczym objęte są jedynie płatności zainicjowane przez płatnika w Unii Europejskiej. Odbiorca płatności może natomiast znajdować się w innym państwie członkowskim, na terytorium trzecim lub w państwie trzecim.

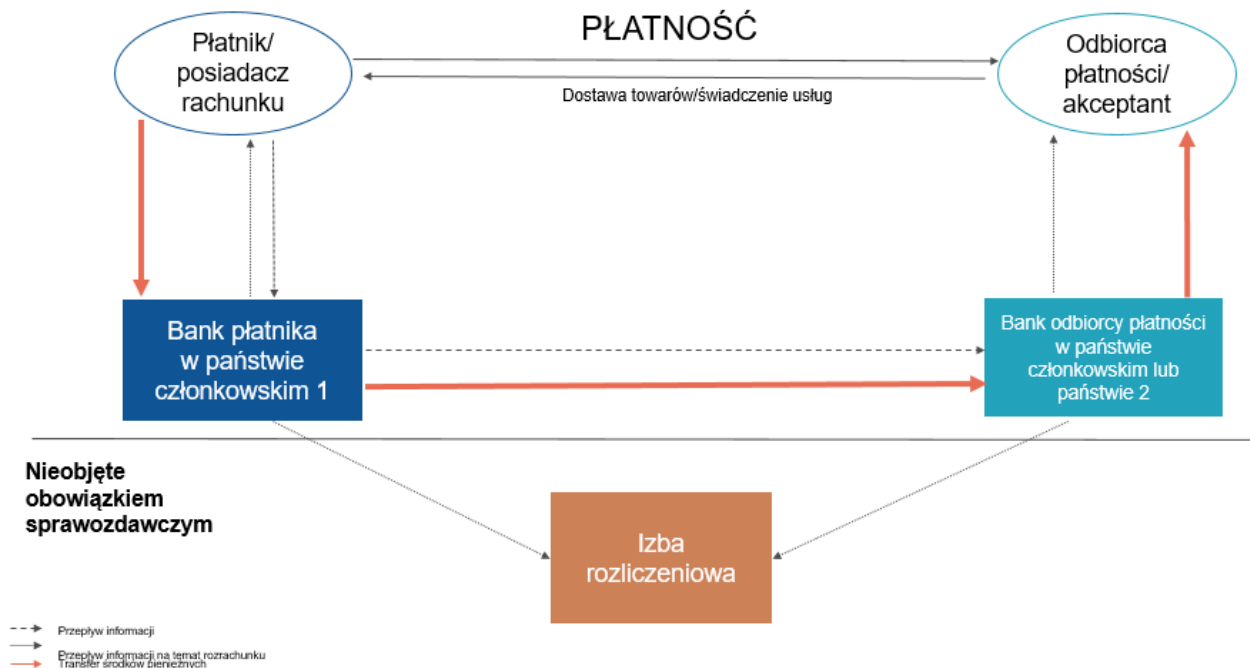
W praktyce oznacza to, że płatność objęta obowiązkiem sprawozdawczym obejmuje:

- *płatności od płatnika znajdującego się w państwie członkowskim do odbiorcy płatności znajdującego się w innym państwie członkowskim (za zgłoszenie odpowiada dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności, zob. sekcja 4.3);*
- *płatności od płatnika znajdującego się w państwie członkowskim do odbiorcy płatności znajdującego się na terytorium trzecim lub w państwie trzecim (za zgłoszenie odpowiada dostawca usług płatniczych płatnika, zob. sekcja 4.3).*

Płatności od płatnika, który nie znajduje się w państwie członkowskim, do odbiorcy płatności znajdującego się w państwie członkowskim nie są natomiast objęte obowiązkiem sprawozdawczym.

Chociaż definicja ta może wydawać się łatwa do zrozumienia, należy zauważyć, że płatność realizowana między nabywcą (płatnik) a sprzedawcą (odbiorca płatności) towarów lub usług wiąże się często z udziałem wielu dostawców usług płatniczych po obu stronach łańcucha płatności, którzy wymieniają między sobą informacje i przekazują między sobą środki pieniężne w celu realizacji płatności między nabywcą a sprzedawcą. Poniższy diagram przedstawia tę złożoność na przykładzie polecenia przelewu.

Diagram 1 – Przegląd płatności w ramach polecenia przelewu

Na diagramie przedstawiono cztery różne rodzaje przepływów dokonywanych w celu realizacji pojedynczej płatności między nabywcą (płatnik) a sprzedawcą (odbiorca płatności):

- przepływ usług odpowiada poszczególnym usługom świadczonym przez poszczególne podmioty. Banki płatnika i odbiorcy płatności świadczą usługi płatnicze na rzecz swojego klienta, natomiast izba rozliczeniowa świadczy usługi rozliczeniowe na rzecz obu dostawców usług płatniczych;
- przepływ pieniężny odpowiada przepływowi środków pieniężnych między poszczególnymi podmiotami. Transfer środków pieniężnych między płatnikiem a odbiorcą płatności nie odbywa się bowiem w formie pojedynczego przepływu od jednego podmiotu do drugiego, tylko odpowiada serii wymian, w ramach których bank płatnika najpierw pobiera środki pieniężne z rachunku płatnika, a następnie przekazuje je do banku odbiorcy płatności, który uznaje rachunek odbiorcy płatności;
- przepływ informacji odpowiada wymianie informacji między poszczególnymi podmiotami w celu autoryzacji, przetwarzania i realizacji płatności. Płatnik przekazuje dostawcy usług płatniczych działającemu w jego imieniu informacje na temat odbiorcy płatności i kwoty, którą chce przekazać. Następnie jego bank wykorzysta te informacje do zidentyfikowania banku odbiorcy płatności i określenia miejsca, do którego musi wysłać środki pieniężne. Dzięki zastosowaniu nowoczesnej technologii procesy te są obecnie niemal natychmiastowe;
- przepływ informacji o rozrachunku odpowiada wymianie informacji między dostawcami usług płatniczych lub izbą rozliczeniową w celu przystąpienia do rozliczenia i rozrachunku między podmiotami. Przepływ ten różni się całkowicie od płatności realizowanej między płatnikiem a odbiorcą płatności, a jego głównym celem jest umożliwienie dostawcom usług płatniczych uczestniczącym w płatności wymiany informacji lub rozliczenia długu powstałego między nimi w wyniku realizacji płatności.

Wszystkie te poszczególne przepływy mogą obejmować jedną płatność lub szereg płatności, jednak tylko przepływ informacji dostarczy istotnych informacji na temat płatności między płatnikiem a odbiorcą płatności. W tym względzie jednym z kluczowych etapów przepływu informacji jest tzw.

„procedura autoryzacji”, w ramach której dostawca usług płatniczych prześle informacje o płatności drugiemu dostawcy usług płatniczych, aby ten zatwierdził szczegóły płatności i potwierdził możliwość realizacji płatności. W dzisiejszych czasach procedura autoryzacji odbywa się w kilka sekund po zainicjowaniu płatności i obejmuje większość danych wymaganych do celów sprawozdawczości w ramach CESOP.

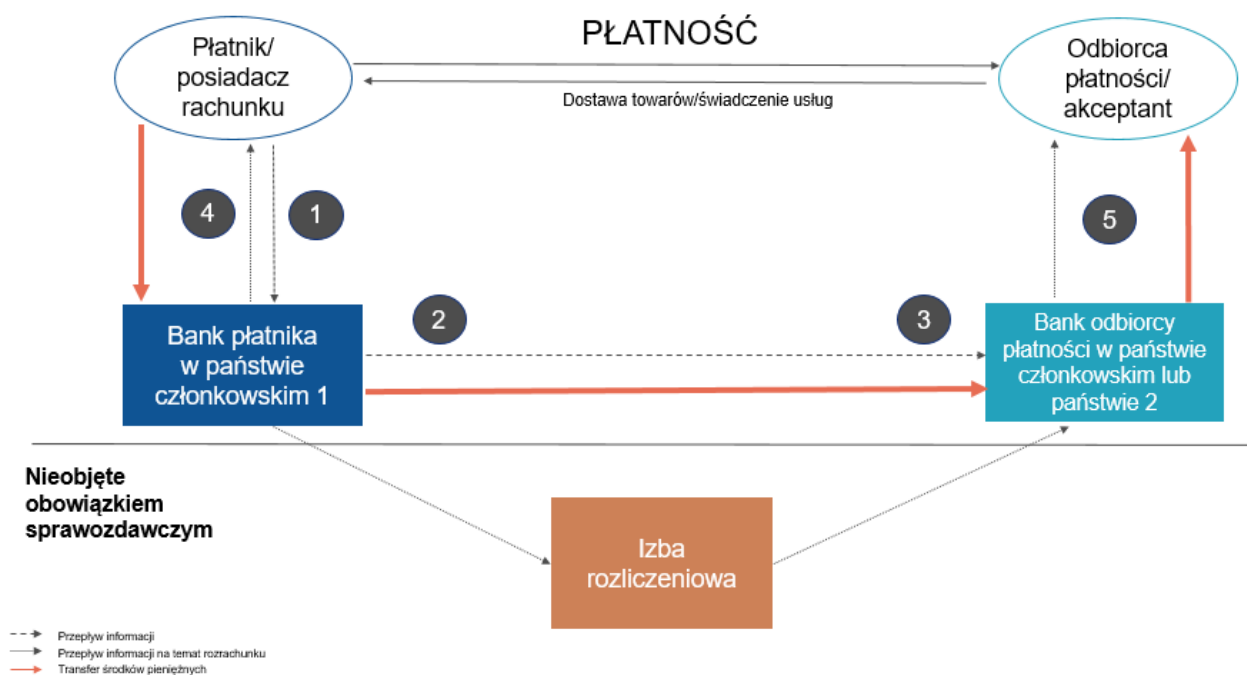
Nawet jeżeli informacje już zarejestrowano, dostawcy usług płatniczych nie przekazują między sobą środków pieniężnych przy każdym żądaniu realizacji transakcji płatniczej, ponieważ wiązałoby się to z ogromną liczbą procesów obliczeniowych przeprowadzanych między nimi w odniesieniu do każdej z milionów transakcji płatniczych przetwarzanych każdego dnia. Aby ułatwić sobie działalność, większość dostawców usług płatniczych konsoliduje transakcje płatnicze przez dłuższy lub krótszy okres i przekazuje środki pieniężne między sobą dopiero na koniec tego okresu, przy czym kwota, którą dany dostawca usług płatniczych jest winien innemu dostawcy, oraz kwota, którą ten inny dostawca usług płatniczych jest winien temu pierwszemu, są ze sobą wzajemnie rozliczane. Ten okresowy transfer środków pieniężnych między dostawcami usług płatniczych jest ogólnie nazywany „rozrachunkiem”.

Z tych względów obowiązek sprawozdawczy do celów CESOP opiera się na przepływie informacji i wymianie danych między dostawcami usług płatniczych (które to procesy są niemal natychmiastowe i obejmują informacje o płatniku i odbiorcy płatności na poziomie transakcji), a nie na rzeczywistym przepływie środków pieniężnych między nimi (który realizowany jest okresowo z wykorzystaniem zagregowanych kwot wszystkich płatności autoryzowanych za dany okres).

W kolejnych sekcjach przedstawiono szczegółowo sposób funkcjonowania każdej z głównych metod płatności, które są obecnie objęte obowiązkiem sprawozdawczym, zaangażowane w nich podmioty oraz sposób przepływu informacji. Podane przykłady nie są wyczerpujące, ponieważ obecne metody płatności mogą ewoluować i przyjmować nowe formy, a w przyszłości mogą zostać opracowane nowe metody płatności.

2.2.1 Polecenie przelewu

Diagram 2 – Funkcjonowanie płatności w ramach polecenia przelewu

Polecenie przelewu stanowi jedną z najstarszych i najpowszechniejszych form transferu środków pieniężnych. Wszystkie transgraniczne polecenia przelewu w Unii Europejskiej są zgodne z przepisami określonymi w rozporządzeniu w sprawie SEPA oraz z systemami opracowanymi przez Europejską Radę ds. Płatności.

Przetworzenie płatności w ramach polecenia przelewu wymaga z reguły udziału trzech różnych podmiotów:

- banku płatnika prowadzącego rachunek płatniczy płatnika, z którego zostaną pobrane środki pieniężne;
- banku odbiorcy płatności prowadzącego rachunek płatniczy odbiorcy płatności, który otrzyma środki pieniężne;
- systemu płatności, który zapewnia bankom możliwość korzystania z usług rozliczeniowych lub usług rozrachunku, aby pomóc im w rozliczeniu lub rozrachunku należności powstałych w wyniku poszczególnych transferów środków pieniężnych, które banki te wykonują. Ewentualnie dostawcy usług płatniczych mogą wymieniać płatności i rozliczać należności bezpośrednio lub przez innych pośredników.

Przedstawiony na diagramie przepływ informacji jest oznaczony niebieskimi cyframi i odbywa się w następujący sposób:

1. płatnik inicjuje zlecenie płatnicze, podając swojemu bankowi dane odbiorcy płatności i zlecając transfer określonej kwoty środków pieniężnych na rachunek bankowy odbiorcy płatności;
2. bank płatnika wykorzystuje informacje podane przez płatnika do realizacji polecenia przelewu. Następnie bank płatnika przekazuje dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności informacje podane przez płatnika w celu uznania środków pieniężnych na rachunku bankowym odbiorcy płatności;
3. bank odbiorcy płatności weryfikuje informacje podane przez bank płatnika we wniosku o realizację polecenia przelewu (np. czy rachunek bankowy istnieje).

Po zakończeniu tych czynności zarówno bank płatnika, jak i bank odbiorcy płatności wymieniły już wszystkie informacje niezbędne do realizacji płatności i posiadają prawie wszystkie obowiązkowe informacje wymagane na podstawie art. 243d (szczegóły dotyczące informacji, które należy dostarczyć, znajdują się w sekcji 4.5).

Należy zauważyć, że mimo iż transakcję płatniczą można już uznać za zakończoną i zapisaną w ewidencji dostawców usług płatniczych na koniec etapu 3, nie doszło jeszcze do faktycznego transferu środków pieniężnych między zaangażowanymi dostawcami usług płatniczych. Transfer środków pieniężnych następuje dopiero na późniejszym etapie, który odpowiada rozrachunkowi i przepływowi środków pieniężnych między podmiotami.

Rozrachunek ten będzie realizowany w następujący sposób:

4. bank płatnika obciąży rachunek bankowy płatnika kwotą, która ma zostać przekazana odbiorcy płatności;
5. bank odbiorcy płatności uzna ze swojej strony kwotę transakcji płatniczej na rachunku odbiorcy płatności niezwłocznie po jej uznaniu na rzecz dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności, tak aby odbiorca płatności otrzymał środki pieniężne w wymaganym terminie (zazwyczaj jeden dzień roboczy w przypadku poleceń przelewu w UE).

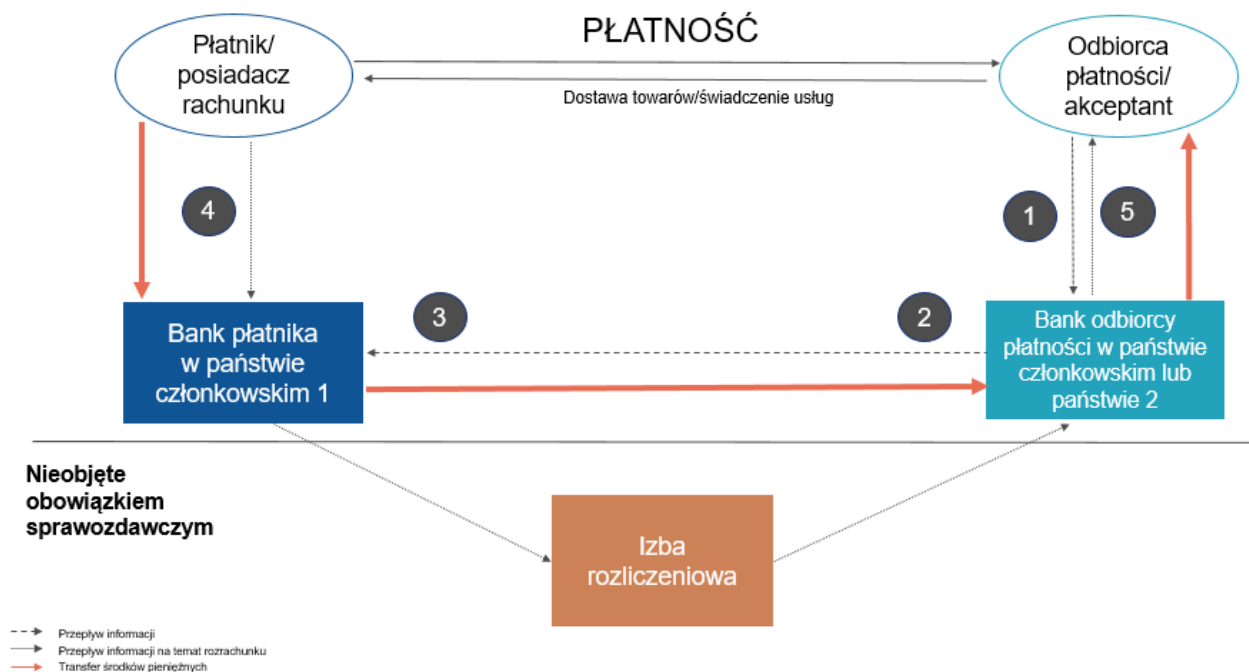
Transakcja płatnicza między płatnikiem a odbiorcą płatności wymaga co prawda, by płatnik dokonał transferu środków pieniężnych na rzecz odbiorcy płatności, ale może się faktycznie zdarzyć, że w przypadku gdy oba podmioty rozliczają swoje należności na późniejszym etapie, to bank odbiorcy płatności będzie wykazywał ujemne saldo, które będzie musiało zostać zapłacone na rzecz banku płatnika, jeżeli bank ten wykonał więcej transakcji na rzecz banku płatnika niż od niego otrzymał. Pozwala to dostrzec, jak ważne jest rozróżnienie wymiany danych między bankiem płatnika a bankiem odbiorcy płatności, która odnosi się bezpośrednio do transakcji płatniczej między płatnikiem a odbiorcą płatności, od wymiany środków pieniężnych między dwoma dostawcami usług płatniczych, która odnosi się do ich własnych działań i nie jest objęta zakresem sprawozdawczości (gdyż jest wyłączona z definicji płatności zgodnie z art. 3 lit. m) drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych).

2.2.2 Polecenie zapłaty

Do poleceń zapłaty zastosowanie ma głównie rozporządzenie w sprawie SEPA. Nie istnieją jednak obecnie żadne międzynarodowe systemy dotyczące poleceń zapłaty innych niż SEPA. Sytuacje takie same w sobie występują w praktyce rzadko i dostawcy usług płatniczych ustalają z reguły między sobą szczegółowe zasady dotyczące takich transakcji, które opierają się często na praktykach krajowych lub samych zasadach dotyczących SEPA.

Przedstawiony w niniejszym dokumencie schemat polecenia zapłaty opiera się na zasadach dotyczących SEPA.

Diagram 3 – Funkcjonowanie polecenia zapłaty

W transakcji polecenia zapłaty występują te same podmioty co w transakcji polecenia przelewu (zob. sekcja 2.2.1).

Główna różnica między poleceniem zapłaty a poleceniem przelewu polega na tym, że polecenie zapłaty inicjuje odbiorca płatności na podstawie upoważnienia udzielonego przez płatnika. Płatnik nie inicjuje takiej płatności.

Przedstawiony na diagramie przepływ informacji odbywa się w następujący sposób:

1. na podstawie upoważnienia udzielonego mu wcześniej przez płatnika odbiorca płatności inicjuje serię żądań polecenia zapłaty w celu dokonania transferu środków pieniężnych z rachunku płatnika na jego rachunek;
2. dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności tworzy żądanie i przesyła je dostawcy usług płatniczych płatnika, aby ten je wykonał;
3. dostawca usług płatniczych płatnika sprawdza dostępność środków pieniężnych i poprawność danych w żądaniu. Jeżeli środki są dostępne, a dane poprawne, dostawca usług płatniczych płatnika zrealizuje transakcję polecenia zapłaty w terminie wymagalności.

Kroki te zawierają już niemal wszystkie obowiązkowe dane, które należy zgłaszać do CESOP. Po nich następuje etap rozrachunku, na którym ma miejsce faktyczne przeniesienie środków pieniężnych między dostawcami usług płatniczych (podobnie jak w przypadku poleceń przelewu):

4. w terminie wymagalności dostawca usług płatniczych płatnika obciąża rachunek płatnika w wysokości kwoty, która ma zostać przekazana;
5. dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności uzna rachunek odbiorcy płatności kwotą transakcji płatniczej na rachunku odbiorcy płatności niezwłocznie po jej uznaniu na rzecz dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności, tak aby odbiorca płatności otrzymał środki pieniężne w wymaganym terminie.

Jeżeli chodzi o polecenia przelewu, wymiana środków pieniężnych między dostawcami usług płatniczych w ramach wykonania rozrachunku stanowi odrębną operację dotyczącą ich własnych działań, która nie jest objęta obowiązkiem sprawozdawczym.

2.2.3 Usługi przekazu pieniężnego

Usługi przekazu pieniężnego to jedna z najstarszych form transferu środków pieniężnych między ludźmi. Obecnie tę metodę płatności wyparły inne metody, takie jak polecenie przelewu, które oferuje podobne funkcje, a jednocześnie pociąga za sobą mniejsze koszty i zapewnia szybsze wykonanie. W UE tę metodę płatności stosuje się głównie do tzw. „płatności dla przyjaciół i rodziny” dokonywanych między obywatelami przesyłającymi środki pieniężne za granicę. Wciąż stosuje się ją jednak w handlu w innych krajach i w tym kontekście jest ona objęta obowiązkiem sprawozdawczym.

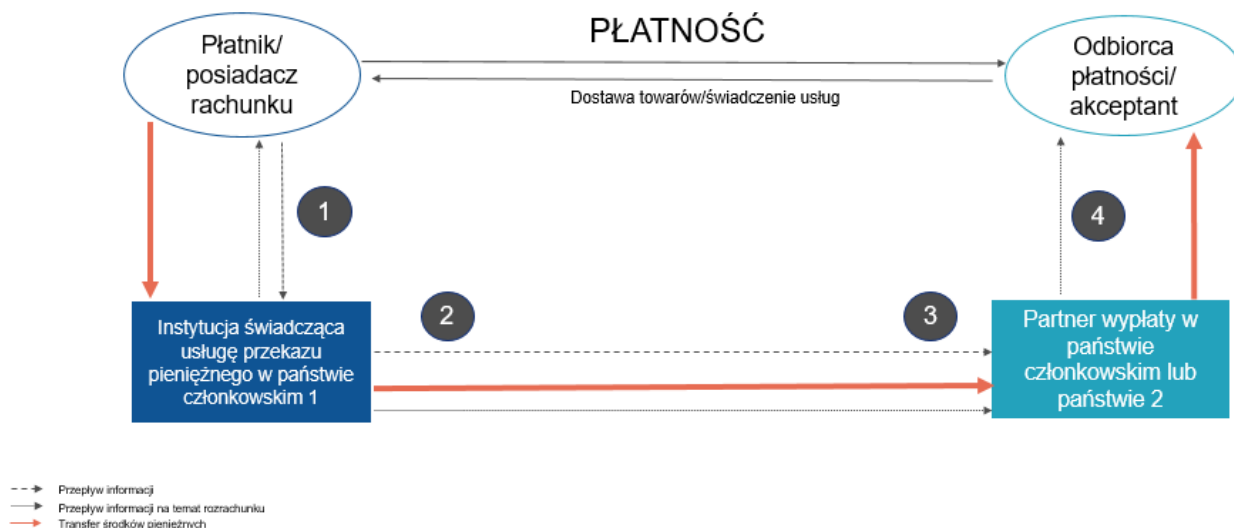
Jedną szczególną cechą usług przekazu pieniężnego w porównaniu z innymi formami płatności jest możliwość transferu środków pieniężnych do odbiorcy płatności bez istnienia rachunku płatniczego. Chociaż w przypadku współczesnych usług przekazu pieniężnego istnieje niekiedy możliwość przesłania środków pieniężnych bezpośrednio na rachunek bankowy, to wciąż możliwe jest przesyłanie środków pieniężnych za granicę za pośrednictwem tej metody bez konieczności wprowadzania informacji na temat rachunku płatniczego odbiorcy płatności. Cecha ta uzasadnia wprowadzenie do dyrektywy 2006/112/WE art. 243d ust. 1 lit. e), w którym zawarto wymóg, aby – w przypadku gdy odbiorca płatności nie ma rachunku płatniczego – przekazywać kod BIC lub inny niepowtarzalny kod identyfikacyjny dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności („partner wypłaty”). Dzięki tej informacji system jest w stanie zidentyfikować, kto jest podmiotem otrzymującym środki pieniężne w imieniu odbiorcy płatności.

W usłudze przekazu pieniężnego uczestniczą zasadniczo dwa podmioty:

- instytucja świadcząca usługę przekazu pieniężnego, z której usług skorzysta płatnik, aby dokonać transferu środków pieniężnych na rzecz odbiorcy płatności;

- partner wypłaty, będący drugą instytucją świadczącą usługę przekazu pieniężnego, która otrzyma środki pieniężne i udostępni je odbiorcy płatności.

Diagram 4 – Funkcjonowanie płatności z użyciem usługi przekazu pieniężnego

Przedstawiony na diagramie przepływ informacji jest oznaczony niebieskimi cyframi i odbywa się w następujący sposób:

1. płatnik inicjuje żądanie usługi przekazu pieniężnego, przekazując swojemu dostawcy usług płatniczych dane odbiorcy płatności i transakcji;
2. dostawca usług płatniczych płatnika (instytucja świadcząca usługę przekazu pieniężnego) tworzy transakcję i przekazuje ją partnerowi wypłaty w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim, lub na terytorium trzecim;
3. partner wypłaty (dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności) sprawdza dane w żądaniu i, jeżeli są one poprawne, zatwierdza je;
4. partner wypłaty udostępnia pieniądze odbiorcy płatności.

2.2.4 Płatność kartą

Płatności kartą są prawdopodobnie najczęściej używaną formą płatności w transakcjach handlu elektronicznego w Europie. Choć podlegają one również nadzorowi na podstawie aktów prawnych, szczegółowe zasady mające zastosowanie do wymiany danych na potrzeby przetwarzania płatności kartą są określone w różnych regulaminach opracowanych przez dostawców systemów kart płatniczych. Każdy z dostawców systemu może co prawda dowolnie ustanawiać swoje własne zasady, niemniej jednak wciąż występuje duża standaryzacja rynku poprzez stosowanie rozmaitych norm, takich jak „Volume”⁷ – dokument opracowany przez Europejską Grupę Zainteresowanych Stron w Obszarze Kart Płatniczych (*European Cards Stakeholder Group*), w którym określono zasady stosowane przy

⁷ <https://www.e-csg.eu/scs-volume-v9>

wymianie informacji między dostawcami usług płatniczych biorącymi udział w płatnościach kartą w obszarze SEPA, lub normy EMVco⁸.

W przetwarzaniu płatności kartą uczestniczą zasadniczo trzy główne podmioty:

- dostawca systemu kart płatniczych ustanawia zbiór zasad stosowanych do karty. Dostawca systemu kart płatniczych może być dostawcą usług płatniczych, jeżeli sam prowadzi dystrybucję kart lub świadczy inne usługi płatnicze związane z kartami (takie jak usługa acquiringu transakcji płatniczych). Jest tak zwykle w trójstronnym systemie kart płatniczych, w którym dostawca systemu kart płatniczych pełni zarówno funkcję wydawcy kart, jak i komercyjnego agenta rozliczeniowego. Z kolei w przypadku czterostronnych systemów kart płatniczych dostawca systemu kart płatniczych nie będzie świadczył żadnych usług płatniczych, a zatem nie będzie dostawcą usług płatniczych;
- wydawca kart jest dostawcą usług płatniczych odpowiadającym za dostarczenie karty płatniczej (karty debetowej lub kredytowej) płatnikowi i wykonywanie transakcji płatniczych w jego imieniu;
- komercyjny agent rozliczeniowy jest dostawcą usług płatniczych odpowiadającym za acquiring poszczególnych transakcji płatniczych w imieniu odbiorcy płatności. Komercyjny agent rozliczeniowy regularnie agreguje wszystkie transakcje płatnicze wykonane w danym okresie i przesyła skonsolidowaną kwotę odbiorcy płatności.

Dostawcy usług technicznych to podmioty, które zawarły z agentami rozliczeniowymi karty lub akceptantami umowę w celu świadczenia usług koniecznych do przetwarzania płatności kartą. Jedną z najistotniejszych usług jest dostarczenie terminalu lub specjalnej strony internetowej, które mogą czytać dane z karty i zainicjować proces płatności (podmiot inicjujący płatność). Należy zauważyć, że tacy dostawcy usług technicznych nie wchodzi w zakres stosowania drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych na podstawie art. 3 lit. j), o ile nie wejdą w posiadanie transferowanych środków pieniężnych. W związku z tym dostawców tych nie uważa się za dostawców usług płatniczych i nie są oni objęci zakresem sprawozdawczości.

Uwaga: liczba podmiotów uczestniczących w transakcjach dokonywanych kartą może wzrosnąć w zależności od liczby pośredników. Agenci rozliczeniowi powszechnie korzystają z usług dodatkowych pośredników, aby przetwarzali oni część transakcji płatniczych lub by móc oferować akceptantowi wiele metod płatności. Chociaż system ten może wyglądać różnie w praktyce, zawsze stosowane są podstawowe zasady, które zostały opisane, a agent rozliczeniowy i wydawca muszą zawsze wymieniać między sobą te same elementy danych.

Płatności kartą można dodatkowo podzielić na dwie kategorie: trójstronne systemy kart płatniczych i czterostronne systemy kart płatniczych. W przypadku trójstronnych płatności kartą dostawcy systemów kart płatniczych działają zarówno jako wydawca, jak i agent rozliczeniowy, i są bezpośrednio połączeni z płatnikiem i odbiorcą płatności. W przypadku czterostronnych płatności kartą wymagane jest natomiast, by funkcje wydawcy karty i agenta rozliczeniowego były odrębne w ten sposób, że jeden z nich jest połączony z płatnikiem, a drugi z odbiorcą płatności.

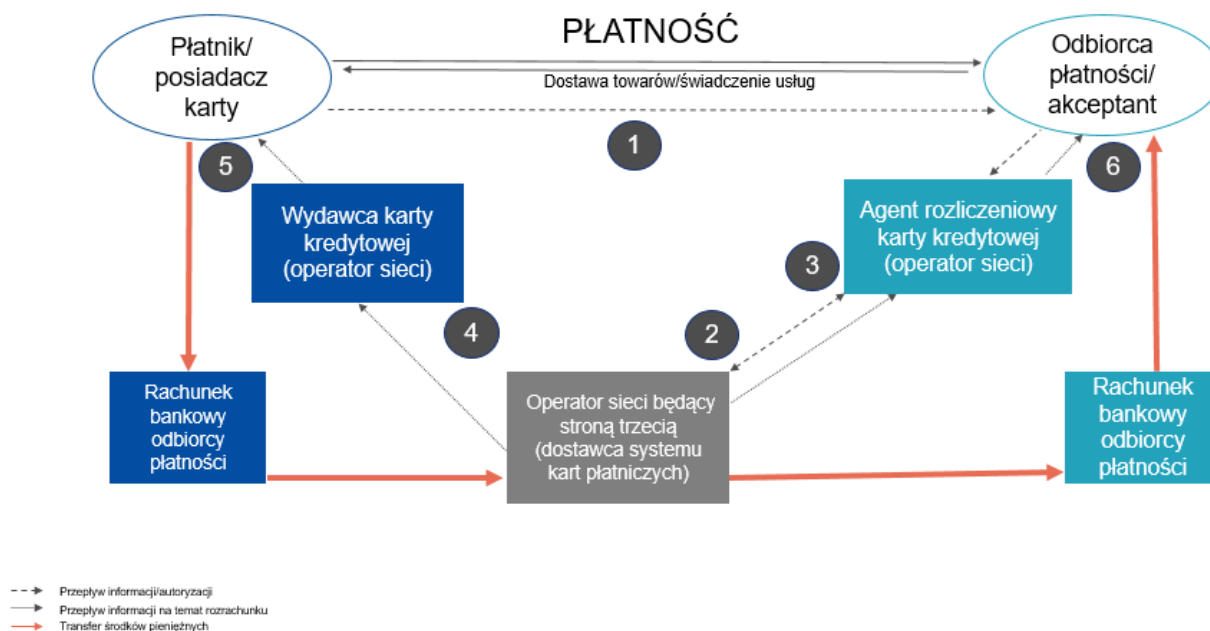
W poniższych podsekcjach przedstawiono szczegółowo oba rodzaje płatności kartą.

⁸ <https://www.emvco.com/document-search/>

2.2.4.1 Trójstronny system kart płatniczych

W ramach trójstronnego systemu kart płatniczych rolę dostawcy systemu, wydawcy kart i komercyjnego agenta rozliczeniowego pełni dostawca systemu. Znajduje się on zatem w centralnym miejscu tej konfiguracji, gdyż jest bezpośrednio powiązany zarówno z płatnikiem, jak i odbiorcą płatności. W związku z tym dostawca systemu – z racji tego, że jest wydawcą kart i agentem rozliczeniowym – zawsze będzie kluczowym podmiotem zgłaszającym i będzie zgłaszał zarówno płatności dokonane w UE, jak i poza UE.

Diagram 5 – Funkcjonowanie trójstronnej płatności kartą

Przedstawiony na diagramie przepływ informacji odbywa się w następujący sposób:

1. płatnik inicjuje płatność, wprowadzając dane swojej karty w interfejsie internetowym, który jest powiązany ze stroną internetową odbiorcy płatności;
2. po prawidłowym przekazaniu przez płatnika informacji dotyczących jego karty podmiot inicjujący płatność przekazuje te dane dostawcy systemu kart płatniczych działającemu zarówno jako agent rozliczeniowy, jak i wydawca kart. Korzystając z tych informacji, dostawca systemu kart płatniczych sprawdza otrzymane dane i potwierdza, że są one poprawne i że płatnik posiada wystarczające środki pieniężne, żeby wykonać transakcję płatniczą;
3. dostawca systemu kart płatniczych dokonuje autoryzacji transakcji i przesyła potwierdzenie do odbiorcy płatności.

Po wykonaniu tych kroków, które odpowiadają procedurze autoryzacji, zaczyna się etap rozrachunku:

4. ponieważ dostawca systemu kart płatniczych pokrył wydatek płatnika z linii kredytowej, skieruje on teraz do płatnika żądanie o spłacenie przedpłaconych kwot na podstawie zestawienia wszystkich wykonanych transakcji (na ogół w okresie jednego miesiąca);
5. płatnik spłaci swój kredyt, przesyłając środki pieniężne dostawcy systemu kart płatniczych. Taki transfer środków pieniężnych odbywa się z reguły w formie polecenia przelewu od płatnika do odbiorcy płatności.

dostawcy systemu kart płatniczych, który w przypadku tej płatności działa jako odbiorca płatności;

6. dostawca systemu kart płatniczych będzie w regularnych odstępach czasu uznawał rachunek płatniczy odbiorcy płatności zagregowaną kwotą wszystkich transakcji wykonanych przez niego w danym okresie. Taka płatność odpowiada również poleceniu przelewu od dostawcy systemu kart płatniczych do odbiorcy płatności.

Uwaga: jak wskazano na diagramie, trójstronne płatności kartą obejmują co do zasady innych dostawców usług płatniczych (takich jak banki), którzy finansują linię kredytową karty lub otrzymują środki pieniężne od komercyjnego agenta rozliczeniowego. Z perspektywy tych dostawców usług płatniczych transakcje będą wyglądały jak płatność na rzecz wydawcy kart (w przypadku dostawcy usług płatniczych płatnika) lub transakcja ze strony komercyjnego agenta rozliczeniowego na rzecz odbiorcy płatności (w przypadku dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności). Transakcje te – choć różnią się od transakcji między płatnikiem a odbiorcą płatności – są objęte obowiązkiem sprawozdawczym i należy je zgłaszać, wskazując albo wydawcę kart jako odbiorcę płatności, albo komercyjnego agenta rozliczeniowego jako płatnika. Nie są one bowiem objęte wyłączeniem na podstawie art. 3 lit. m) drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych dotyczącego transakcji między dostawcami usług płatniczych przeprowadzanych w ramach ich własnych działań, gdyż nie służą one działaniom zaangażowanych dostawców usług płatniczych, tylko stanowią część umowy między płatnikiem/odbiorcą płatności a wydawcą kart/komercyjnym agentem rozliczeniowym.

2.2.4.2 Czterostronny system kart płatniczych

Czterostronne systemy kart płatniczych, mimo że podlegają takim samym podstawowym zasadom co trójstronne systemy kart płatniczych, różnią się od tych ostatnich z tego względu, że dostawca systemu kart płatniczych, wydawca kart i komercyjny agent rozliczeniowy są różnymi podmiotami. W związku z tym rola dostawcy systemu kart płatniczych w transakcji płatniczej jest tu zasadniczo mniej aktywna, gdyż ogranicza się ona do ustanowienia zasad i zapewnienia infrastruktury na potrzeby wymiany informacji między agentem rozliczeniowym a wydawcą. Z uwagi na fakt, że dostawca sam nie wydaje karty ani nie świadczy usługi acquiringu transakcji, w ramach systemu kart płatniczych nie są świadczone żadne usługi płatnicze, a dostawca systemu nie jest dostawcą usług płatniczych w rozumieniu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych. Nie podlega on zatem obowiązkowi sprawozdawczemu.

Rola wydawcy kart może być bardzo różna w poszczególnych sytuacjach. Czasami wydawca będzie instytucją kredytową płatnika, która przyjmie również rolę wydawcy kart i dostarczy płatnikowi kartę. Innym razem będzie on specjalną instytucją, której jedynym celem jest dostarczenie kart kredytowych/debetowych.

To samo dotyczy również roli agenta rozliczeniowego, którą może czasem pełnić bezpośrednio instytucja kredytowa odbiorcy płatności. W większości przypadków rolę tę pełnią specjalne podmioty nazywane komercyjnymi agentami rozliczeniowymi.

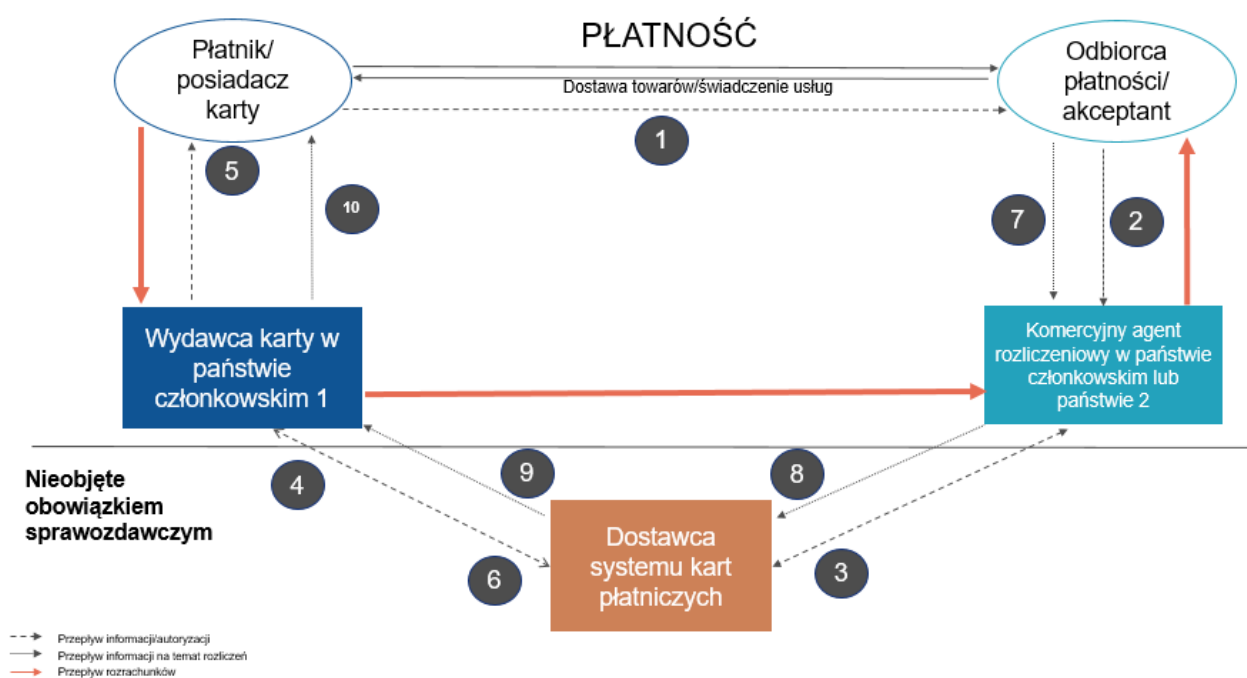
Przetwarzanie płatności kartą obejmuje zasadniczo trzy główne etapy:

1. **Autoryzacja:** procedura autoryzacji ma za zadanie zwiększyć bezpieczeństwo, ułatwić uwierzytelnianie i – w przypadku wydawcy – potwierdzić na użytek akceptanta, że karta i wnioskowana transakcja są ważne. Procedura autoryzacji jest istotna dla ustanowienia zobowiązań między wydawcą a agentem rozliczeniowym zgodnie z zasadami systemu kart płatniczych. Nie wszystkie transakcje z użyciem karty muszą być jednak poprzedzone

autoryzacją wydawcy online. Autoryzacja może również odbywać się między mikroprocesorem karty a terminalem (autoryzacją offline), co jest metodą powszechnie stosowaną np. w płatnościach bezdotykowych, transporcie publicznym itp. W niektórych przypadkach transakcja w ogóle nie podlega autoryzacji, a akceptant lub agent rozliczeniowy przesyła ją do rozliczenia na własne ryzyko/własną odpowiedzialność akceptanta.

2. **Rozliczanie:** na koniec dnia roboczego odbiorca płatności przesyła plik zbiorczy zawierający wykaz końcowych transakcji płatniczych otrzymanych za pośrednictwem terminala/strony internetowej odbiorcy płatności. Agent rozliczeniowy segreguje te informacje według sieci kart płatniczych i przesyła je wraz z transakcjami otrzymanymi od innych akceptantów będących jego klientami, w formie dużych plików zbiorczych, odpowiednim sieciom wydającym karty. Sieć kart segreguje te informacje i przesyła je poszczególnym wydawcom kart, którzy otrzymują zbiorczy plik z danego dnia zawierający wszystkie transakcje otrzymane za pośrednictwem sieci kart. Rozliczenie stanowi seryjny przepływ informacji, na których opierają się trzy rozrachunki.
3. **Rozrachunek:** wynikiem transakcji z użyciem karty płatniczej są trzy rozrachunki, przy czym w każdym z nich wykorzystuje się informacje pochodzące z rozliczenia – stanowią one jednak odrębne i niezależne od siebie działania i mogą wystąpić w dowolnej kolejności:
 - a. rozrachunek ze strony agenta rozliczeniowego na rzecz akceptanta;
 - b. rozrachunek ze strony wydawcy kart na rzecz agenta rozliczeniowego;
 - c. rozrachunek ze strony posiadacza karty na rzecz wydawcy kart (obciążenie rachunku płatniczego posiadacza karty przez wydawcę karty).

Diagram 6 – Funkcjonowanie czterostronnej płatności kartą

Pierwsze kroki na diagramie przedstawiają przebieg autoryzacji i odpowiedź wydawcy kart:

1. płatnik wprowadza dane swojej karty płatniczej w interfejsie powiązany ze stroną internetową odbiorcy płatności. Czynność ta inicjuje proces płatności;
2. wykorzystując wprowadzone przez płatnika informacje dotyczące karty, terminal odbiorcy płatności przekazuje te informacje agentowi rozliczeniowemu;

3. wykorzystując informacje dostępne na karcie, komercyjny agent rozliczeniowy przekazuje te informacje dostawcy systemu kart płatniczych;
4. również wykorzystując przekazane dane, dostawca systemu kart płatniczych identyfikuje wydawcę kart i przekazuje mu wiadomość dotyczącą autoryzacji;
5. wydawca kart otrzymuje wniosek o autoryzację zawierający informacje dotyczące karty i transakcji. Sprawdza, czy wszystkie elementy są poprawne oraz czy płatnik dysponuje wystarczającymi środkami pieniężnymi;
6. wydawca kart odsyła wiadomość z odpowiedzią pozytywną lub negatywną, aby zatwierdzić transakcję lub odmówić jej wykonania. Odpowiedź ta obejmuje te same kroki co pierwotny wniosek, ale w odwrotnym kierunku.

Po autoryzacji transakcji (lub po przesłaniu transakcji do rozliczenia, jeżeli etap autoryzacji nie występuje) następuje proces rozliczania:

7. na koniec dnia roboczego terminal odbiorcy płatności przesyła komercyjnemu agentowi rozliczeniowemu zbiorczy plik zawierający wszystkie transakcje płatnicze otrzymane w ciągu dnia przez odbiorcę płatności;
8. komercyjny agent rozliczeniowy łączy te informacje w odniesieniu do wszystkich płatności zrealizowanych z użyciem danego systemu kart płatniczych. Komercyjny agent rozliczeniowy przesyła następnie te nowe zbiorcze pliki dostawcy systemu kart płatniczych;
9. wykorzystując informacje dostępne w zbiorczym pliku, dostawca systemu kart płatniczych dzieli plik według wydawcy kart i przesyła informacje dotyczące płatności do danego wydawcy kart;
10. po otrzymaniu tych informacji wydawca kart podzieli je według poszczególnych właścicieli kart, których poinformuje o ich zobowiązaniu.

Po zakończeniu rozliczenia rozpoczyna się etap rozrachunku, który odbywa się w dowolnej kolejności poszczególnych kroków.

Uwaga: podobnie jak w przypadku trójstronnych płatności kartą czterostronne płatności kartą często obejmują innych dostawców usług płatniczych (takich jak banki), którzy finansują linię kredytową karty lub otrzymują środki pieniężne od komercyjnego agenta rozliczeniowego. Z perspektywy tych dostawców usług płatniczych transakcje będą wyglądały jak płatność na rzecz wydawcy kart (w przypadku dostawcy usług płatniczych płatnika) lub transakcja ze strony komercyjnego agenta rozliczeniowego na rzecz odbiorcy płatności (w przypadku dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności). Transakcje te – choć różnią się od transakcji między płatnikiem a odbiorcą płatności – są objęte obowiązkiem sprawozdawczym i należy je zgłaszać, wskazując albo wydawcę kart jako odbiorcę płatności, albo komercyjnego agenta rozliczeniowego jako płatnika. Nie są one bowiem objęte wyłączeniem na podstawie art. 3 lit. m) drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych dotyczącego transakcji między dostawcami usług płatniczych przeprowadzanych w ramach ich własnych działań, gdyż nie służą one działaniom zaangażowanych dostawców usług płatniczych, tylko stanowią część umowy między płatnikiem/odbiorcą płatności a wydawcą kart/komercyjnym agentem rozliczeniowym.

2.2.5 Pieniądz elektroniczny

Pieniądz elektroniczny jest chyba najnowszym sposobem transferu środków pieniężnych między rachunkami płatniczymi. W porównaniu z tradycyjnymi metodami płatności pieniądz elektroniczny oferuje wiele korzyści, takich jak prędkość transakcji, niskie opłaty i ochrona danych finansowych.

Sektor pieniądza elektronicznego regulują dyrektywa w sprawie pieniądza elektronicznego⁹ oraz druga dyrektywa w sprawie usług płatniczych, gdyż instytucje pieniądza elektronicznego są dostawcami usług płatniczych.

W dyrektywie w sprawie pieniądza elektronicznego ustanowiono podstawowe zasady mające zastosowanie do tego sektora, ale każdy dostawca pieniądza elektronicznego może według własnego uznania stworzyć swój własny system i własny sposób przetwarzania płatności. Z tego względu między poszczególnymi dostawcami pieniądza elektronicznego występuje niewielka interakcja i konieczne jest korzystanie zarówno przez płatnika, jak i przez odbiorcę płatności z usług tego samego dostawcy pieniądza elektronicznego, by mogli oni wykonywać lub otrzymywać płatności za jego pośrednictwem.

Brak standaryzacji funkcjonowania tego sektora uniemożliwia uwzględnienie wszystkich istniejących i przyszłych modeli biznesowych. Mimo tej dużej różnorodności usług świadczonych w sektorze pieniądza elektronicznego można jednak wyróżnić dwa główne modele biznesowe: cyfrowy portfel i voucher elektroniczny.

Uwaga: podobnie jak w przypadku płatności kartą i platform handlowych płatności z użyciem pieniądza elektronicznego obejmują co do zasady innych dostawców usług płatniczych (takich jak banki), którzy finansują rachunki pieniądza elektronicznego lub wycofują z niego środki pieniężne. Z perspektywy tych dostawców usług płatniczych transakcje będą wyglądały jak płatność na rzecz dostawcy pieniądza elektronicznego lub płatność dokonana przez niego. Transakcje te – choć różnią się od transakcji między płatnikiem a odbiorcą płatności – są objęte obowiązkiem sprawozdawczym i należy je zgłaszać, wskazując dostawcę pieniądza elektronicznego jako płatnika albo odbiorcę płatności. Nie są one bowiem objęte wyłączeniem na podstawie art. 3 lit. m) drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych dotyczącego transakcji między dostawcami usług płatniczych przeprowadzanych w ramach ich własnych działań, gdyż nie służą one działaniom zaangażowanych dostawców usług płatniczych, tylko stanowią część umowy między płatnikiem/odbiorcą płatności a dostawcą pieniądza elektronicznego.

2.2.5.1 Cyfrowy portfel

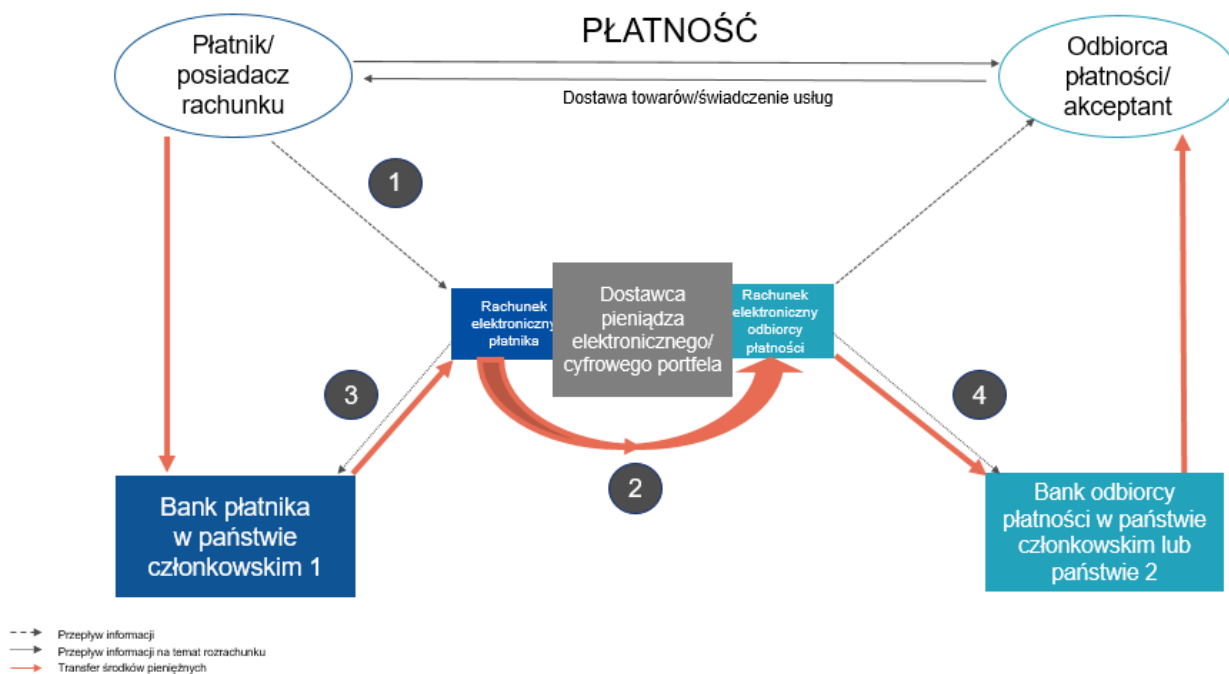
W ramach usługi cyfrowego portfela dostawca usług płatniczych oferuje płatnikowi formę wirtualnego portfela lub cyfrowego portfela, który płatnik może wykorzystać do płacenia za towary lub usługi. Środki płatnicze wpływają do niego przy użyciu różnych metod płatności, takich jak płatności kartą czy polecenia przelewu, dokładnie tak jak w przypadku fizycznego portfela zawierającego fizyczne karty. Środki płatnicze przekazane do cyfrowego portfela można wykorzystać na wykonywanie płatności w ramach infrastruktury dostawcy pieniądza elektronicznego. Przekazywanie środków płatniczych do cyfrowego portfela może się odbywać albo przed transakcją z użyciem pieniądza elektronicznego, albo równocześnie z taką transakcją.

Oprócz świadczenia usług płatniczych na rzecz płatnika dostawca cyfrowego portfela oferuje również usługi płatnicze na rzecz odbiorcy płatności, który również musi być zarejestrowany w systemach dostawców cyfrowego portfela, aby otrzymywać płatności za pośrednictwem pieniądza elektronicznego. Z tego względu dostawca cyfrowego portfela jest bezpośrednio powiązany zarówno z płatnikiem, jak i odbiorcą płatności, co sprawia, że jest on głównym podmiotem w kontekście obowiązku sprawozdawczego. Jak już wyjaśniono, mimo że w płatność z użyciem pieniądza elektronicznego

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniająca dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylająca dyrektywę 2000/46/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 267 z 10.10.2009, s. 7).

zaangażowani są również inni dostawcy usług płatniczych, działają oni jedynie w charakterze źródeł finansowania cyfrowego portfela lub jako podmiot docelowy przy wycofaniu środków pieniężnych. Nie mają oni wpływu na płatność z użyciem pieniądza elektronicznego między płatnikiem a odbiorcą płatności, którą zarządza wyłącznie dostawca pieniądza elektronicznego.

Diagram 7 – Funkcjonowanie płatności z użyciem cyfrowego portfela

Przedstawiony na diagramie przepływ informacji odbywa się w następujący sposób:

1. płatnik inicjuje transakcję z użyciem pieniądza elektronicznego, podając dane swojego rachunku elektronicznego na stronie internetowej odbiorcy płatności;
2. dostawca cyfrowego portfela otrzymuje dane transakcji i potwierdza jej ważność. W przypadku takiego potwierdzenia dostawca cyfrowego portfela dokonuje transferu środków płatniczych z rachunku elektronicznego płatnika na rachunek elektroniczny odbiorcy płatności.

Po dokonaniu tych czynności transfer środków pieniężnych w ramach systemów dostawcy pieniądza elektronicznego jest zakończony – nie ma konieczności przeprowadzania rozrachunku, gdyż dostawca pieniądza elektronicznego jest jedynym podmiotem zaangażowanym w transakcję płatniczą. Jeżeli jednak na rachunku pieniądza elektronicznego płatnika nie było środków, dostawca pieniądza elektronicznego przed wykonaniem płatności z użyciem pieniądza elektronicznego musi zapotrzebować te środki pieniężne z zarejestrowanych przez płatnika źródeł finansowania i dokonać rozrachunku:

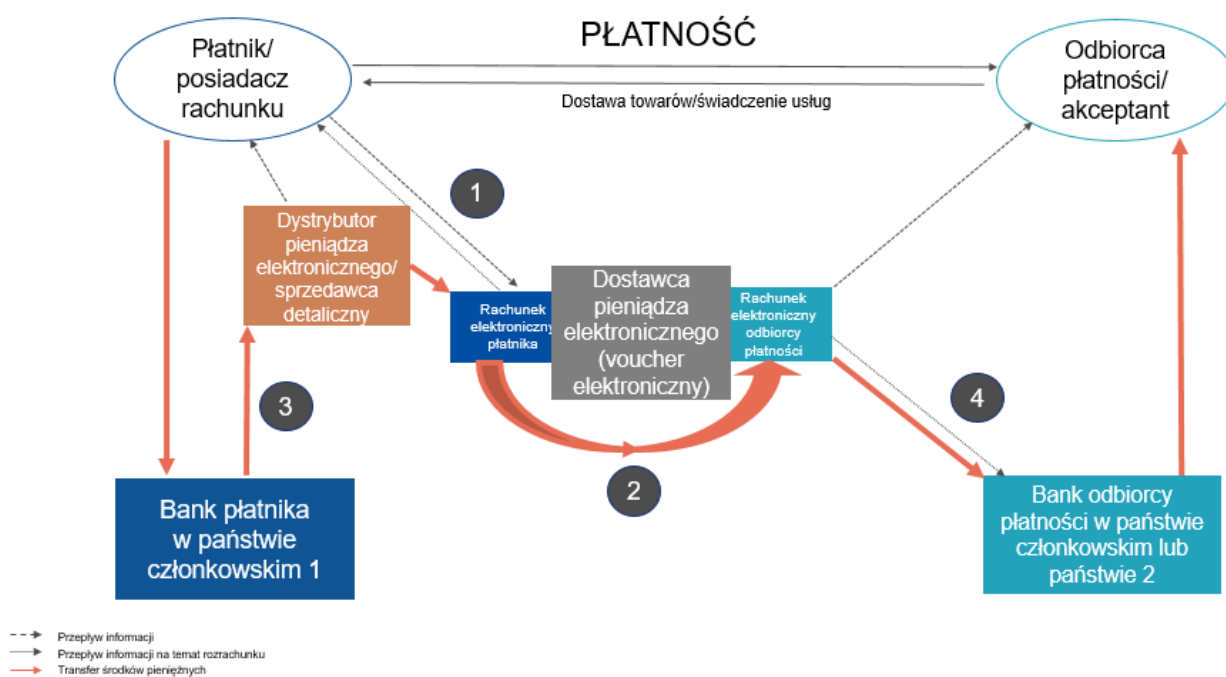
3. w celu zażądania transferu środków pieniężnych od dostawcy usług płatniczych odpowiedzialnego za źródło finansowania płatnika (np. polecenie przelewu lub płatność kartą) dostawca pieniądza elektronicznego wykorzystuje dane wprowadzone przez płatnika podczas rejestracji. Powstanie w ten sposób odrębna transakcja między płatnikiem a dostawcą cyfrowego portfela jako odbiorcą płatności;
4. podobnie odbiorca płatności może zdecydować się na wycofanie środków pieniężnych ze swojego rachunku pieniądza elektronicznego na swój rachunek bankowy lub inny rachunek płatniczy. Powstanie w ten sposób kolejna transakcja, w której dostawca cyfrowego portfela

będzie płatnikiem, a akceptant – odbiorcą płatności. Tę odrębną transakcję powinien zgłosić dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności (tj. jego bank).

2.2.5.2 Voucher elektroniczny

Vouchery elektroniczne różnią się od cyfrowego portfela tym, że nie tworzą one cyfrowego portfela, tylko stanowią pojedynczą elektroniczną formę płatności, która przybiera często formę kart przedpłaconych. Karty te – które płatnik może zakupić u wybranych dystrybutorów/sprzedawców detalicznych – umożliwią płatnikowi dokonanie płatności za pośrednictwem infrastruktury dostawcy pieniądza elektronicznego bez konieczności podawania jakichkolwiek informacji finansowych. W związku z tym w przeciwieństwie do dostawców cyfrowego portfela dostawcy voucherów elektronicznych nie są bezpośrednio powiązani z płatnikiem i nie wymagają od niego rejestracji w ich systemach, aby mógł on korzystać z ich usług. Zasadniczo wystarczy, by płatnik skorzystał z vouchera elektronicznego, który zakupił od sprzedawcy detalicznego dostawcy pieniądza elektronicznego. W przypadku voucherów elektronicznych dostawca pieniądza elektronicznego jest bezpośrednio powiązany tylko z odbiorcą płatności, który potrzebuje rachunku elektronicznego, aby otrzymywać płatności.

Diagram 8 – Funkcjonowanie płatności z użyciem vouchera elektronicznego

Przedstawiony na diagramie przepływ informacji odbywa się w następujący sposób:

1. płatnik inicjuje transakcję z użyciem pieniądza elektronicznego, wprowadzając dane swojego vouchera elektronicznego na stronie internetowej akceptanta;
2. dostawca pieniądza elektronicznego zatwierdza informacje wprowadzone przez płatnika i potwierdza transakcję. Następnie dostawca pieniądza elektronicznego uznaje rachunek elektroniczny odbiorcy płatności kwotą transakcji.

Po dokonaniu tych czynności transfer środków pieniężnych jest po stronie dostawcy pieniądza elektronicznego zakończony – nie ma konieczności przeprowadzania rozrachunku, gdyż dostawca pieniądza elektronicznego jest jedynym podmiotem zaangażowanym w transakcję płatniczą. Poza systemami dostawcy pieniądza elektronicznego ma jednak z reguły miejsce szereg innych operacji:

3. płatnik kupuje voucher elektroniczny od wybranego dystrybutora, który uzyskał autoryzację dostawcy pieniądza elektronicznego na dystrybucję jego metod płatności. Dostawcy pieniądza elektronicznego wiadome jest, że miała miejsce sprzedaż vouchera w danej lokalizacji. Kupując voucher elektroniczny, płatnik dokonuje z reguły transakcji płatniczej, aby zapłacić za niego sprzedawcy detalicznemu. W zależności od stosowanego modelu biznesowego nastąpi transfer tych środków pieniężnych do sprzedawcy detalicznego lub bezpośrednio do dostawcy vouchera elektronicznego. W obu sytuacjach jest to różna transakcja (mająca miejsce przed wykorzystaniem przez płatnika vouchera elektronicznego w celu opłacenia towarów lub usług), w której odbiorcą płatności jest sprzedawca detaliczny lub dostawca vouchera elektronicznego;
4. podobnie jak w przypadku cyfrowego portfela odbiorca płatności może zdecydować się na wycofanie środków pieniężnych ze swojego rachunku pieniądza elektronicznego. Powstanie w ten sposób kolejna transakcja, w której dostawca pieniądza elektronicznego będzie płatnikiem, a akceptant – odbiorcą płatności. Tę odrębną transakcję powinien zgłosić dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności.

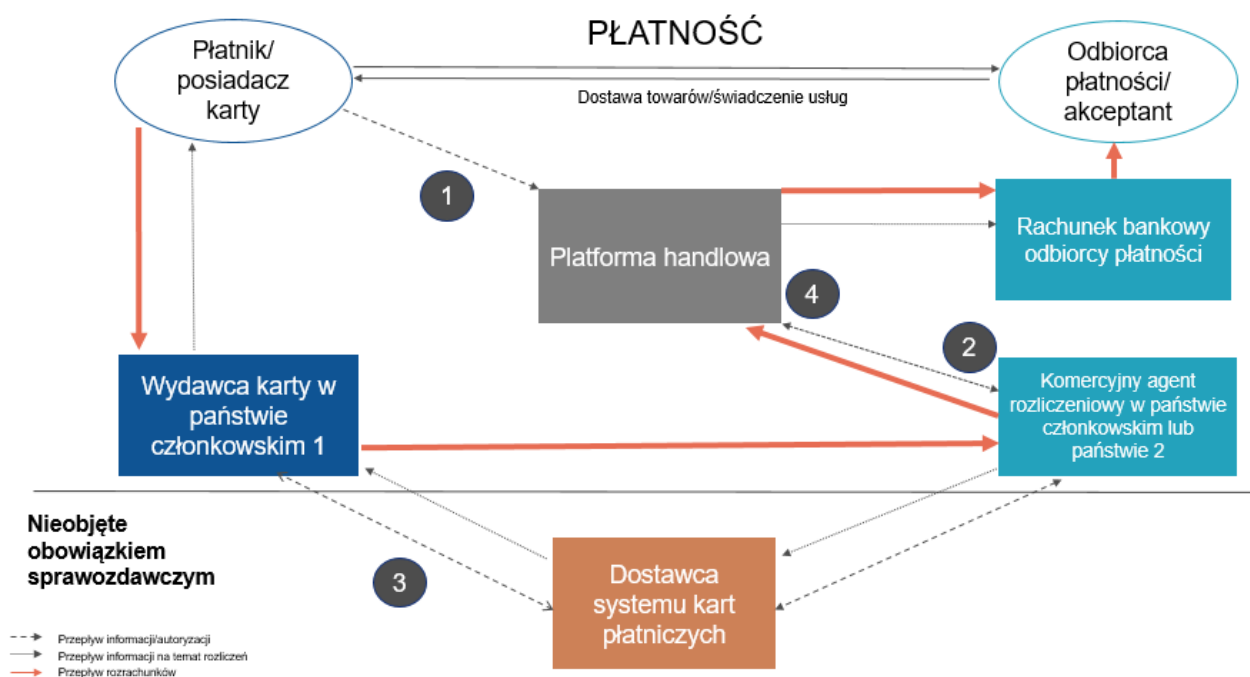
2.2.6 Platformy handlowe i pośrednicy pobierający środki pieniężne we własnym imieniu

Chociaż sytuacja platform handlowych i pośredników sama w sobie nie stanowi metody płatności, może ona zmienić sposób wymiany danych w ramach danej płatności. Wynika to z faktu, że podmioty te – pobierając i trzymając środki płatnicze we własnym imieniu przed przekazaniem ich odbiorcy płatności – działają w charakterze dostawców usług płatniczych i muszą być zarejestrowane w taki właśnie sposób. Oznacza to jednak również, że z punktu widzenia drugiej strony łańcucha płatności wyglądają one jak odbiorca płatności, gdyż transfer środków pieniężnych, które posiadają, odbywa się w ich imieniu – i w takiej właśnie funkcji podmioty te zostaną zgłoszone.

Na przykład większość platform handlowych korzysta z modelu biznesowego, w którym płatność jest kierowana najpierw do samej platformy handlowej, która trzyma te środki pieniężne przez określony czas, a następnie przekazuje je odbiorcy płatności w skonsolidowanej kwocie i po odliczeniu opłat pobieranych przez platformę handlową. Ten sposób postępowania wykorzystują również niektórzy dostawcy usług płatniczych – zawierają oni z odbiorcą płatności jedną umowę, w której oferują różne metody płatności. Korzyścią dla odbiorcy płatności w tej sytuacji jest to, że nie musi on zawierać umowy i rejestrować się bezpośrednio u wszystkich dostawców tych różnych metod płatności, tylko może oferować je swoim klientom przez usługi pośrednika, który ma zawarte wszystkie te umowy. Wskutek tego pośrednik w pierwszej kolejności dokonuje konsolidacji wszystkich transakcji otrzymanych w ramach poszczególnych metod płatności na specjalnych rachunkach, a następnie przekazuje zagregowane kwoty akceptantom.

W obu tych przypadkach obecność w łańcuchu płatności pośrednika, który ochroni informacje na temat odbiorcy płatności lub płatnika przed wszystkimi pozostałymi podmiotami, powoduje rozbieżność w wymianie danych, gdyż pośrednik pojawia się jako odbiorca płatności dla wszystkich podmiotów przed zapośredniczeniem i jako płatnik dla wszystkich podmiotów po nim.

Diagram 9 – Funkcjonowanie płatności z użyciem karty kredytowej za pośrednictwem platformy handlowej

Do szczegółowego opisu funkcjonowania płatności odbywającej się przez pośrednika posłużymy się przykładem płatności kartą na platformie handlowej. Przedstawiony na diagramie przepływ informacji jest oznaczony niebieskimi cyframi i odbywa się w następujący sposób:

1. płatnik wprowadza dane dotyczące swojej karty na stronie internetowej platformy handlowej, aby zainicjować płatność;
2. platforma handlowa przekazuje te informacje komercyjnemu agentowi rozliczeniowemu, który używa ich do identyfikacji wydawcy, korzystając z sieci systemu kart płatniczych;
3. wydawca zatwierdza dane dotyczące transakcji i przesyła potwierdzenie agentowi rozliczeniowemu przez sieć systemu kart płatniczych;
4. agent rozliczeniowy zatwierdza transakcję na użytek platformy handlowej.

Tym, co przede wszystkim odróżnia tę płatność od standardowej płatności kartą, jest fakt, że ani agent rozliczeniowy, ani wydawca kart nie otrzymują żadnych informacji dotyczących akceptanta (odbiorcy płatności). Zamiast tego obaj widzą transakcję płatniczą skierowaną do samej platformy handlowej. Oznacza to, że agent rozliczeniowy i wydawca kart nie są w stanie zgłosić ostatecznego odbiorcy płatności (akceptanta) transakcji.

Ponieważ agent rozliczeniowy i wydawca kart nie mają dostępu do danych dotyczących odbiorcy płatności, jako odbiorcę płatności powinni oni zatem wskazać platformę handlową. Z drugiej strony, ponieważ platforma handlowa działa zarówno w charakterze płatnika, jak i odbiorcy płatności i posiada wszystkie dane niezbędne do pełnego wglądu w płatność i jej zamierzonego beneficjenta (akceptanta), musi ona podczas zgłaszania danych zidentyfikować faktycznego odbiorcę płatności (tj. akceptanta).

2.3 Usługi płatnicze objęte obowiązkiem sprawozdawczym

Oprócz wyróżnienia czterech kategorii dostawców usług płatniczych objętych obowiązkiem sprawozdawczym, które przedstawiono w sekcji 2.1, w art. 243a dyrektywy 2006/112/WE ograniczono również obowiązek sprawozdawczy do usług płatniczych określonych w pkt 3–6 załącznika I do drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych. Oznacza to, że obowiązkiem sprawozdawczym objęci są wyłącznie dostawcy usług płatniczych, którzy świadczą następujące usługi płatnicze:

- realizacja transakcji płatniczych i transferów środków pieniężnych na rachunki płatnicze;
- realizacja transakcji płatniczych mających pokrycie w linii kredytowej;
- wydawanie instrumentów płatniczych i usługi acquiringu transakcji płatniczych;
- usługi przekazu pieniężnego.

Oznacza to, że obowiązkiem sprawozdawczym nie są objęci dostawcy usług płatniczych, którzy świadczą usługi związane z prowadzeniem rachunku płatniczego, depozytu gotówkowego i wypłaty gotówki, usługi inicjowania płatności oraz usługi dostępu do informacji o rachunku. Wyłączenie to wynika z tego, że te rodzaje usług albo nie odnoszą się do wykonywania transakcji płatniczych, albo informacje, które zostałyby dostarczone w związku z nimi, zostały już dostarczone przez pozostałych dostawców usług płatniczych biorących udział w transakcjach płatniczych.

Ponadto w art. 3 drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych określono konkretne wyłączenia usług płatniczych, które dodatkowo ograniczają zakres sprawozdawczości. W związku z tym zakresem sprawozdawczości nie są objęte następujące metody płatności:

- vouchery w postaci papierowej i płatności gotówkowe (art. 3 lit. g));
- czeki (art. 3 lit. a));
- metody płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania (art. 3 lit. k)).

2.3.1 Metody płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania – vouchery

Metody płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania należy rozumieć w ten sposób, że można je wykorzystać do płatności tylko w przypadku ściśle ograniczonej (i często wcześniej ustalonej) liczby akceptantów lub do płatności za ograniczony zakres towarów i usług. W art. 3 lit. k) drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych taką metodę płatności zdefiniowano w następujący sposób:

k) usług[i] opart[e] na określonych instrumentach płatniczych, które można wykorzystywać jedynie w ograniczony sposób i które spełniają jeden z następujących warunków:

(i) instrumenty pozwalające posiadaczowi nabywać towary lub usługi wyłącznie w pomieszczeniach wydawcy lub w ramach ograniczonej sieci dostawców usług na podstawie umowy handlowej zawartej bezpośrednio z profesjonalnym wydawcą;

(ii) instrumenty, których można używać wyłącznie w celu nabycia bardzo ograniczonego asortymentu towarów lub usług;

(iii) instrumenty ważne wyłącznie w jednym państwie członkowskim, dostarczane na wniosek przedsiębiorstwa lub na wniosek podmiotu sektora publicznego, regulowane ze względu na określone cele społeczne lub podatkowe przez krajowy lub regionalny organ publiczny i służące do nabycia określonych towarów lub usług od dostawców, którzy zawarli umowę handlową z wydawcą;

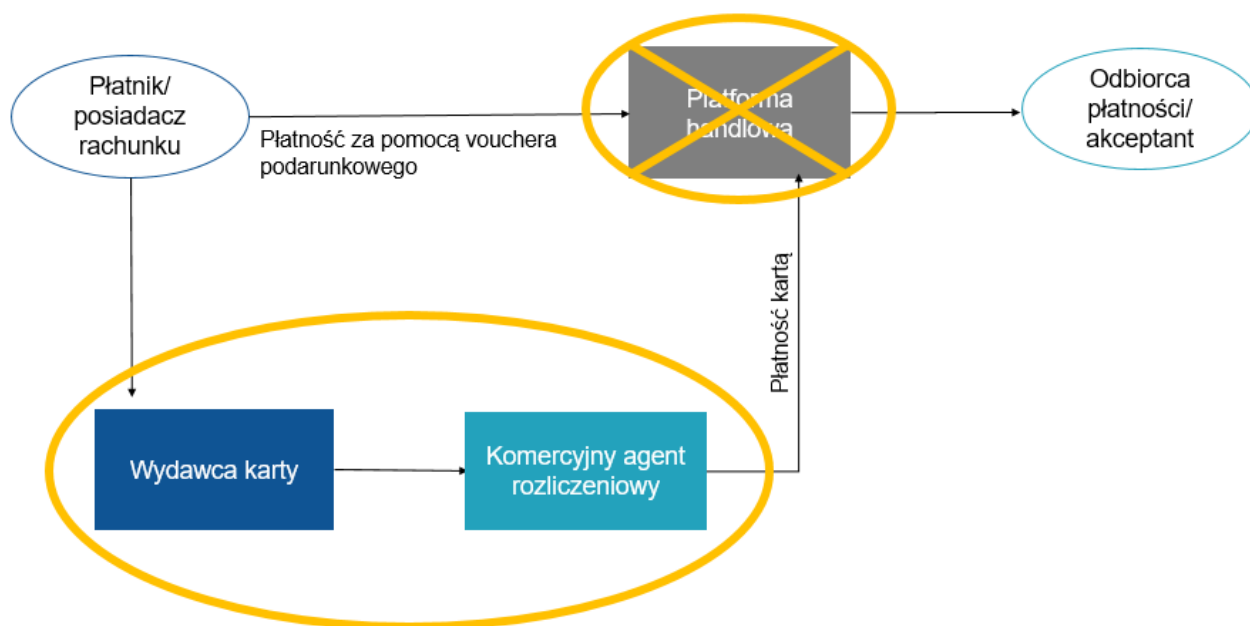
Nie należy mylić metod płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania z korzystaniem z vouchera elektronicznego. Voucher elektroniczny (zob. sekcja 2.2.5.2) jest objęty obowiązkiem sprawozdawczym, gdyż jest to ważna (przedpłacona) metoda płatności, której można użyć do zakupu towarów potencjalnie wszędzie (o ile akceptant zawarł umowę z dostawcą pieniądza elektronicznego na udostępnienie tego rodzaju płatności). Główną kwestią, która odróżnia te dwa rodzaje płatności, jest ograniczone wykorzystanie tej pierwszej metody – ograniczające się albo do miejsc, w których można z niej skorzystać (wyłącznie w pomieszczeniach wydawcy lub w jednym państwie członkowskim), albo do towarów lub usług, które można z jej pomocą kupić (ograniczony zakres towarów lub usług). W związku z tym należy zbadać, czy każdy akceptant może potencjalnie użyć tej metody płatności, aby kupić dowolny towar lub dowolną usługę, czy też metoda ta ograniczona jest tylko do poszczególnych sprzedawców lub towarów i usług oferowanych przed daną markę, sieć itp.

Fakt, że daną metodę płatności akceptuje tylko niewielu akceptantów, nie oznacza, że automatycznie zalicza się ona do kategorii metod płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania. Przyczyny ograniczonej akceptacji mogą być bowiem różne, a jej poziom może wzrastać z czasem, prowadząc do większego upowszechnienia danej metody płatności. Taka sama sytuacja miałaby miejsce na przykład w przypadku płatności kartą, w przypadku gdyby akceptanci niekoniecznie akceptowali wszystkie istniejące systemy kart płatniczych, lecz tylko niektóre z nich. W przypadku metody płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania duży wzrost akceptacji z reguły nie będzie miał jednak miejsca, gdyż będzie ona akceptowana wyłącznie w pomieszczeniach wydawcy.

Spośród metod płatności o ograniczonym sposobie wykorzystania do najpowszechniejszych należą „vouchery podarunkowe” lub „karty podarunkowe”, kupowane za określoną kwotę, których posiadacz może następnie kupić towary i usługi oferowane przez wydawcę karty/vouchera lub jego partnerów.

Na poniższym diagramie przedstawiono proces sprawozdawczości w przypadku płatności dokonywanej z użyciem voucherów podarunkowych.

Diagram 10 – Sprawozdawczość w przypadku płatności z użyciem voucherów podarunkowych

Na diagramie wyraźnie podkreślono, że platforma handlowa nie zgłasza płatności z użyciem vouchera dokonanej przez płatnika na rzecz odbiorcy płatności. Płatność dokonana przez płatnika (lub kogoś

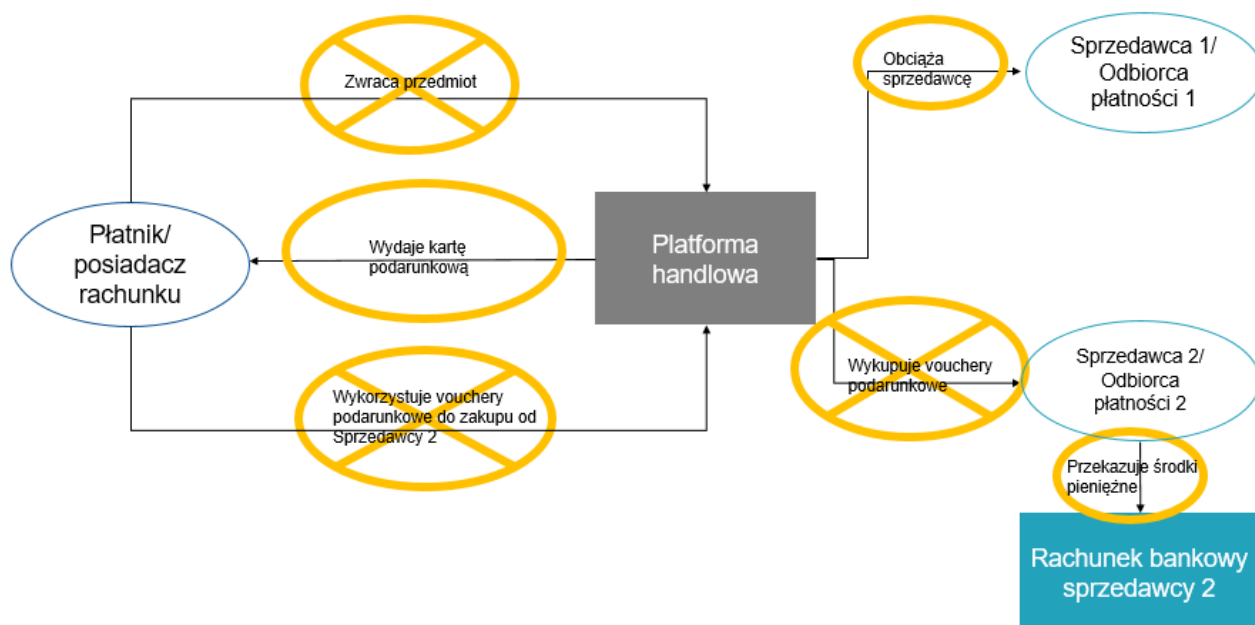
innego) w celu zakupu vouchera wraz z wypłatą środków pieniężnych ze strony platformy handlowej na rachunek bankowy odbiorcy płatności podlegałyby jednak zgłoszeniu, gdyż są to płatności dokonywane przez dostawców usług płatniczych świadczących usługi płatnicze objęte obowiązkiem sprawozdawczym.

2.3.2 Vouchery a zwrot płatności

Jeżeli płatnik nie jest zadowolony z zamówionych towarów i chce dokonać ich zwrotu, nierzadko się zdarza, że platformy handlowe i przedsiębiorstwa dają płatnikowi możliwość otrzymania vouchera zamiast zwrotu płatności. Praktyka ta jest korzystna dla przedsiębiorstwa, które nie musi dokonywać zwrotnego transferu środków pieniężnych, oraz dla płatnika, który otrzymuje metodę płatności o równoważnej wartości na zakup podobnych towarów. Vouchery takie można również zaoferować jako rekompensatę, jeżeli towary są uszkodzone, ich transport jest opóźniony lub podczas dostawy pojawiły się jakiegokolwiek problemy.

Na diagramie poniżej pokazano, jakie skutki ma taka sytuacja w kontekście sprawozdawczości.

Diagram 11 – Sprawozdawczość w przypadku zwrotu płatności i płatności z użyciem voucherów podarunkowych

Pierwsza płatność ze strony płatnika na rzecz platformy handlowej (z użyciem metody płatności objętej obowiązkiem sprawozdawczym) jest objęta obowiązkiem sprawozdawczym i jest zgłaszana. W przypadku gdy płatnik zażąda zwrotu płatności, platforma handlowa zgłosi również ten zwrot.

Żadna z kolejnych płatności dokonanych z użyciem vouchera podarunkowego nie będzie jednak podlegała obowiązkowi sprawozdawczemu. Jak wskazano na diagramie, może to prowadzić do sytuacji, w których płatnik kupuje towary od pierwszego sprzedawcy, co zostaje zgłoszone do CESOP, lecz następnie zwraca się o zwrot płatności w postaci karty podarunkowej. Mimo że platforma handlowa zgłasza zwrot płatności, nie zgłasza ona ani wydania płatnikowi karty podarunkowej, ani kolejnych transakcji wykonanych przez płatnika, który – korzystając z karty – kupuje teraz towary od innego sprzedawcy. Gdy jednak platforma handlowa przystępuje do wypłaty środków pieniężnych należnych

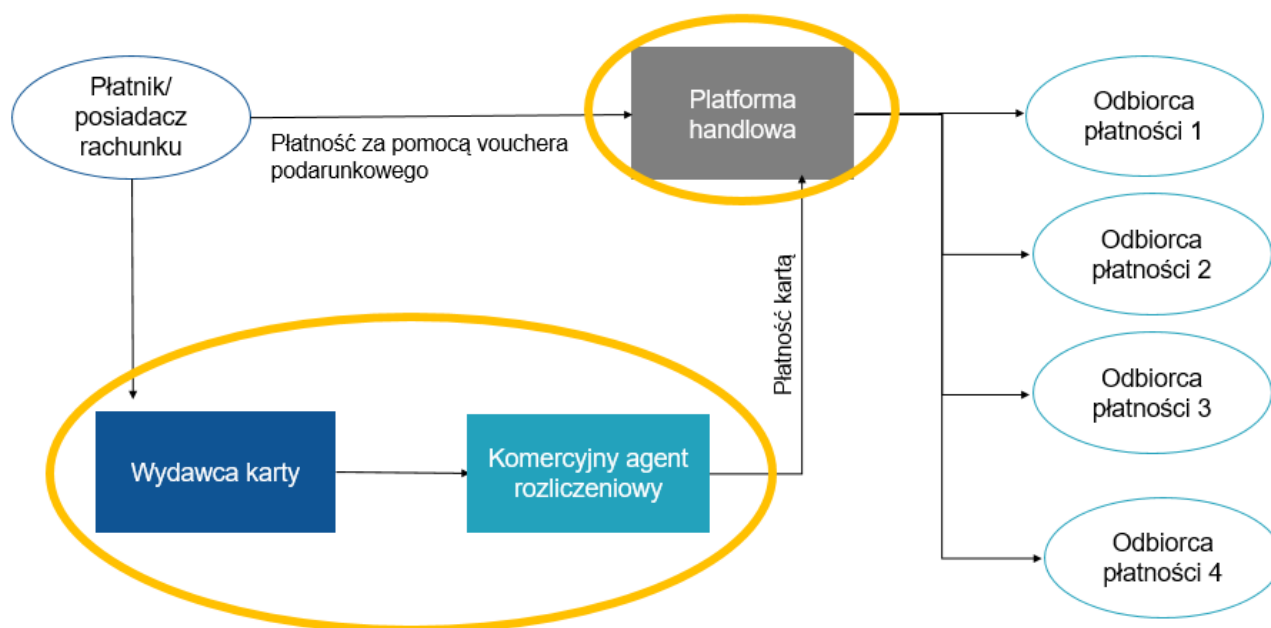
drugiemu sprzedawcy, wypłata ta podlega zgłoszeniu przez bank drugiego sprzedawcy, który zgłosi skonsolidowaną kwotę.

W ten sposób – nawet jeżeli część łańcucha transakcji nie będzie widoczna z racji użycia karty podarunkowej – CESOP i tak otrzyma informacje dotyczące kwoty środków pieniężnych otrzymanych przez pierwszego sprzedawcę i wielkości zwrotu płatności za pierwszą transakcję oraz – dzięki sprawozdawczości działającego w jego imieniu dostawcy usług płatniczych – uzyska informacje dotyczące łącznej kwoty otrzymanej przez drugiego sprzedawcę.

2.3.3 Korzystanie z voucherów w połączeniu z metodami płatności objętymi obowiązkiem sprawozdawczym

Ta już ostatnia sytuacja dotyczy przypadków, w których płatnik wykorzystuje kartę podarunkową lub voucher podarunkowy do zakupu towarów lub usług, lecz wartość vouchera jest niewystarczająca do pokrycia pełnej kwoty zakupu i konieczne jest uiszczenie kwoty pozostałej do zapłaty zwykłym transferem środków pieniężnych dokonany z użyciem metody płatności objętej obowiązkiem sprawozdawczym.

Diagram 12 – Sprawozdawczość w przypadku płatności z użyciem voucherów podarunkowych w połączeniu z metodami płatności objętymi obowiązkiem sprawozdawczym

W takiej sytuacji – jeżeli zasady zastosowano bez uwzględnienia kontroli i ograniczenia wynikających z art. 243b ust. 2 – sprawozdawczość powinna przebiegać w następujący sposób:

- dostawca usług płatniczych dokonujący płatności objętej obowiązkiem sprawozdawczym (płatność kartą, polecenie przelewu, pieniądź elektroniczny itp.) zgłasza tę płatność, wskazując jako odbiorcę płatności platformę handlową;
- platforma handlowa nie zgłasza części płatności dokonanej z użyciem vouchera, gdyż nie jest ona objęta obowiązkiem sprawozdawczym, ale zgłasza płatność dokonaną z użyciem metody płatności objętej obowiązkiem sprawozdawczym, wskazując jako odbiorcę płatności sprzedawcę towarów;

- dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności (sprzedawcy) zgłasza wypłatę ze strony platformy handlowej na rzecz odbiorcy płatności, która zawiera w sobie wszystkie zagregowane płatności otrzymane w danym okresie.

Chociaż schemat ten może mieć zastosowanie także w przypadku, gdy sprzedawca jest jednym podmiotem, to kupowanie towarów na platformie handlowej z reguły ma to do siebie, że w jednej transakcji może brać udział wielu sprzedawców, przy czym każdy z nich dostarcza część produktów stanowiących łączny zakup płatnika. W związku z tym platformy handlowe nie dokonują podziału poszczególnych płatności na vouchery i inne płatności, tylko grupują je wszystkie w ramach jednej płatności, w której łączą vouchery i metody płatności objęte obowiązkiem sprawozdawczym. Z tego względu platformy handlowe często nie są w stanie określić, która część kwoty przypisywanej każdemu ze sprzedawców pochodzi z vouchera i powinna zostać objęta wyłączeniem.

A zatem z uwagi na to, że platformy handlowe nie mogą podzielić wartości vouchera między poszczególnych sprzedawców w przypadku połączenia tego rodzaju płatności z metodami płatności objętymi obowiązkiem sprawozdawczym, a także mając na uwadze, że wyjątki należy interpretować w sposób restrykcyjny, przez co niemożliwe jest wyłączenie całej transakcji płatniczej, akceptuje się zgłaszanie przez platformy handlowe pełnej kwoty transakcji płatniczej lub transakcji płatniczych, z uwzględnieniem kwot pokrytych z użyciem vouchera, w sytuacji gdy nie są one w stanie określić, która dokładnie część płatności pochodzi z transakcji płatniczej nieobjętej obowiązkiem sprawozdawczym.

W praktyce oznacza to, że jeżeli platforma handlowa nie jest w stanie określić w odniesieniu do każdej transakcji płatniczej na rzecz każdego odbiorcy płatności, którą część tej płatności pokrywa voucher, zgłasza ona wszystkie transakcje płatnicze na rzecz każdego odbiorcy płatności w całości, tak jakby nie użyto vouchera.

2.4 Zastosowanie w praktyce w podziale na metody płatności

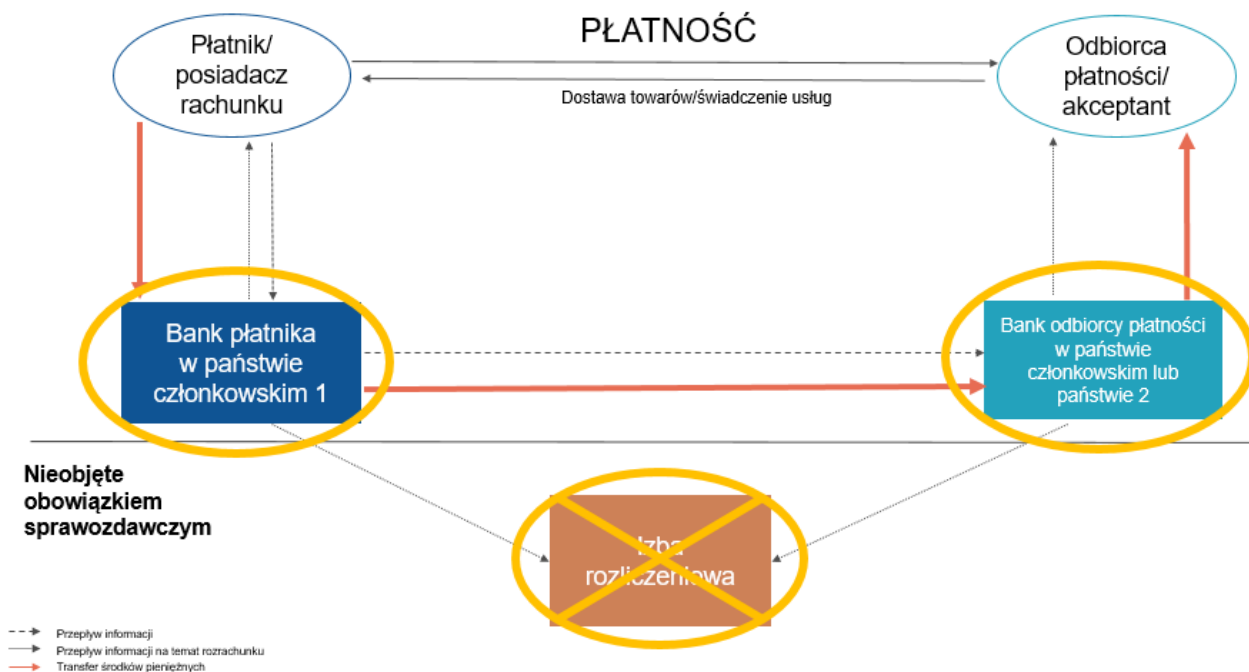
W niniejszej sekcji wskazano, które podmioty muszą zgłaszać dane w przypadku każdej z głównych metod płatności opisanych w sekcji 2.2. Podmioty zakreślone na czerwono to te, które zgłaszają płatność między płatnikiem (kupującym) a odbiorcą płatności (sprzedawcą), natomiast podmioty zakreślone na żółto to dostawcy usług płatniczych, którzy również zgłaszają płatność jako część ogólnego łańcucha płatności, która jednak nie odnosi się ściśle do płatności między kupującym a sprzedawcą.

W każdym z przykładów wskazano jedynie podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym, jednak bez stwierdzenia, który z nich faktycznie zgłasza dane dotyczące płatności zgodnie z przepisem art. 243b ust. 3. Kwestię tę omówiono szczegółowo w sekcji 4.3.

2.4.1 Polecenie przelewu

W przypadku poleceń przelewu dostawcami usług płatniczych objętymi obowiązkiem sprawozdawczym są bank płatnika i bank odbiorcy płatności. Izba rozliczeniowa lub każdy inny pośrednik lub dostawca usług płatniczych nie powinni zgłaszać żadnych danych, gdyż nie są oni dostawcą usług płatniczych świadczącym usługi płatnicze na rzecz płatnika ani odbiorcy płatności.

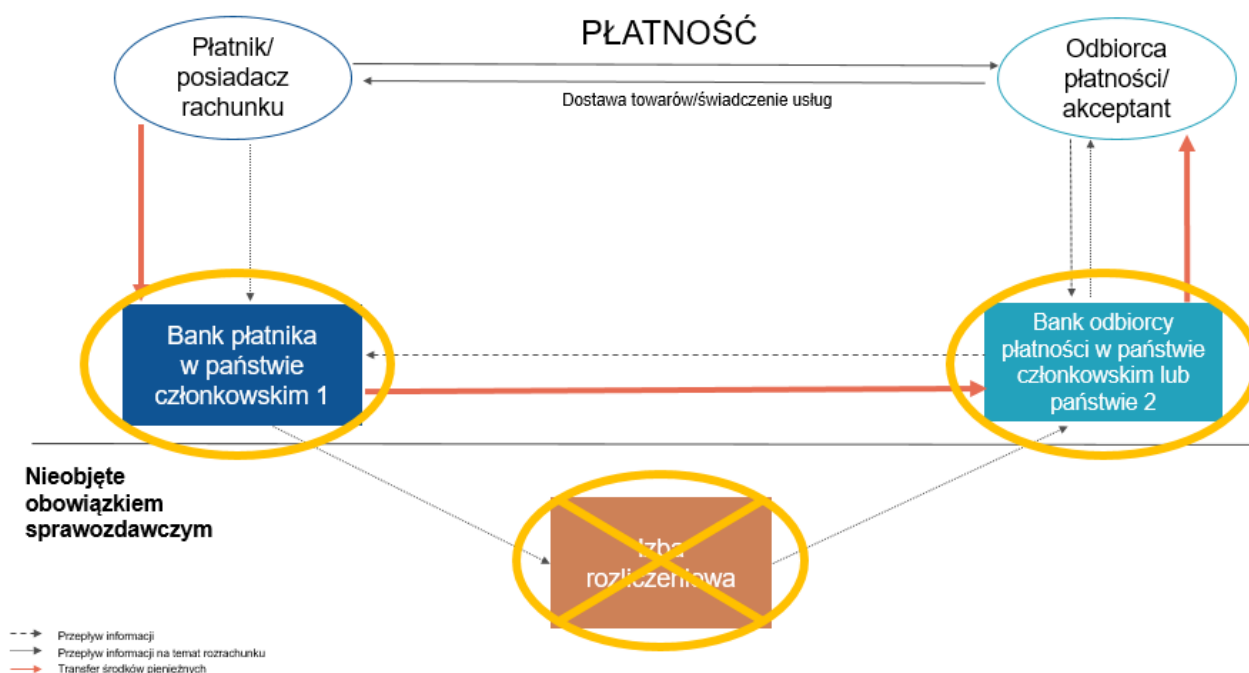
Diagram 13 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku poleceń przelewu

2.4.2 Polecenie zapłaty

Z uwagi na to, że polecenie zapłaty działa w podobny sposób jak polecenie przelewu, zastosowanie mają dokładnie te same zasady. Banki płatnika i odbiorcy płatności są zatem objęte obowiązkiem sprawozdawczym, nie jest nim natomiast objęta izba rozliczeniowa.

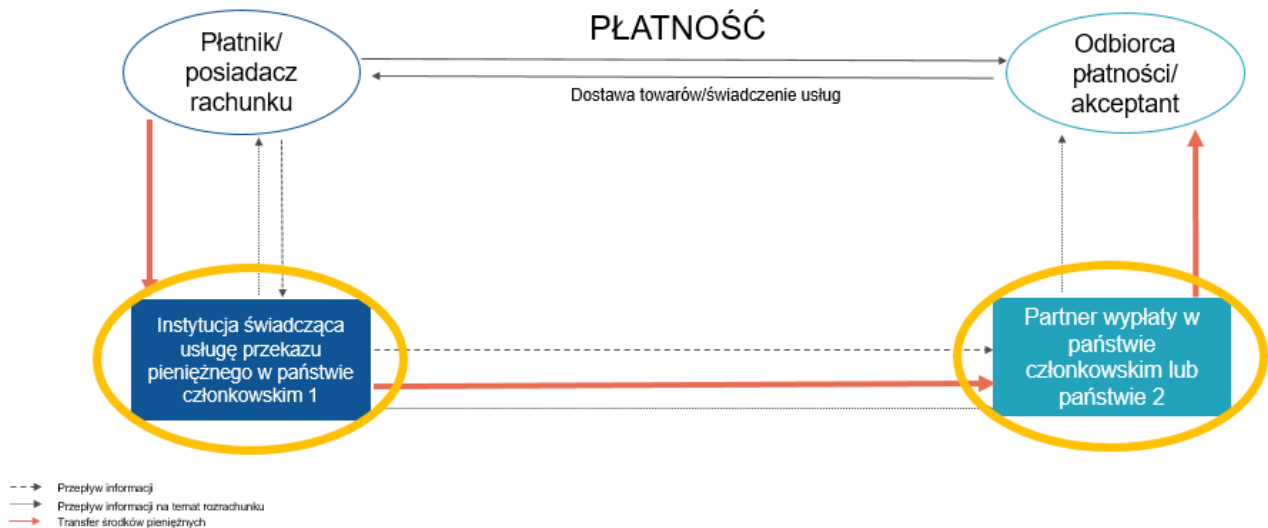
Diagram 14 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku poleceń zapłaty

2.4.3 Usługi przekazu pieniężnego

W przypadku płatności z użyciem usługi przekazu pieniężnego zarówno instytucja świadcząca usługę przekazu pieniężnego, jak i partner wypłaty są dostawcami usług płatniczych objętymi obowiązkiem sprawozdawczym.

Diagram 15 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku usług przekazu pieniężnego

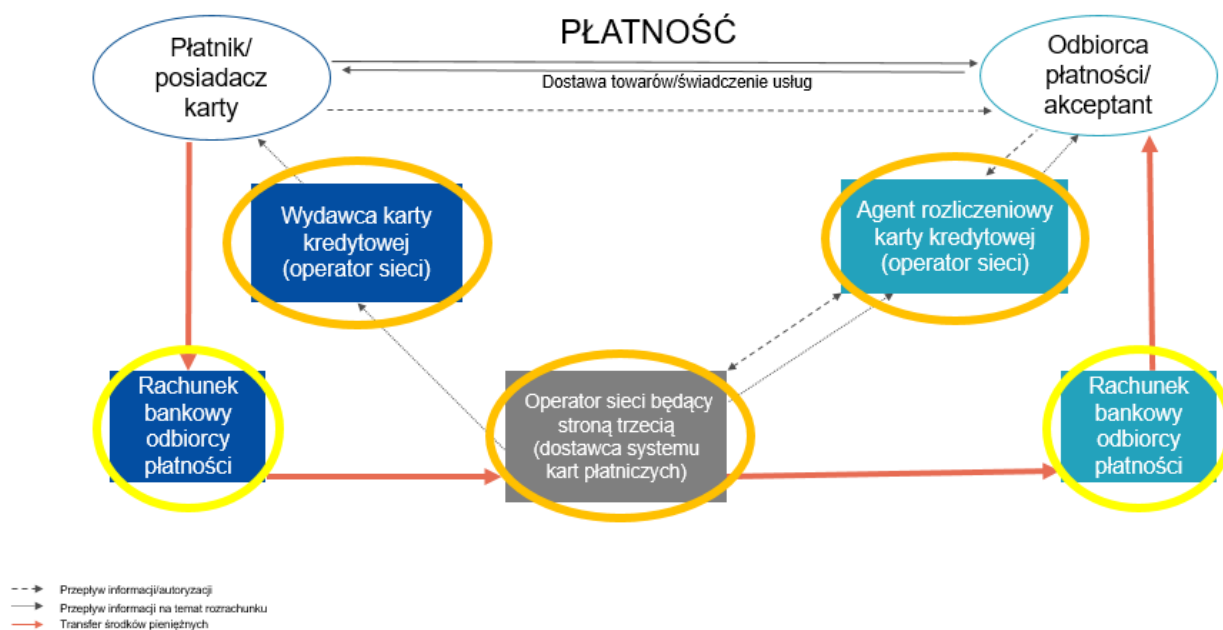
2.4.4 Płatności kartą

2.4.4.1 Trójstronny system kart płatniczych

Jeżeli chodzi o wszystkie płatności kartą, głównymi podmiotami objętymi obowiązkiem sprawozdawczym są wydawca kart kredytowych i agent rozliczeniowy. W przypadku trójstronnych systemów kart płatniczych – z uwagi na to, że funkcje te wykonuje sam system kart płatniczych – również system kart będzie dostawcą usług płatniczych i będzie objęty obowiązkiem sprawozdawczym.

Jeżeli chodzi o banki płatnika i odbiorcy płatności, są one objęte obowiązkiem sprawozdawczym, jak wskazano na diagramie. Nie zgłaszają one jednak danych dotyczących płatności ze strony płatnika na rzecz odbiorcy płatności, lecz inną transakcję – albo ze strony płatnika na rzecz dostawcy systemu kart płatniczych służącą rozrachunkowi jego kredytu na karcie, albo ze strony dostawcy systemu na rzecz odbiorcy płatności służącą transferowi zagregowanych płatności.

Diagram 16 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku trójstronnych systemów kart płatniczych

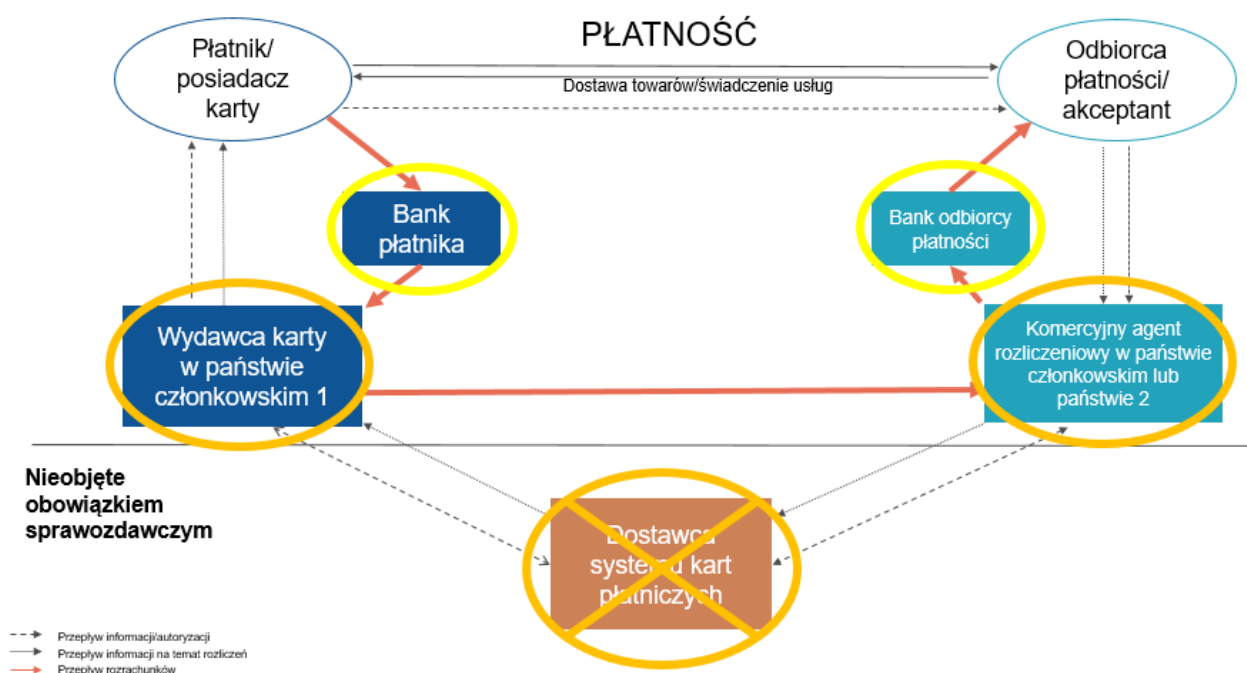

2.4.4.2 Czterostronny system kart płatniczych

W poniższym przykładzie przedstawiono sytuację, w której zarówno wydawca kart kredytowych, jak i komercyjny agent rozliczeniowy są podmiotami innymi niż bank płatnika i bank odbiorcy płatności. W takim przypadku głównymi podmiotami zgłaszającymi w odniesieniu do płatności między płatnikiem i odbiorcą płatności są wydawca kart i agent rozliczeniowy i to oni będą musieli zgłosić dane. Sieć karty nie jest jednak dostawcą usług płatniczych i nie podlega obowiązkowi sprawozdawczemu.

Podobnie jak w przypadku trójstronnych systemów kart płatniczych banki płatnika i odbiorcy płatności podlegają obowiązkowi sprawozdawczemu, gdyż są dostawcami usług płatniczych. Nie zgłaszają one jednak danych dotyczących płatności między płatnikiem a odbiorcą płatności, lecz inną transakcję – albo ze strony płatnika na rzecz wydawcy kart służącą rozrachunkowi jego kredytu na karcie, albo ze strony agenta rozliczeniowego na rzecz odbiorcy płatności służącą transferowi zagregowanych kwot (rozrachunek).

Diagram 17 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku czterostronnych systemów kart płatniczych

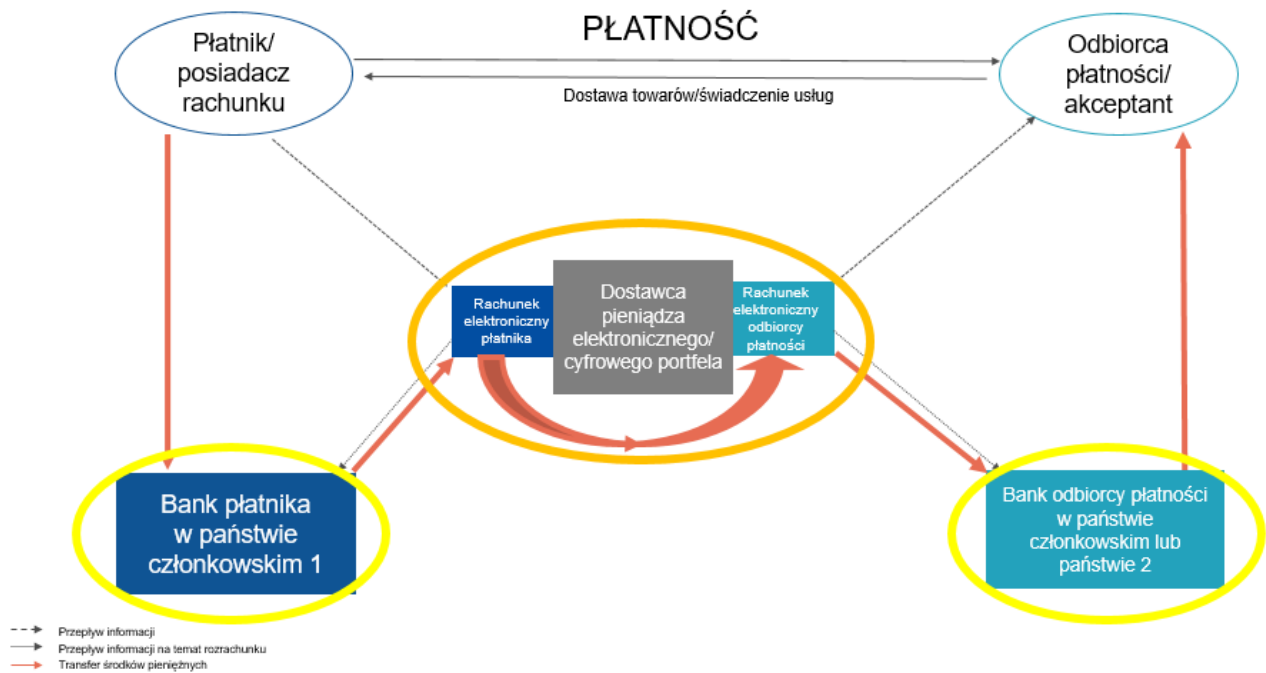
2.4.5 Pieniądz elektroniczny

2.4.5.1 Cyfrowy portfel

W przypadku cyfrowego portfela centralnym podmiotem zgłaszającym i jedynym podmiotem, który ma pełen wgląd w całość transakcji między płatnikiem a odbiorcą płatności, jest dostawca pieniądza elektronicznego. Dostawca pieniądza elektronicznego jest zatem objęty obowiązkiem sprawozdawczym i zawsze zgłasza dane dotyczące płatności między płatnikiem a odbiorcą płatności.

Sytuacja banków płatnika i odbiorcy płatności jest podobna jak w przypadku płatności kartą. Banki te są dostawcami usług płatniczych objętymi obowiązkiem sprawozdawczym, lecz nie biorą udziału w transakcji między płatnikiem a odbiorcą płatności. Zamiast tego bank płatnika zgłasza płatność ze strony płatnika na rzecz dostawcy pieniądza elektronicznego, a bank odbiorcy płatności zgłasza płatność ze strony dostawcy pieniądza elektronicznego na rzecz odbiorcy płatności.

Diagram 18 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku cyfrowego portfela

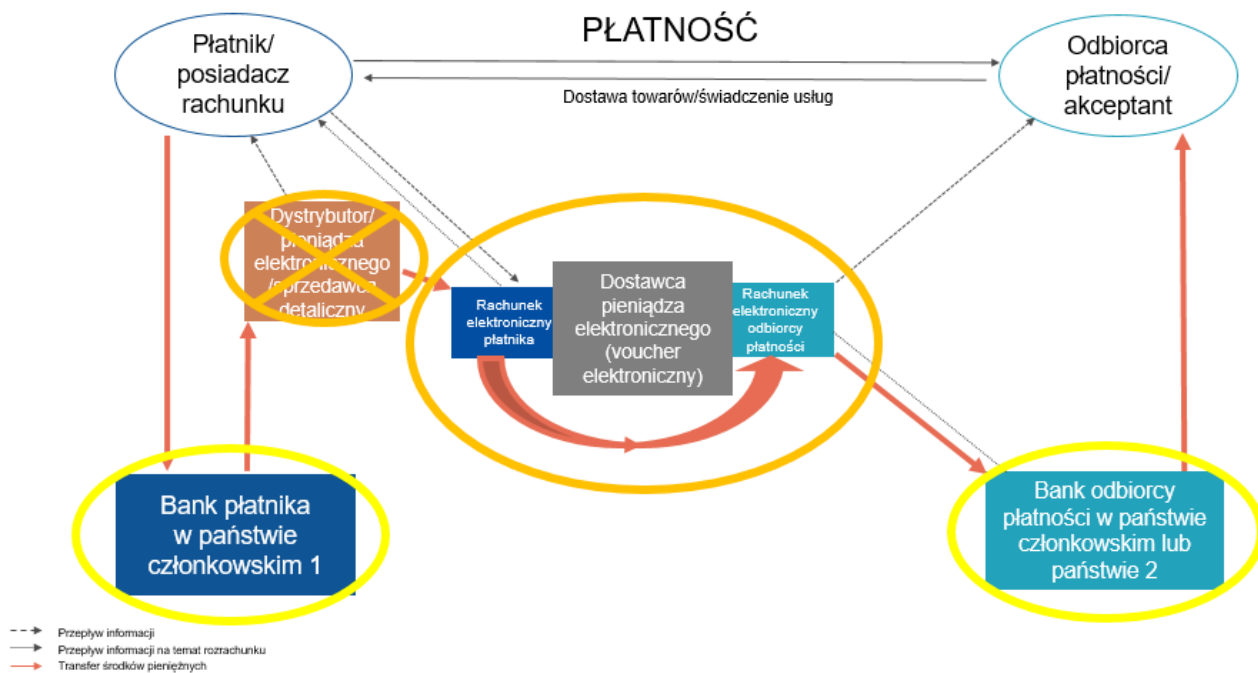

2.4.5.2 Voucher elektroniczny

Sytuacja dotycząca voucherów elektronicznych jest podobna do sytuacji cyfrowego portfela, jeśli chodzi o centralną rolę dostawcy pieniądza elektronicznego w kontekście sprawozdawczości, w związku z czym dostawca pieniądza elektronicznego jest objęty obowiązkiem sprawozdawczym. Różnica polega tu na obecności dystrybutora/sprzedawcy detalicznego vouchera elektronicznego, który nie jest dostawcą usług płatniczych i w związku z tym nie podlega obowiązkowi sprawozdawczemu.

Sytuacja banków płatnika i odbiorcy płatności jest identyczna jak sytuacja opisana w przypadku cyfrowego portfela.

Diagram 19 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku voucherów elektronicznych

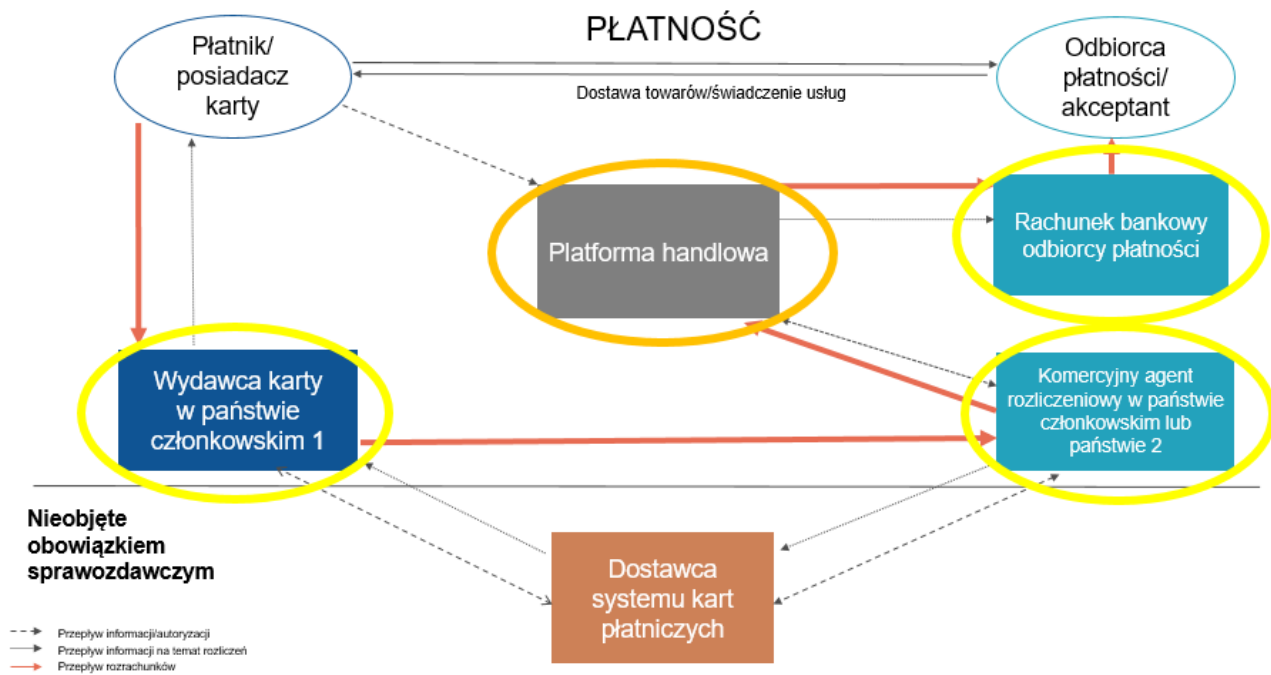
2.4.6 Platforma handlowa

Na poniższym przykładzie przedstawiono sytuację płatności dokonanej przez platformę handlową z użyciem czterostronnej płatności kartą. Wnioski z niej wynikające można jednak z powodzeniem zastosować do polecenia przelewu czy innych środków płatności.

W przypadku platformy handlowej sama platforma jest zgodnie z przepisami drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych dostawcą usług płatniczych, jeżeli przechowuje środki pieniężne zarówno w imieniu płatnika, jak i odbiorcy płatności. W związku z tym w przypadku płatności kartą na rzecz platformy handlowej zwykle podmioty biorące udział w płatności kartą są objęte obowiązkiem sprawozdawczym (sieć karty natomiast nie), ale także i platforma handlowa będzie objęta zakresem obowiązku sprawozdawczego. Takie zaangażowanie platformy handlowej ma kluczowe znaczenie dla sprawozdawczości, gdyż platforma handlowa jest jedynym podmiotem, który ma pełen wgląd w całość płatności między płatnikiem a odbiorcą płatności. Zarówno wydawca kart, jak i agent rozliczeniowy mogą zgłosić tylko płatność do lub od platformy handlowej, gdyż platforma pobiera środki pieniężne we własnym imieniu. Tylko platforma handlowa może zgłosić informacje dotyczące rzeczywistych beneficjentów tych środków pieniężnych.

Przedstawiona na diagramie sytuacja banku odbiorcy płatności jest taka sama jak w przypadku zwykłych płatności kartą. Bank odbiorcy płatności nie bierze udziału w transakcji między płatnikiem a odbiorcą płatności i zgłasza wyłącznie kwotę wypłaty z platformy handlowej na rzecz odbiorcy płatności.

Diagram 20 – Podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym w przypadku platform handlowych

3 KONTROLA I POWSTANIE OBOWIĄZKU SPRAWOZDAWCZEGO

Jeżeli spełnione są warunki określone w art. 243b, jak wyszczególniono w sekcji 2, płatność będzie objęta obowiązkiem sprawozdawczym. Nie zostanie ona jednak zgłoszona, o ile nie będą spełnione dwa dodatkowe warunki. Do ustalenia tej kwestii służy test kontroli, który wykonuje dostawca usług płatniczych.

Te dwa dodatkowe warunki są następujące:

- zgłoszona płatność musi być płatnością transgraniczną (sekcja 3.1) oraz
- dostawca usług płatniczych świadczący usługi płatnicze w państwie członkowskim musi wykonać co najmniej 25 płatności transgranicznych na kwartał w tym państwie członkowskim na rzecz jednego odbiorcy płatności, aby spowodować powstanie obowiązku sprawozdawczego (sekcja 3.2).

Ważne jest, aby wyraźnie oddzielić rezultaty zastosowania zasad kontroli od danych, które należy zgłaszać na podstawie art. 243d. Zasady kontroli zapewniają proporcjonalność obowiązku sprawozdawczego pod kątem pomocniczości i ochrony danych. Ich cel różni się od celu obowiązku sprawozdawczego, którym jest przyczynienie się do zwalczania oszustw związanych z VAT. Zasady kontroli opierają się na wartościach przybliżonych i mogą być w związku z tym z łatwością stosowane przez wszystkich dostawców usług płatniczych. Nie powinny one jednak wpływać na dane, które mają być przekazywane, gdyż dane te muszą być jak najbardziej dokładne, aby mogły odnieść skutek.

W szczególności zasady dotyczące lokalizacji nie mogą wpływać na przekazywaną lokalizację jako adres odbiorcy płatności. Jest w pełni akceptowalne, że przekazany adres nie będzie odpowiadał lokalizacji odbiorcy płatności ustalonej zgodnie z przepisami art. 243c (więcej szczegółów znajduje się w sekcji 3.1).

Podobnie należy rozróżnić agregację służącą do celów obliczenia progu od faktycznego zgłaszania danych. Oznacza to, że dostawcy usług płatniczych nie mogą przy zgłaszaniu płatności łączyć danych dotyczących właściciela dwóch rachunków płatniczych (danych związanych z odbiorcą płatności), nawet jeżeli stwierdzili, że właścicielem rachunków jest jeden i ten sam odbiorca płatności (więcej szczegółów znajduje się w sekcji 3.2).

Z informacji dotyczących zasad kontroli korzystać mogą wyłącznie dostawcy usług płatniczych, traktując je jako pomoc w stwierdzeniu, czy dana płatność powinna zostać zgłoszona. Informacje te nie należą do elementów danych wymaganych na podstawie art. 243d i nie trzeba ich automatycznie zgłaszać państwu członkowskim.

3.1 Płatności transgraniczne – zasady dotyczące lokalizacji zawarte w art. 243c

Pierwszym aspektem, który dostawcy usług płatniczych muszą skontrolować w celu ustalenia, czy płatność powinna zostać zgłoszona, jest to, czy płatność ta jest płatnością transgraniczną zgodnie z przepisami art. 243c dyrektywy 2006/112/WE.

1. Do celów stosowania art. 243b ust. 1 akapit drugi oraz bez uszczerbku dla przepisów tytułu V uznaje się, że płatnik znajduje się w państwie członkowskim, któremu odpowiada:

a) IBAN rachunku płatniczego płatnika lub jakikolwiek inny identyfikator, który jednoznacznie identyfikuje płatnika oraz podaje jego lokalizację lub, w przypadku braku takich identyfikatorów;

b) BIC lub jakikolwiek inny kod identyfikacyjny instytucji, który jednoznacznie identyfikuje dostawcę usług płatniczych działającego w imieniu płatnika oraz podaje jego lokalizację.

2. Do celów stosowania art. 243b ust. 1 akapit drugi uznaje się, że odbiorca płatności znajduje się w państwie członkowskim, na terytorium trzecim lub w państwie trzecim, któremu odpowiada:

a) IBAN rachunku płatniczego odbiorcy płatności lub jakikolwiek inny identyfikator, który jednoznacznie identyfikuje odbiorcę płatności oraz podaje jego lokalizację lub, w przypadku braku takich identyfikatorów;

b) BIC lub jakikolwiek inny kod identyfikacyjny instytucji, który jednoznacznie identyfikuje dostawcę usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy płatności oraz podaje jego lokalizację.

Państwom członkowskim i CESOP należy przekazywać wyłącznie dane dotyczące płatności transgranicznych. Zgodnie z przepisami ww. dyrektywy nie należy gromadzić danych dotyczących płatności krajowych.

3.1.1 Tabela identyfikatorów na potrzeby określania lokalizacji płatnika i odbiorcy płatności

W art. 243c ustanowiono zasady stosowane do stwierdzenia, kiedy płatność uznaje się za transgraniczną. Zasady te opierają się na wartościach przybliżonych, by móc łatwo i szybko przyporządkować kraj do płatnika i odbiorcy płatności. Fakt, że lokalizacja płatnika i odbiorcy płatności na podstawie tych wartości przybliżonych może różnić się od ich rzeczywistej lokalizacji, nie ma znaczenia dla celów art. 243c.

W poniższej tabeli przedstawiono identyfikatory lub elementy danych, na podstawie których dostawcy usług płatniczych powinni ustalać lokalizację płatnika i odbiorcy płatności, w odniesieniu do głównych stosowanych metod płatności. Tabela ta ma jednak tylko charakter orientacyjny i można w tym celu korzystać z innych elementów, jeśli zostaną one uznane za bardziej istotne.

Tabela 1 – Identyfikatory lokalizacji według metod płatności i podmiotu zgłaszającego

Metoda płatności	Przekazywanie informacji przez dostawcę usług płatniczych płatnika (poza UE)		Przekazywanie informacji przez dostawcę usług płatniczych odbiorcy płatności (wewnątrz UE)	
	Lokalizacja płatnika	Lokalizacja odbiorcy płatności	Lokalizacja płatnika	Lokalizacja odbiorcy płatności
Polecenie przelewu	- Numer IBAN - (BIC dostawcy usług płatniczych)	- Numer IBAN - BIC dostawcy usług płatniczych ¹⁰ - Numer rachunku płatniczego ¹¹	- Numer IBAN - (BIC dostawcy usług płatniczych)	- Numer IBAN - (BIC dostawcy usług płatniczych)

¹⁰ Stosowany w przypadku braku IBAN.

¹¹ Identyfikator ten nie musi zawierać kodu kraju i często będzie powiązany z BIC dostawcy usług płatniczych.

Polecenie zapłaty ¹²	- Numer IBAN - (BIC dostawcy usług płatniczych)	- Numer IBAN - BIC dostawcy usług płatniczych - Numer rachunku płatniczego	- Numer IBAN - (BIC dostawcy usług płatniczych)	- Numer IBAN - (BIC dostawcy usług płatniczych)
Płatności kartą	- BIN	- Adres akceptanta - Lokalizacja akceptanta kart	- BIN	- Adres akceptanta
Pieniądz elektroniczny	- Rachunek elektroniczny płatnika (lokalizacja pobierana przy rejestracji) - Numer IBAN - Vouchery elektroniczne: kod kraju sprzedawcy	- Rachunek elektroniczny odbiorcy płatności (lokalizacja pobierana przy rejestracji) - Numer IBAN	- Rachunek elektroniczny płatnika (lokalizacja pobierana przy rejestracji) - Numer IBAN - Vouchery elektroniczne: kod kraju sprzedawcy	- Rachunek elektroniczny odbiorcy płatności (lokalizacja pobierana przy rejestracji) - Numer IBAN
Usługi przekazu pieniężnego	- Lokalizacja płatnika (ewidencja własna) - Numer IBAN	- BIC partnera wypłaty	- BIC partnera wypłaty	- Lokalizacja odbiorcy płatności (ewidencja własna)

Należy zauważyć, że mimo iż art. 243c nakłada na dostawców usług płatniczych obowiązek stosowania przede wszystkim identyfikatorów związanych z lokalizacją płatnika i odbiorcy płatności, niektóre z tych identyfikatorów będą ostatecznie powiązane z lokalizacją dostawców usług płatniczych (np. numer IBAN). Może to mieć wpływ na obowiązek sprawozdawczy (zob. sekcja 3.1.2).

W przeciwieństwie do zasady określonej w art. 243d ust. 1 lit. d) nie ma preferowanej kolejności, jeśli chodzi o stosowanie identyfikatorów (poza obowiązkiem stosowania w pierwszej kolejności identyfikatora płatnika/odbiorcy płatności). Oznacza to, że jeśli dostawca usług płatniczych dysponuje różnymi identyfikatorami, które wskazują różną lokalizację, musi wybrać identyfikator, który najlepiej odzwierciedla lokalizację odbiorcy płatności.

Przykład: jeżeli dostawca pieniądza elektronicznego posiada numer IBAN z kodem kraju, który różni się od kodu właściwego dla adresu podanego przez jego klienta w trakcie rejestracji i potwierdzonego oficjalnymi dokumentami (dowodem osobistym, paszportem, prawem jazdy itp.), musi on wybrać lokalizację podaną przez klienta, ponieważ lepiej odzwierciedla ona lokalizację tego klienta.

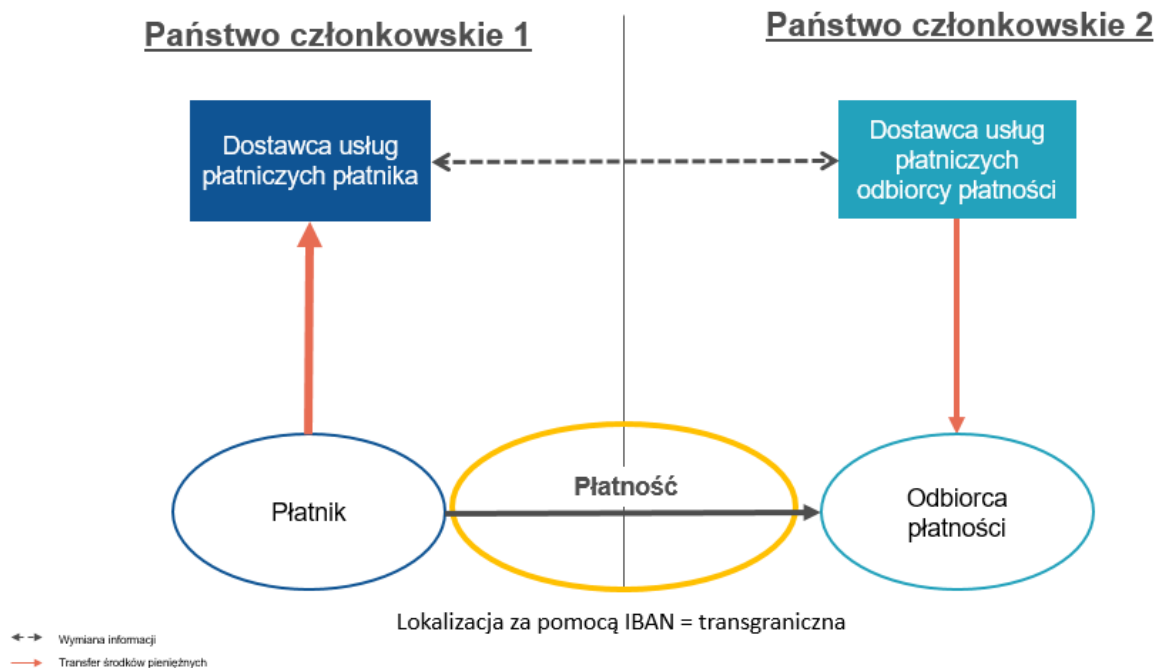
Przykład 2: zakres BIN karty kredytowej można wykorzystać do identyfikacji miejsca, w którym ma siedzibę wydawca karty lub w którym została wydana karta. Stosując powyższe zasady, dostawca usług płatniczych musi użyć zakresu BIN, który wskazuje miejsce wydania karty, ponieważ to ono najlepiej odzwierciedla lokalizację płatnika.

¹² Nie istnieje obecnie żaden międzynarodowy system mający zastosowanie do polecenia zapłaty. W związku z tym wymienione tu identyfikatory służące do przekazywania informacji przez dostawcę usług płatniczych płatnika mają głównie charakter teoretyczny.

3.1.2 Zastosowanie w praktyce

3.1.2.1 Polecenie przelewu/Polecenie zapłaty – płatnik, odbiorca płatności i dostawca usług płatniczych znajdują się w różnych państwach członkowskich

Diagram 21 – Identyfikacja transgranicznych poleceń przelewu, gdy płatnik, odbiorca płatności oraz dostawcy usług płatniczych działający w ich imieniu znajdują się w różnych państwach członkowskich

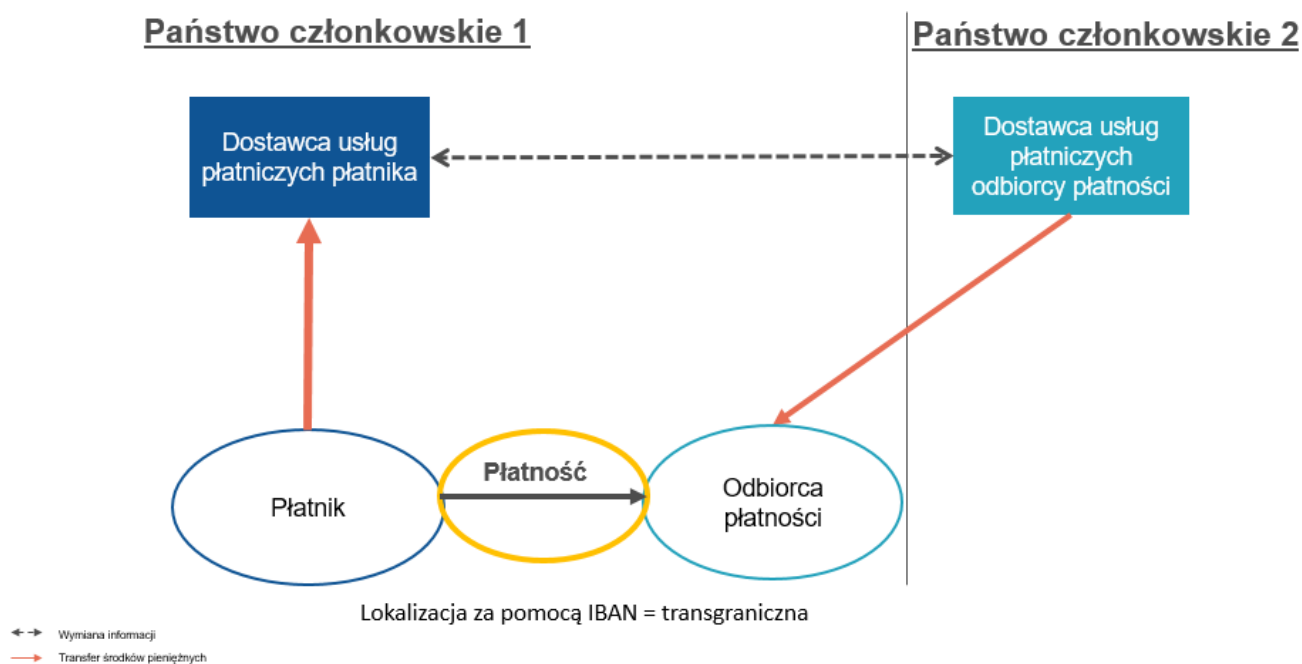

W powyższej sytuacji płatnik i odbiorca płatności znajdują się w dwóch różnych państwach członkowskich i w celu wykonania polecenia przelewu/polecenia zapłaty korzystają z usług dostawców usług płatniczych mających siedziby w państwach członkowskich odpowiednio płatnika i odbiorcy płatności.

Zgodnie z zasadami określonymi w art. 243c najbardziej odpowiednim identyfikatorem w przypadku tych metod płatności będą numery IBAN rachunków płatniczych płatnika i odbiorcy płatności. Ponieważ oba te numery będą wskazywały na dwa różne państwa członkowskie, płatność zostanie uznana za transgraniczną.

3.1.2.2 Polecenie przelewu/polecenie zapłaty – płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim

Diagram 22 – Identyfikacja transgranicznych poleceń przelewu, gdy płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim, a dostawcy usług płatniczych działający w ich imieniu znajdują się w różnych państwach członkowskich

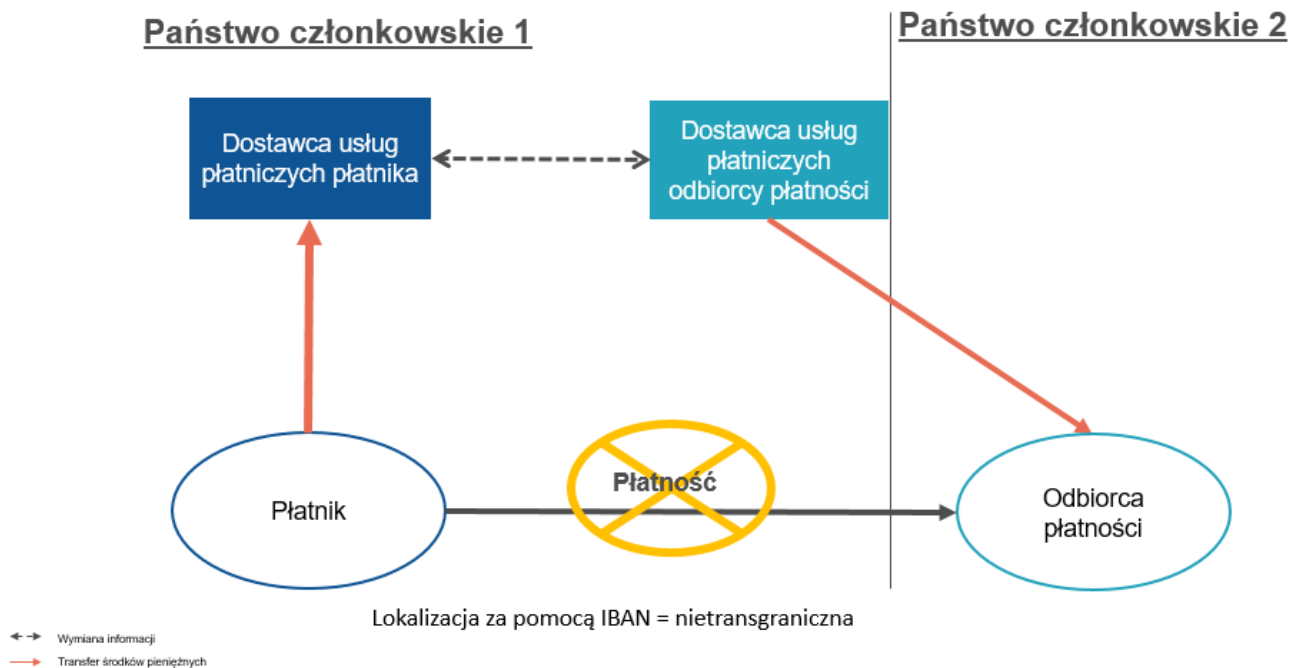
W tej sytuacji płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim, ale odbiorca płatności korzysta z usług dostawcy usług płatniczych z innego państwa członkowskiego.

Ponieważ numer IBAN rachunku płatniczego odbiorcy płatności będzie powiązany z lokalizacją działającego w jego imieniu dostawcy usług płatniczych, a nie z lokalizacją samego odbiorcy, płatność między płatnikiem a odbiorcą będzie nadal uznawana za płatność transgraniczną i będzie musiała zostać zgłoszona do CESOP.

Uwaga: w teoretycznym przypadku, gdy odbiorca płatności korzysta z usług dostawcy usług płatniczych spoza UE, płatność ta widniałaby jako pozaunijna płatność transgraniczna. W tej sytuacji obowiązek sprawozdawczy spoczywałby na dostawcy usług płatniczych płatnika. Przypadek ten jest jednak w praktyce mało prawdopodobny ze względu na wymogi drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych dotyczące posiadania przez dostawców usług płatniczych licencji płatniczej w UE i wystąpiłby jedynie w przypadku państw EOG (zob. sekcja 4.3.2).

3.1.2.3 Polecenie przelewu/polecenie zapłaty – dostawca usług płatniczych płatnika i dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim

Diagram 23 – Identyfikacja transgranicznych poleceń przelewu, gdy płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich, a dostawcy usług płatniczych działający w ich imieniu znajdują się w tym samym państwie członkowskim

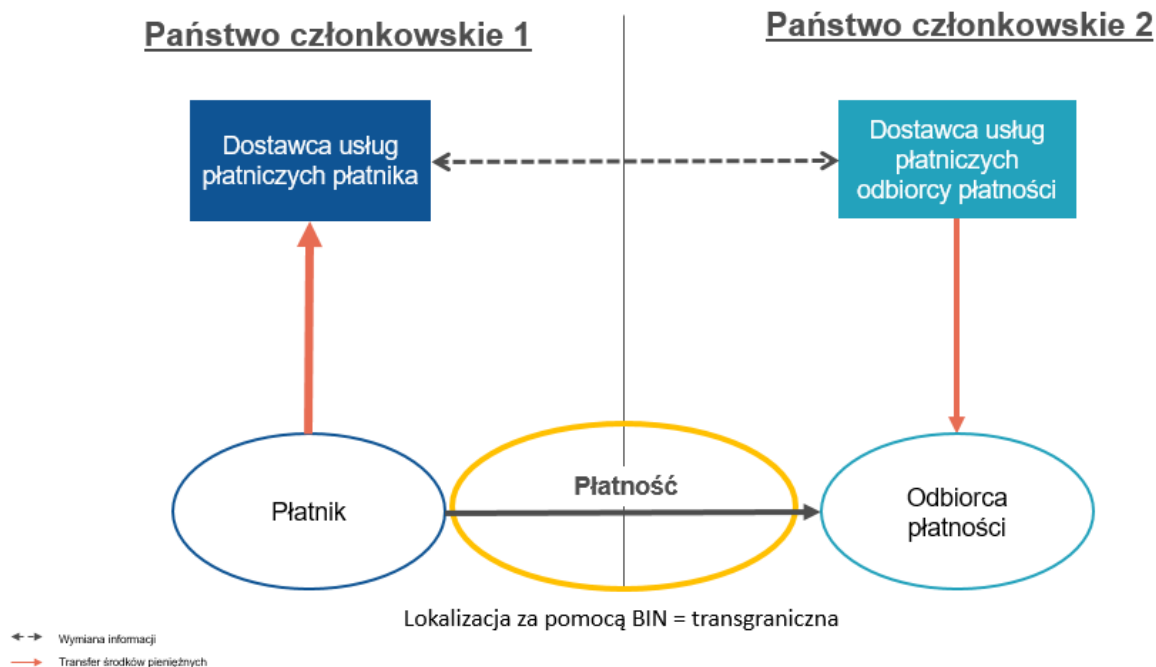

W tej sytuacji płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich, ale odbiorca płatności korzysta z usług dostawcy usług płatniczych znajdującego się w tym samym państwie członkowskim co płatnik.

Ponieważ numer IBAN rachunku płatniczego odbiorcy płatności będzie powiązany z lokalizacją działającego w jego imieniu dostawcy usług płatniczych, płatność między płatnikiem a odbiorcą będzie uznawana za płatność krajową, jako że obydwaj dostawcy usług płatniczych znajdują się w tym samym państwie członkowskim. W związku z tym płatność nie zostanie zgłoszona do CESOP. Fakt, że płatnik i odbiorca płatności znajdują się w dwóch państwach członkowskich, nie ma znaczenia zgodnie z przepisami art. 243c.

3.1.2.4 Płatność kartą – płatnik, odbiorca płatności i dostawcy usług płatniczych znajdują się w różnych państwach członkowskich

Diagram 24 – Identyfikacja transgranicznych płatności kartą, gdy płatnik i odbiorca płatności oraz dostawcy usług płatniczych działający w ich imieniu znajdują się w różnych państwach członkowskich

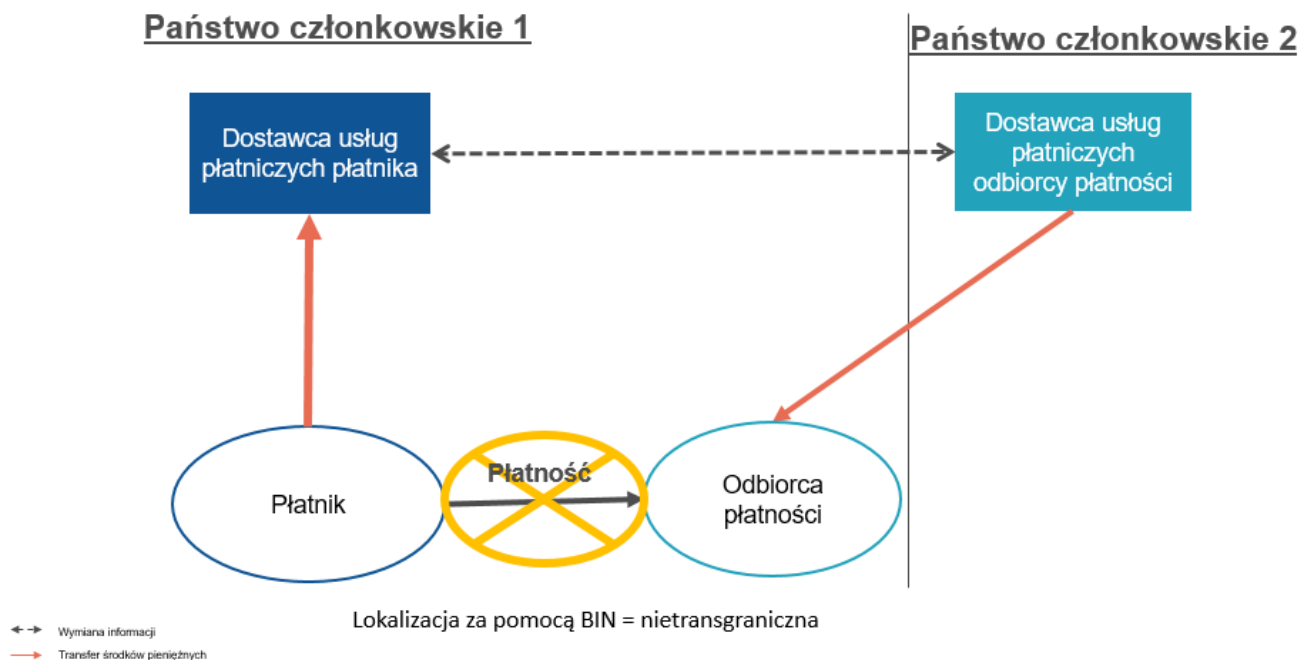

W tej sytuacji płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich i w celu dokonania płatności kartą korzystają z usług dostawców usług płatniczych ze swoich państw członkowskich.

W przypadku płatności kartą najbardziej odpowiednimi identyfikatorami byłyby zakres BIN karty płatnika w odniesieniu do lokalizacji płatnika oraz adres lub identyfikator akceptanta w odniesieniu do lokalizacji odbiorcy płatności. Oba te identyfikatory pozwolą stwierdzić, że płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich. A zatem płatność ma charakter transgraniczny i podlega zgłoszeniu.

3.1.2.5 Płatność kartą – płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim

Diagram 25 – Identyfikacja transgranicznych płatności kartą, gdy płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim, a dostawcy usług płatniczych działający w ich imieniu znajdują się w różnych państwach członkowskich

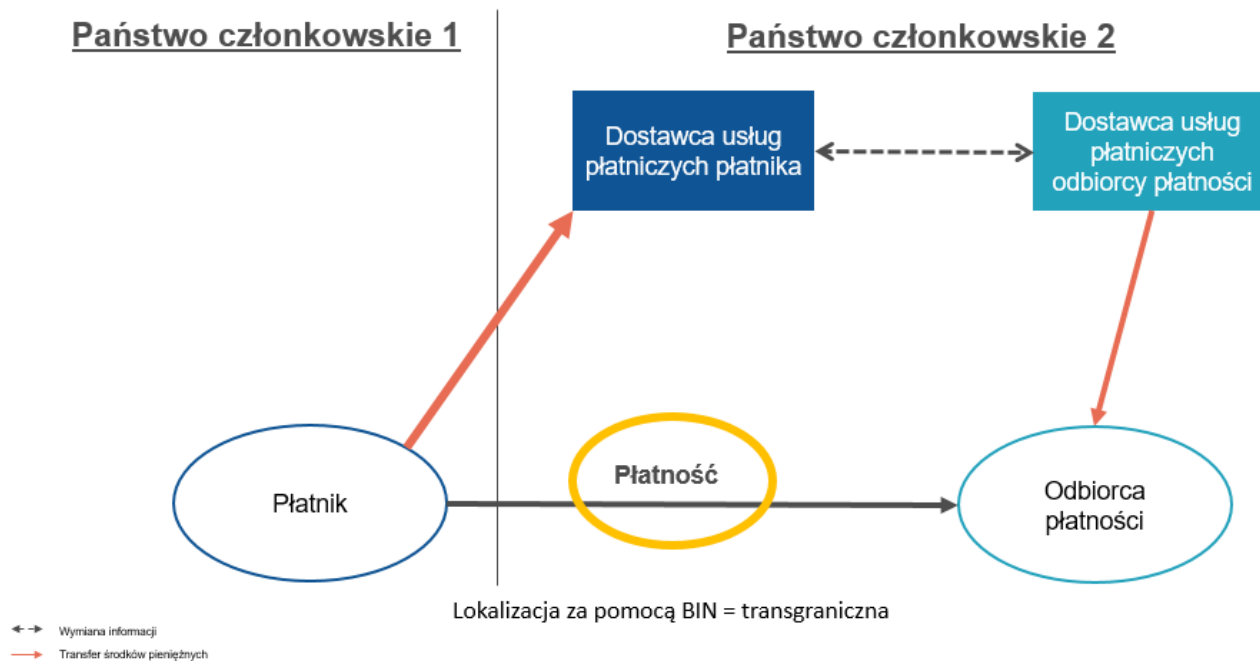

W tej sytuacji płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim, ale odbiorca płatności w celu wykonania płatności kartą korzysta z usług dostawcy usług płatniczych z innego państwa członkowskiego.

Biorąc pod uwagę, że zarówno zakres BIN, jak i identyfikator lub adres akceptanta będą wskazywać rzeczywiste lokalizacje odpowiednio płatnika i odbiorcy płatności, płatność zostanie uznana za płatność krajową i nie podlega zgłoszeniu.

3.1.2.6 Płatność kartą – wydawca i płatnik znajdują się w różnych państwach członkowskich

Diagram 26 – Identyfikacja transgranicznych płatności kartą, gdy płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich, a dostawcy usług płatniczych działający w ich imieniu znajdują się w tym samym państwie członkowskim

W tej sytuacji płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich, natomiast dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności oraz dostawca usług płatniczych płatnika znajdują się w tym samym państwie członkowskim. Płatnik korzysta z usług wydawcy kart w państwie członkowskim odbiorcy płatności w celu wykonania płatności kartą.

W takich przypadkach zakres BIN musi zawierać dane odnoszące się do miejsca wydania karty, a nie dane odnoszące się do lokalizacji wydawcy karty. Zakres BIN powinien więc wskazywać, że płatnik znajduje się w innym państwie członkowskim niż odbiorca płatności, a płatność należy uznać za transgraniczną i ją zgłosić.

3.1.2.7 Pieniądz elektroniczny/platforma handlowa – płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich

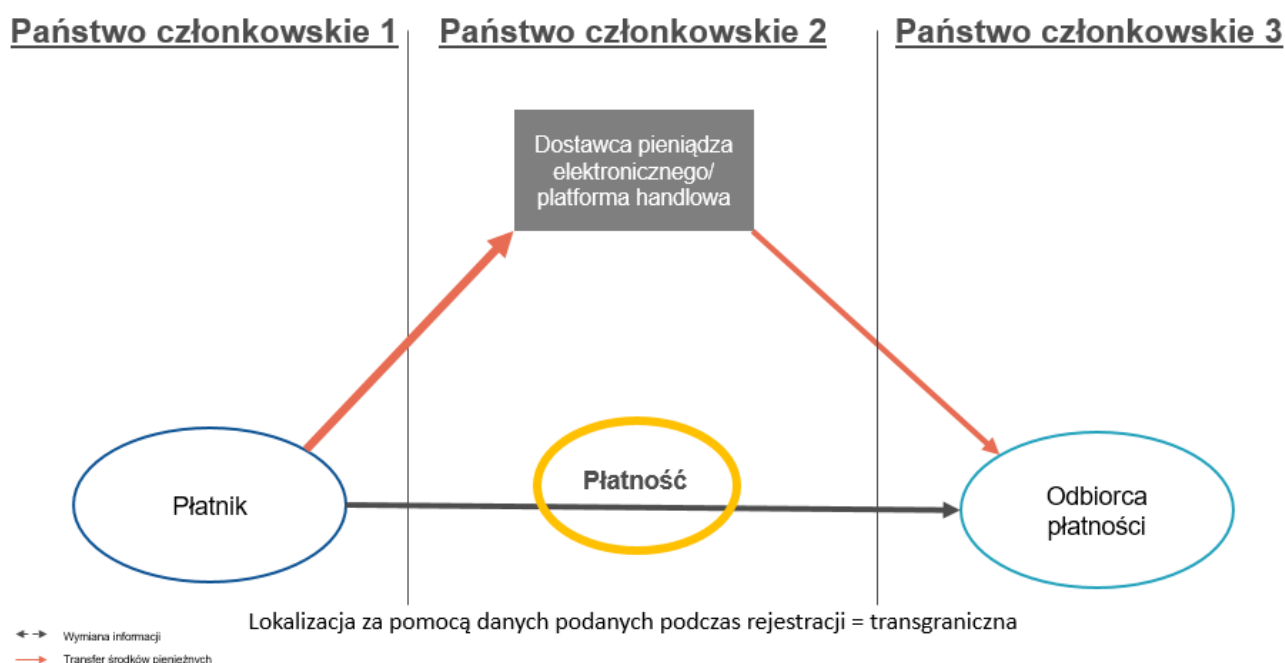
W tym przypadku płatnik i odbiorca płatności korzystają w celu dokonania płatności z usług instytucji pieniądza elektronicznego lub platformy handlowej. W obydwu przypadkach dostawca usług płatniczych będzie powiązany zarówno z płatnikiem, jak i odbiorcą płatności.

Instytucje pieniądza elektronicznego i platformy handlowe mogą dysponować wieloma identyfikatorami i danymi pozwalającymi zlokalizować płatnika i odbiorcę płatności (numer IBAN, BIN karty, własny identyfikator i adres pobrany podczas rejestracji). Mogą one dowolnie wybierać identyfikator, który najlepiej posłuży do zlokalizowania płatnika i odbiorcy płatności. W wielu przypadkach tym identyfikatorem może być ich własny identyfikator, który może pozwolić skutecznie zlokalizować płatnika i odbiorcę płatności za pomocą różnych informacji zebranych przy okazji tworzenia rachunku.

Korzystając z tego identyfikatora, dostawca pieniądza elektronicznego/platforma handlowa będzie w stanie zlokalizować płatnika i odbiorcę płatności w dwóch różnych państwach członkowskich i stwierdzić, że płatność ma charakter transgraniczny, a więc podlega zgłoszeniu.

Uwaga: mimo że z perspektywy zewnętrznej wszystkie płatności dokonywane za pośrednictwem dostawców pieniądza elektronicznego lub platform handlowych będą wyglądały tak, jak gdyby odbywały się w siedzibie dostawcy pieniądza elektronicznego lub platformy handlowej, to oba te podmioty dysponują informacjami umożliwiającymi określenie rzeczywistej lokalizacji płatnika oraz odbiorcy płatności i mają obowiązek korzystania z nich do odróżnienia płatności transgranicznych od płatności krajowych.

Diagram 27 – Identyfikacja transgranicznych płatności z użyciem pieniądza elektronicznego lub dokonywanych przez platformę handlową, gdy płatnik i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich

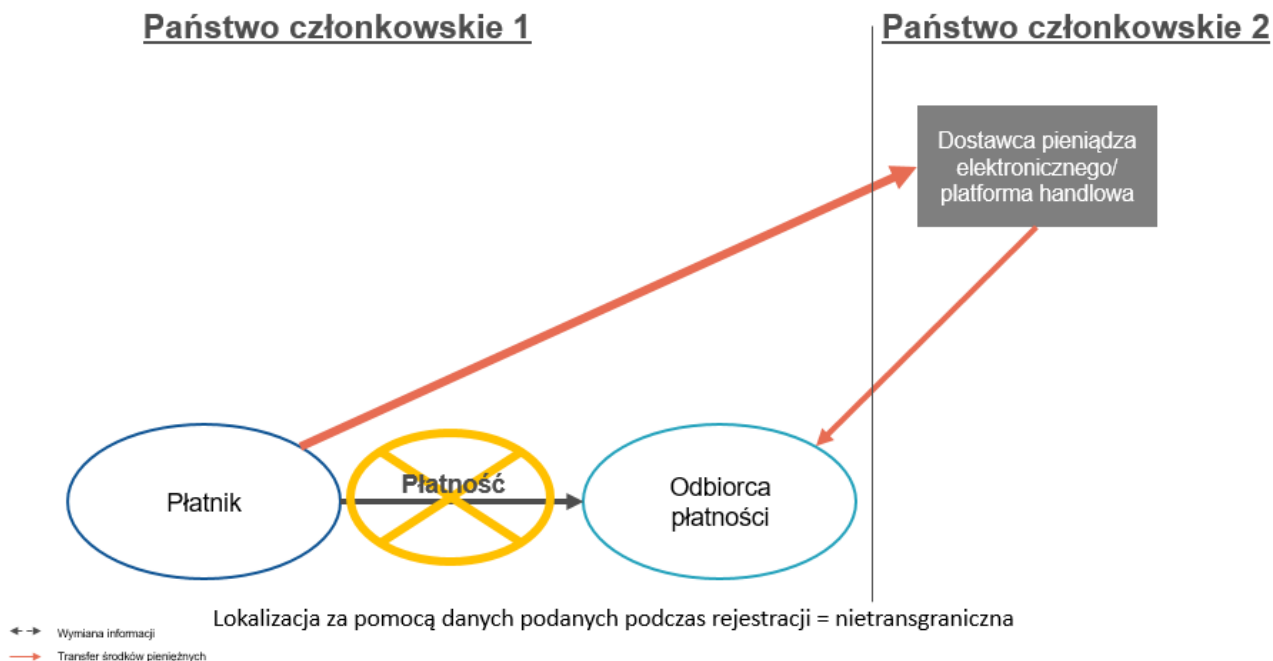

3.1.2.8 Pieniądz elektroniczny/platforma handlowa – płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim

W tym przypadku płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim i korzystają w celu dokonania płatności z usług instytucji pieniądza elektronicznego lub platformy handlowej. W obydwu przypadkach dostawca usług płatniczych będzie powiązany zarówno z płatnikiem, jak i odbiorcą płatności.

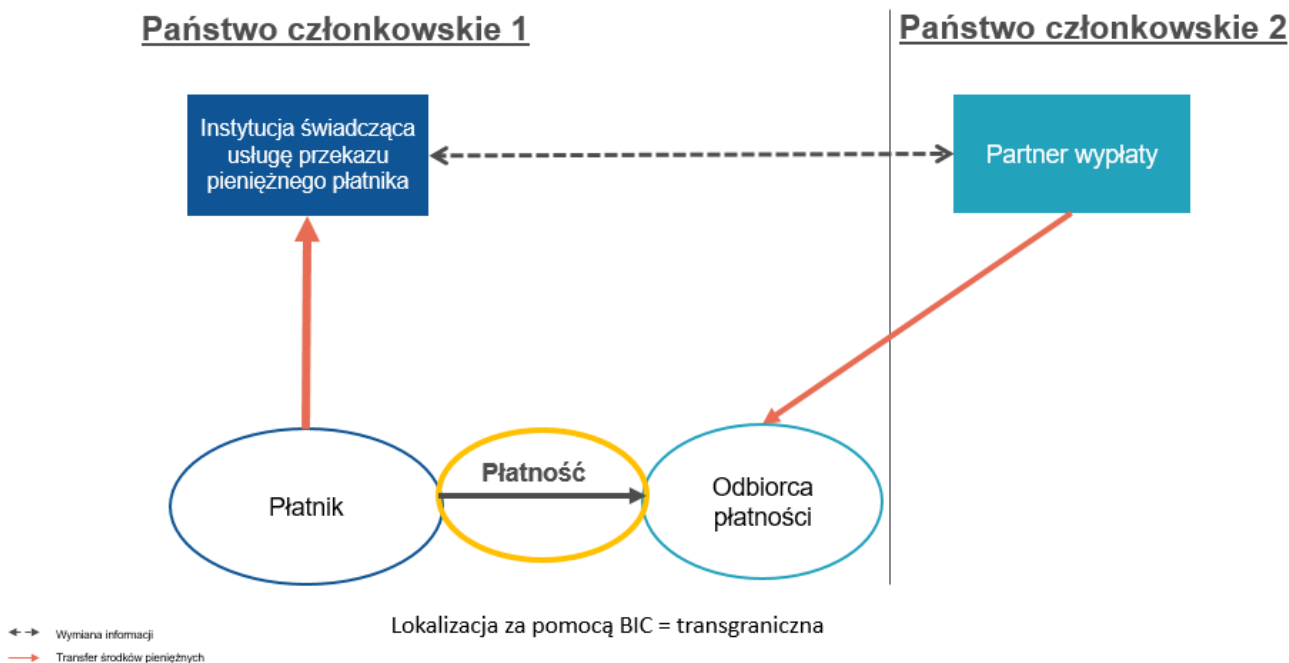
Dostawca usług płatniczych zlokalizuje płatnika i odbiorcę płatności za pomocą dostępnych mu identyfikatorów, które powinny wskazywać rzeczywistą lokalizację płatnika i odbiorcy. W związku z tym należy uznać, że płatność ta ma charakter krajowy i nie podlega zgłoszeniu.

Diagram 28 – Identyfikacja transgranicznych płatności z użyciem pieniądza elektronicznego lub dokonywanych przez platformę handlową, gdy płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim

3.1.2.9 Usługa przekazu pieniężnego – płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim

Diagram 29 – Identyfikacja transgranicznych płatności z użyciem usługi przekazu pieniężnego, gdy płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim

W tym przypadku płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim, ale w celu wykonania przekazu pieniężnego korzystają z usług instytucji świadczących usługę przekazu pieniężnego, które znajdują się w różnych państwach członkowskich.

Usługi przekazu pieniężnego są realizowane bez konieczności posiadania rachunków płatniczych, dlatego identyfikatorami używanymi do zlokalizowania płatnika i odbiorcy płatności będą kody BIC odpowiednich instytucji świadczących usługę przekazu pieniężnego działających w ich imieniu. Ponieważ obydwie instytucje znajdują się w różnych państwach członkowskich, płatność taką należy uznać za transgraniczną niezależnie od tego, że płatnik i odbiorca płatności znajdują się w tym samym państwie członkowskim.

3.2 Próg 25 płatności transgranicznych na podstawie art. 243b ust. 2

Druga kontrola, którą mają obowiązek przeprowadzić dostawcy usług płatniczych, dotyczy progu 25 płatności transgranicznych określonego w art. 243b ust. 2 dyrektywy 2006/112/WE.

Wymóg, któremu podlega dostawca usług płatniczych na mocy ust. 1, ma zastosowanie w przypadku gdy w ciągu kwartału kalendarzowego dostawca usług płatniczych świadczy usługi płatnicze odpowiadające ponad 25 płatnościom transgranicznym na rzecz tego samego odbiorcy płatności.

Liczbę płatności transgranicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, oblicza się przez odniesienie do usług płatniczych świadczonych przez dostawcę usług płatniczych w podziale na poszczególne państwa członkowskie i poszczególne identyfikatory, o których mowa w art. 243c ust. 2. W przypadku gdy dostawca usług płatniczych dysponuje informacją, że odbiorca płatności posiada większą liczbę identyfikatorów, obliczenia dokonuje się dla poszczególnych odbiorców płatności.

Włączenie odbiorcy płatności do kwartalnego zgłoszenia dostawcy usług płatniczych staje się na podstawie powyższego artykułu obowiązkowe, gdy odbiorca płatności otrzyma ponad 25 płatności transgranicznych w danym kwartale. W przypadku gdy dostawca usług płatniczych nie wykonał więcej niż 25 płatności transgranicznych na rzecz tego samego odbiorcy płatności, nie będzie on musiał zgłaszać żadnych danych dotyczących tego odbiorcy. Natomiast jeśli próg ten zostanie przekroczony, dostawca usług płatniczych ma obowiązek zgłosić wszystkie transakcje wykonane na rzecz danego odbiorcy płatności (a nie tylko te przekraczające ten próg).

W akapicie drugim określono szczegóły dotyczące obliczania progu. Zasada wprowadzająca próg została ustanowiona w celu zapewnienia, by gromadzone były wyłącznie dane dotyczące podatników, a dane dotyczące obywateli będących osobami fizycznymi otrzymujących sporadyczne płatności transgraniczne nie były gromadzone ani przekazywane do CESOP. Zasada ta działa również jako środek upraszczający i domniemanie działalności gospodarczej, co oznacza, że dostawcy usług płatniczych muszą zgłaszać odbiorców płatności, którzy przekroczyli próg, bez względu na to, czy dysponują informacją, że chodzi w tym wypadku o podatników, czy też nie.

3.2.1 Zasada podstawowa – obliczanie płatności transgranicznych w podziale na poszczególne identyfikatory

Podstawowa zasada wynikająca z art. 243b ust. 2 stanowi, że liczbę płatności transgranicznych skierowanych do odbiorcy płatności należy obliczać z wykorzystaniem identyfikatora odbiorcy, o którym mowa w art. 243c ust. 2. W sekcji 3.1.1 znajduje się przegląd odpowiednich identyfikatorów w odniesieniu do poszczególnych metod płatności. Ponadto przy obliczeniach należy uwzględnić tylko płatności transgraniczne (zob. definicja płatności transgranicznych w sekcji 3.1).

Stosując tę zasadę, zarówno dostawca usług płatniczych płatnika, jak i dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności w celu obliczenia sumy będą na przykład musieli uwzględnić wszystkie płatności transgraniczne dokonane na jeden numer IBAN. Jeżeli liczba płatności transgranicznych przekracza 25, wówczas wszystkie płatności wykonane na ten numer IBAN w ciągu kwartału będą podlegać zgłoszeniu do CESOP wraz z danymi posiadacza rachunku (pełna lista danych podlegających przekazywaniu znajduje się w sekcji 4).

Ponadto należy dokonać obliczeń dotyczących wyświadczonych usług płatniczych w podziale na poszczególne państwa członkowskie. Wynika z tego, że jeżeli dostawca usług płatniczych posiada oddziały w kilku państwach członkowskich, każdy z tych oddziałów powinien dokonywać obliczeń oddzielnie i nie konsolidować wszystkich transakcji na poziomie grupy. To samo dotyczy sytuacji, gdy dostawca usług płatniczych świadczy usługi płatnicze w różnych państwach członkowskich, korzystając z usług agentów handlowych lub bezpośrednio.

3.2.2 Dodatkowa zasada – agregowanie płatności transgranicznych według odbiorców płatności

Nierzadko zdarza się, że dany odbiorca płatności oferuje płatnikowi szereg różnych metod płatności, które mogą być powiązane z różnymi identyfikatorami (na przykład numer IBAN w przypadku polecenia przelewu, identyfikator akceptanta w przypadku płatności kartą czy też rachunek pieniądza elektronicznego). Aby zapobiec niezgłaszaniu płatności na rzecz przedsiębiorstw, gdy płatności te są podzielone na kilka metod płatności, w art. 243b ust. 2 ustanowiono dodatkową zasadę, zgodnie z którą od dostawców usług płatniczych wymaga się agregowania płatności dokonanych na podstawie kilku różnych identyfikatorów, jeżeli wiedzą oni, że identyfikatory te odnoszą się w rzeczywistości do tego samego odbiorcy płatności.

Zgodnie z tą zasadą, jeżeli dostawca usług płatniczych dokonuje serii płatności przy użyciu dwóch różnych numerów IBAN – lub np. przy użyciu numeru IBAN oraz ID akceptanta – i wie, że właścicielem obu rachunków płatniczych jest ten sam odbiorca płatności, to dla celów porównania z progiem musi uznać oba te rachunki płatnicze za jeden i uwzględnić w swoich obliczeniach wszystkie płatności na oba rachunki.

Uwaga: agregowanie rachunków płatniczych w celu obliczenia progu nie może mieć wpływu na sam proces zgłaszania danych jako taki. Zgłoszenia należy dokonać, wykorzystując dane transakcyjne, a więc traktując oba rachunki jako różne rachunki płatnicze. Dostawcy usług płatniczych nie mogą zatem agregować danych przekazywanych przy stosowaniu tej zasady.

Przykład: oznacza to, że jeżeli dostawca usług płatniczych ustalił, że odbiorca płatności ma dwa rachunki płatnicze, nie może on podawać obydwu tych rachunków jako rachunku odbiorcy dla każdej transakcji.

3.2.2.1 Kiedy rachunki płatnicze należy agregować na potrzeby obliczenia?

Korzystając z dostępnych informacji, dostawcy usług płatniczych muszą zawsze dążyć do ustalenia, czy dwa rachunki płatnicze są faktycznie powiązane z tym samym odbiorcą płatności. Rachunki płatnicze należy jednak agregować tylko wówczas, gdy odnoszą się do tego samego odbiorcy płatności. Zgodnie z definicją zawartą w drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych oznacza to, że posiadaczem obu rachunków płatniczych musi być jedna i ta sama osoba fizyczna lub prawna.

Stosując tę zasadę, agregowanie należy przeprowadzać tylko wówczas, gdy rachunki płatnicze należą do tej samej osoby, tego samego przedsiębiorstwa lub oddziału tego samego przedsiębiorstwa. Agregowania nie należy natomiast wykonywać, gdy właścicielami rachunków płatniczych są różne

podmioty, nawet jeśli są one ze sobą powiązane. Dotyczy to na przykład franczyzy lub spółek zależnych, które nie powinny podlegać agregowaniu.

Uwaga: w szczególnym przypadku, gdy rachunek ma dwóch lub więcej posiadaczy, za odbiorcę płatności uważa się wszystkich posiadaczy łącznie. Oznacza to, że jeśli jeden z posiadaczy ma również inny rachunek płatniczy, agregowanie nie powinno mieć miejsca, chyba że wszyscy posiadacze obu rachunków są tacy sami.

Przykład: pan X i pan Y posiadają rachunek bankowy, na który otrzymują płatności w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Pan X posiada również rachunek bankowy z panią Z, swoją żoną, natomiast pan Y posiada jeszcze swój osobisty rachunek. W tej sytuacji żaden z tych rachunków bankowych nie powinien podlegać agregowaniu, ponieważ właściciele tych trzech rachunków nie są wszyscy tacy sami.

3.2.2.2 Elementy danych używane do agregowania

W celu ustalenia, czy odbiorca płatności widniejący jako właściciel kilku rachunków płatniczych jest w rzeczywistości jednym podmiotem, dostawcy usług płatniczych mogą swobodnie korzystać ze wszelkich dostępnych im informacji, w tym tych zebranych podczas zakładania rachunku płatniczego. Wskaźniki o wysokim stopniu niedokładności, takie jak imiona i nazwiska lub nazwy, należy stosować tylko wtedy, gdy zapewniają one odpowiedni stopień niepowtarzalności w indywidualnym przypadku, pozwalający uniknąć błędnych zgłoszeń (np. uniknąć agregowania rachunków posiadaczy o popularnych imionach i nazwiskach lub nazwach).

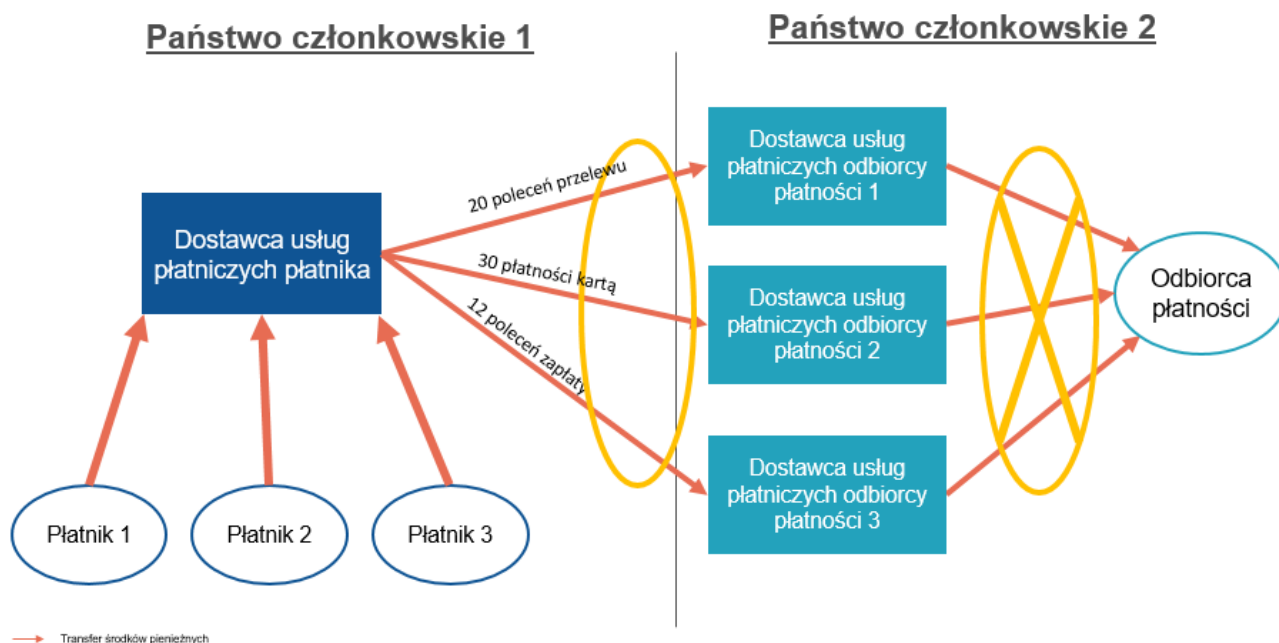
Wśród elementów danych przekazywanych do CESOP jest jednak szereg takich, które mogą również służyć jako wskaźnik, że odbiorca płatności jest jednym podmiotem:

1. **Numer identyfikacyjny VAT/numer identyfikacji podatkowej:** ten element danych może nie zawsze być dostępny dla dostawcy usług płatniczych, ale kiedy jest on dostępny, może stanowić wyraźną wskazówkę, że odbiorcy płatności dwóch różnych rachunków płatniczych są w rzeczywistości jednym podmiotem. Wynika to z tego, że dany numer identyfikacyjny VAT lub numer identyfikacji podatkowej może być przydzielony tylko jednemu przedsiębiorstwu. W związku z tym, gdy dostawcy usług płatniczych stwierdzą, że odbiorcy płatności dwóch rachunków płatniczych mają ten sam numer identyfikacyjny VAT lub numer identyfikacji podatkowej, jest bardzo prawdopodobne, że tacy dwaj odbiorcy są jednym i tym samym podmiotem.
2. **Nazwa:** również nazwa odbiorcy płatności może pomóc w stwierdzeniu, że chodzi o ten sam podmiot. Nawet jeśli wkradnie się do niej błąd, a przedsiębiorstwa mogą korzystać raz ze swojej nazwy prawnej, a raz z handlowej, to nazwa pozostaje jednak wyraźnym wskaźnikiem, że dwóch odbiorców płatności może być jednym i tym samym podmiotem. Może być tak zwłaszcza w przypadku połączenia nazwy z adresem lub innymi informacjami, którymi dysponuje dostawca usług płatniczych.
3. **Adres:** nawet jeśli nazwy dwóch odbiorców płatności się różnią, posiadanie przez nich tego samego adresu również stanowi wskaźnik, że mogą oni być tym jednym i tym samym podmiotem. Należy to oczywiście sprawdzić w zestawieniu z innymi dostępnymi informacjami, ale i tak może się to okazać przydatne przy agregowaniu rachunków płatniczych.
4. **Inne:** jak wspomniano powyżej, dostawcy usług płatniczych mogą swobodnie korzystać ze wszelkich dostępnych informacji w celu agregowania rachunków płatniczych. Może to być np. numer identyfikacyjny firmy, adres IP, adres e-mail, umowy itp.

3.2.3 Zastosowanie w praktyce

3.2.3.1 Agregowanie kilku metod płatności

Diagram 30 – Agregowanie kilku metod płatności wykonywanych na rzecz jednego odbiorcy płatności

W tej sytuacji wielu płatników posiadających rachunki płatnicze u jednego dostawcy usług płatniczych inicjuje płatności na rzecz jednego odbiorcy płatności. Odbiorca płatności oferuje różne metody płatności, takie jak polecenie przelewu, polecenie zapłaty i płatności kartą, z których korzystają płatnicy i którymi w imieniu odbiorcy zarządzają różni dostawcy usług płatniczych.

W zastosowaniu zasad podstawowych dostawca usług płatniczych płatników powinien co do zasady obliczyć próg przy użyciu każdego identyfikatora osobno. W związku z tym do CESOP należałoby zgłosić tylko 30 płatności kartą.

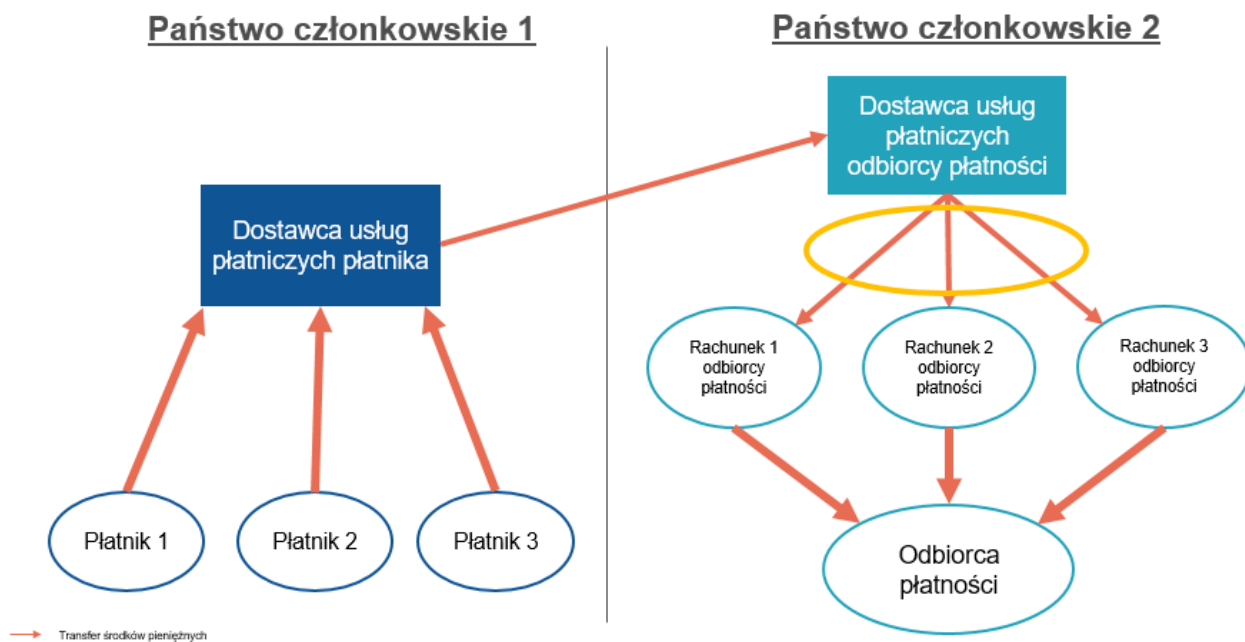
Ponieważ jednak końcowy odbiorca płatności jest jednym podmiotem, dostawca usług płatniczych płatników musi ustalić, czy wszystkie te rachunki płatnicze są rzeczywiście powiązane z jednym podmiotem. Jeśli na przykład imię i nazwisko lub nazwa oraz adres odbiorcy płatności dostępne w przypadku wszystkich metod płatności są takie same, dostawca usług płatniczych płatników może bezpiecznie uznać, że odbiorca płatności widniejący jako właściciel tych rachunków płatniczych jest jednym podmiotem, i w efekcie zagregować wszystkie płatności. W rezultacie do CESOP zgłoszone zostałyby nie tylko płatności kartą, lecz także polecenia przelewu i polecenia zapłaty.

Z drugiej strony agregowanie powinno dotyczyć wyłącznie płatności realizowanych przez jednego dostawcę usług płatniczych w podziale na poszczególne państwa członkowskie. W związku z tym dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności nie mogą agregować płatności między sobą, ponieważ nie mogą wiedzieć, co robi każdy z pozostałych.

Uwaga: nawet jeśli dostawca usług płatniczych płatnika nie zgłasza transakcji z uwagi na to, że ma ona charakter wewnętrzny, to i tak powinien on dokonać agregowania zgodnie z art. 243b ust. 3, zob. sekcja 4.3.

3.2.3.2 Agregowanie kilku rachunków odbiorcy płatności posiadanych u jednego dostawcy usług płatniczych

Diagram 31 – Agregowanie kilku rachunków odbiorcy płatności posiadanych u jednego dostawcy usług płatniczych

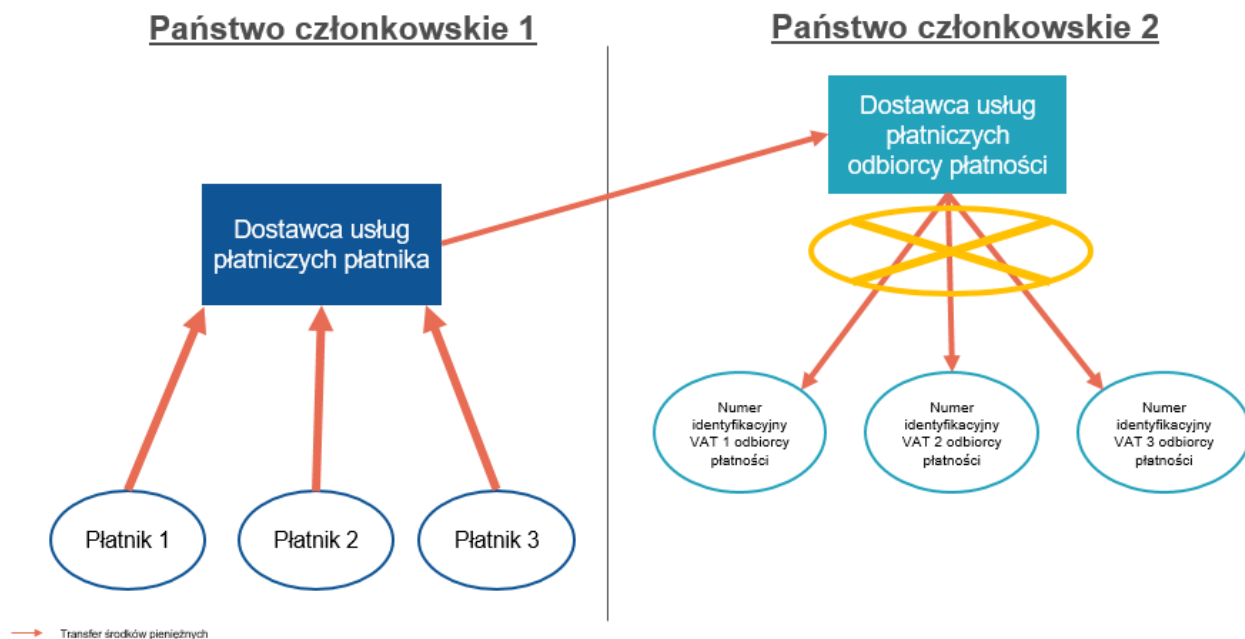

W takiej sytuacji dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności otrzymuje kilka płatności na różne rachunki płatnicze, które są własnością jednego odbiorcy. W celu ustalenia, czy płatności na te rachunki powinny zostać zgłoszone, dostawca usług płatniczych będzie musiał wykorzystać dostępne mu informacje do stwierdzenia, czy rachunki dotyczą tego samego odbiorcy płatności, i zagregować wszystkie płatności, które realizuje on na te rachunki płatnicze.

Z kolei dostawca usług płatniczych płatnika nie będzie podlegał obowiązkowi sprawozdawczemu zgodnie z art. 243b ust. 3, ponieważ dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w Unii Europejskiej. Będzie on jednak musiał uwzględnić te płatności przy obliczaniu progu, na wypadek gdyby musiał zgłosić również płatności na nieuniijny rachunek płatniczy tego samego odbiorcy płatności (zob. sekcja 4.3).

3.2.3.3 Odbiorca płatności jest franczyzobiorcą

Diagram 32 – Nieagregowanie franczyzy

W tym przypadku modelem biznesowym odbiorców płatności jest franczyza, w ramach której wszyscy odbiorcy posługują się podobną nazwą handlową lub marką i dystrybuują te same produkty, jednak każdy z nich pozostaje niezależną i odrębną osobą prawną.

Jak to już wcześniej wyjaśniono, zagregowania należy dokonać tylko wtedy, gdy wszystkie rachunki płatnicze należą do tych samych osób prawnych. W przypadku franczyzy wszystkie podmioty są różne i mają różne numery identyfikacyjne VAT/numery identyfikacji podatkowej. Korzystając z tych dostępnych informacji, dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności może łatwo ustalić, że pomimo zbliżonej nazwy nie chodzi o tych samych odbiorców płatności, a więc nie musi on agregować płatności na różne rachunki.

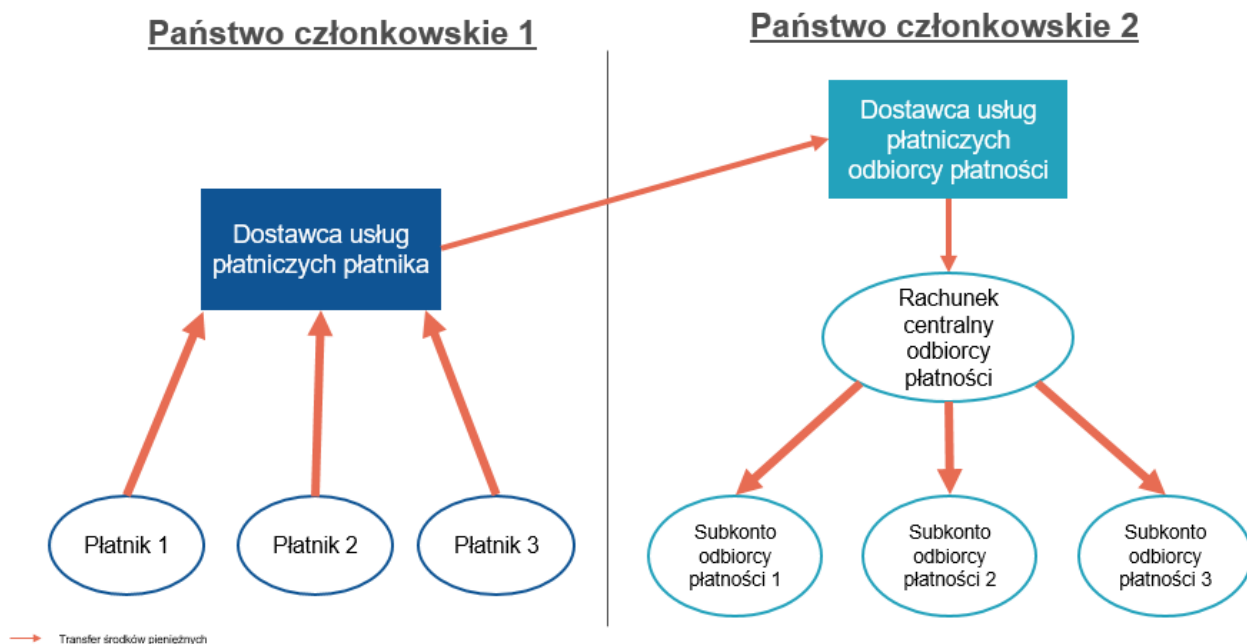
3.2.3.4 Agregowanie rachunku centralnego

W tej sytuacji odbiorca płatności korzysta z głównego rachunku u jednego dostawcy usług płatniczych w celu otrzymywania środków, a następnie rozdziela płatności na różne subkonta i różnych odbiorców. Proces ten jest szczególnie rozpowszechniony na platformach handlowych, które zwykle centralizują płatności przed ich redystrybucją.

W takim przypadku należy pamiętać, że w art. 243b ust. 2 nie przewiduje się żadnej formy dezagregowania, nawet jeśli z danych wynika, że rachunki takie są wykorzystywane przez kilku odbiorców płatności. Oznacza to, że można agregować kilka rachunków płatniczych, ale jednego rachunku płatniczego nigdy nie należy dzielić, nawet jeśli w praktyce ten rachunek płatniczy będzie obsługiwał wielu odbiorców płatności.

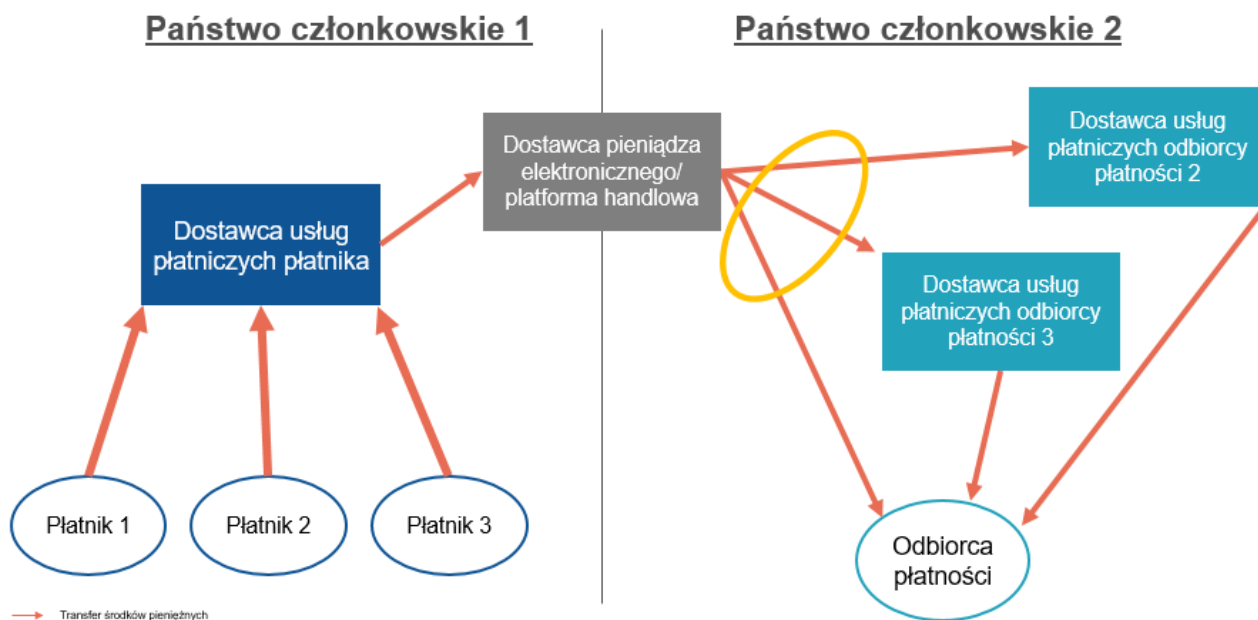
W takiej sytuacji dostawcy usług płatniczych muszą obliczyć liczbę płatności wykonanych na rachunek centralny i zgłosić je, nie bacząc na subkonta.

Diagram 33 – Obliczanie progu dla rachunków centralnych

3.2.3.5 Agregacja dokonywana przez dostawców pieniądza elektronicznego i platformy handlowe

Diagram 34 – Agregacja dokonywana przez dostawców pieniądza elektronicznego i platformy handlowe

W tym przypadku płatności są scentralizowane przez pośrednika (instytucję pieniądza elektronicznego lub platformę handlową), który przechowuje środki przed ich redystrybucją na różne rachunki płatnicze odbiorcy płatności. W przeciwieństwie do przypadku rachunku centralnego w tej sytuacji odbiorca płatności nie posiada jednego rachunku, lecz kilka rachunków, na które otrzymuje środki przekazywane przez pośrednika (np. rachunek pieniądza elektronicznego, rachunek bankowy itp.).

W przypadku dostawcy usług płatniczych płatników wszystkie te płatności są przesyłane na rachunek pośrednika, co oznacza, że nie zachodzi potrzeba agregacji (ani dezagregacji). Pośrednik będzie jednak musiał wykorzystać dostępne mu informacje, aby zagregować wszystkie płatności wykonane na różne rachunki płatnicze odbiorcy płatności.

4 ZGŁASZANIE DANYCH

4.1 Jakie warunki muszą być spełnione, aby powstał obowiązek sprawozdawczy?

W art. 243b ust. 1 dyrektywy 2006/112/WE, dodanym dyrektywą 2020/284, ustanowiono wszystkie przepisy mające zastosowanie do obowiązku sprawozdawczego. Jak wyjaśniono w sekcjach 2 i 3 niniejszych wytycznych, zgodnie z tym artykułem istnieją dwa elementy, które muszą być spełnione, aby powstał obowiązek sprawozdawczy:

- spełnione są warunki objęcia obowiązkiem sprawozdawczym (zob. sekcja 2);
- spełnione są warunki dotyczące kontroli (zob. sekcja 3).

W praktyce oznacza to, że dane powinni zgłaszać jedynie dostawcy usług płatniczych, którzy świadczą usługi płatnicze objęte obowiązkiem sprawozdawczym (zgodnie z art. 243a dyrektywy 2006/112/WE) i którzy realizują ponad 25 płatności transgranicznych na kwartał na rzecz danego odbiorcy płatności.

Obydwa te warunki należy sprawdzić w każdym kwartale kalendarzowym i obydwa muszą być dla tego kwartału spełnione, aby zachodził obowiązek sprawozdawczy.

Na przykład jeżeli w danym kwartale kalendarzowym odbiorca płatności spełnia te warunki u jakiegoś dostawcy usług płatniczych, dany dostawca usług płatniczych musi uwzględnić tego odbiorcę płatności w swoim zgłoszeniu. Jeżeli jednak w kolejnym kwartale kalendarzowym ten sam dostawca usług płatniczych nie zrealizuje więcej niż 25 płatności transgranicznych na rzecz tego odbiorcy płatności, nie może on uwzględnić go w swoim zgłoszeniu.

Jeżeli z kolei w kolejnym kwartale odbiorca płatności miałby ponownie przekroczyć próg, wówczas dostawca usług płatniczych musi uwzględnić płatności otrzymane w tym kwartale w swoim zgłoszeniu kwartalnym.

Nigdy nie należy zgłaszać płatności za okres, w którym nie zostały spełnione wszystkie warunki.

4.2 Jak często należy zgłaszać dane?

W art. 243b ust. 1 dyrektywy 2006/112/WE, dodanym dyrektywą 2020/284, określono przepisy dotyczące okresu sprawozdawczego.

*Aby osiągnąć cel w postaci zwalczania oszustw w dziedzinie VAT, państwa członkowskie wymagają od dostawców usług płatniczych, aby prowadzili wystarczająco szczegółową ewidencję odbiorców płatności i płatności w odniesieniu do usług płatniczych, które świadczą, **za każdy kwartał kalendarzowy**, aby umożliwić właściwym organom państw członkowskich prowadzenie kontroli dostaw towarów i świadczenia usług, które zgodnie z przepisami tytułu V uznaje się za mające miejsce w państwie członkowskim.*

Zgodnie z tym ustępem dostawcy usług płatniczych są zobowiązani do prowadzenia szczegółowej ewidencji odbiorców płatności i otrzymywanych przez nich płatności w każdym kwartale kalendarzowym. Jest to przedział czasowy, za który należy gromadzić informacje i odwoływać się do nich. Następnie w art. 24b ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 904/2010, dodanym rozporządzeniem 2020/283, wskazano okres, przez jaki państwa członkowskie mają gromadzić dane.

Każde państwo członkowskie gromadzi informacje na temat odbiorców płatności oraz płatności, o których mowa w art. 243b dyrektywy 2006/112/WE.

Każde państwo członkowskie gromadzi informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, od dostawców usług płatniczych:

a) nie później niż do końca miesiąca następującego po upływie kwartału kalendarzowego, którego dotyczą informacje;

Te dwa artykuły łącznie stanowią ramy czasowe przekazywania danych dotyczących płatności od dostawców usług płatniczych. Sprawozdawczość ta będzie odbywała się co kwartał, począwszy od stycznia 2024 r., a w jej ramach dostawcy usług płatniczych będą musieli przesyłać dane państwom członkowskim najpóźniej do końca miesiąca następującego po kwartale kalendarzowym, którego dane dotyczą.

W poniższej tabeli wskazano cztery okresy sprawozdawcze obowiązujące dostawców usług płatniczych oraz odpowiednie terminy, w jakich należy przekazywać dane państwom członkowskim.

Okresy sprawozdawcze obowiązujące dostawców usług płatniczych:

- 1. okres (styczeń–marzec): **30 kwietnia**
- 2. okres (kwiecień–czerwiec): **31 lipca**
- 3. okres (lipiec–wrzesień): **31 października**
- 4. okres (październik–grudzień): **31 stycznia**

Po zebraniu tych danych państwa członkowskie przekazują je do CESOP do dziesiątego dnia drugiego miesiąca następującego po upływie okresu sprawozdawczego, zgodnie z art. 24b ust. 3.

W poniższej tabeli przedstawiono terminy przekazywania danych do CESOP przez państwa członkowskie.

Terminy przekazywania danych do CESOP:

- 1. okres (styczeń–marzec): **10 maja**
- 2. okres (kwiecień–czerwiec): **10 sierpnia**
- 3. okres (lipiec–wrzesień): **10 listopada**
- 4. okres (październik–grudzień): **10 lutego**

4.3 Kto powinien zgłaszać dane na podstawie art. 243b ust. 3?

Niezależnie od tego, że dostawca usług płatniczych może być objęty obowiązkiem sprawozdawczym, w art. 243b ust. 3 ograniczono obowiązki spoczywające na dostawcy usług płatniczych płatnika.

Wymóg określony w ust. 1 nie ma zastosowania do usług płatniczych świadczonych przez dostawców usług płatniczych płatnika w odniesieniu do jakiejkolwiek płatności, w przypadku której co najmniej jeden z dostawców usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie członkowskim, jak wskazuje BIC tego dostawcy usług płatniczych lub jakkolwiek inny kod identyfikacyjny instytucji, który jednoznacznie identyfikuje dostawcę usług płatniczych i jego lokalizację. Dostawcy usług płatniczych płatnika uwzględniają jednak te usługi płatnicze w obliczeniach, o których mowa w ust. 2.

W praktyce dostawca usług płatniczych płatnika nie będzie musiał prowadzić ewidencji odbiorców płatności, jeżeli co najmniej jeden z dostawców usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie członkowskim, na co wskazuje BIC tego dostawcy usług płatniczych lub inny kod identyfikacyjny instytucji. Dostawca usług płatniczych płatnika będzie musiał przechowywać i zgłaszać dane tylko wówczas, gdy odbiorca płatności nie ma dostawców usług płatniczych w państwie członkowskim.

Uwaga: wymóg posiadania siedziby w państwie członkowskim należy rozumieć jako dotyczący państwa członkowskiego w rozumieniu terytorialnym określonym w art. 5 pkt 2 dyrektywy VAT i jako taki nie powinien obejmować terytoriów trzecich określonych w art. 6 dyrektywy VAT. W związku z tym, jeżeli dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności ma siedzibę na terytorium trzecim, zgłoszenia dokonuje dostawca usług płatniczych płatnika.

Oznacza to, że jeżeli dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności znajdują się w państwie członkowskim, obowiązek sprawozdawczy spoczywa wyłącznie na nich. Artykuł ten nie przewiduje ograniczenia co do liczby dostawców usług płatniczych, którzy powinni zgłaszać transakcję, co oznacza, że jeżeli zgodnie z modelem biznesowym odbiorcy płatności w płatność ze strony odbiorcy płatności zaangażowany jest więcej niż jeden dostawca usług płatniczych (np. z powodu podwykonawstwa), to za zgłoszenie danych odpowiedzialni będą wszyscy dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności.

W szczególnym przypadku zwrotów płatności zgłoszenia dokonuje ten dostawca usług płatniczych, który zgłosił pierwotną transakcję, ponieważ jemu jest najłatwiej połączyć oba zgłoszenia.

Ponadto w ostatnim zdaniu art. 243b ust. 3 ustanowiono szczególny przepis dotyczący obliczania progu: nawet jeśli płatność nie podlega zgłoszeniu przez dostawcę usług płatniczych z uwagi na stosowanie tego przepisu, uwzględnia się ją jednak przy obliczaniu i agregowaniu progu 25 transakcji transgranicznych.

Przykład: dostawca usług płatniczych z państwa członkowskiego 1 (dostawca usług płatniczych płatnika) realizuje transakcje płatnicze na rzecz odbiorcy płatności posiadającego rachunek płatniczy w państwie członkowskim 2 oraz rachunek płatniczy w państwie trzecim. W danym kwartale dostawca usług płatniczych płatnika realizuje:

- 200 płatności na rachunek płatniczy w państwie członkowskim 2,
- 20 płatności na rachunek płatniczy w państwie trzecim.

Stosując przepisy art. 243b, spełnione są wszystkie warunki do powstania obowiązku sprawozdawczego, jednak dostawca usług płatniczych płatnika nie będzie zgłaszał płatności wykonanych na rachunek płatniczy w państwie członkowskim 2, ponieważ zostaną one zgłoszone przez dostawcę usług płatniczych odbiorcy płatności w państwie członkowskim 2.

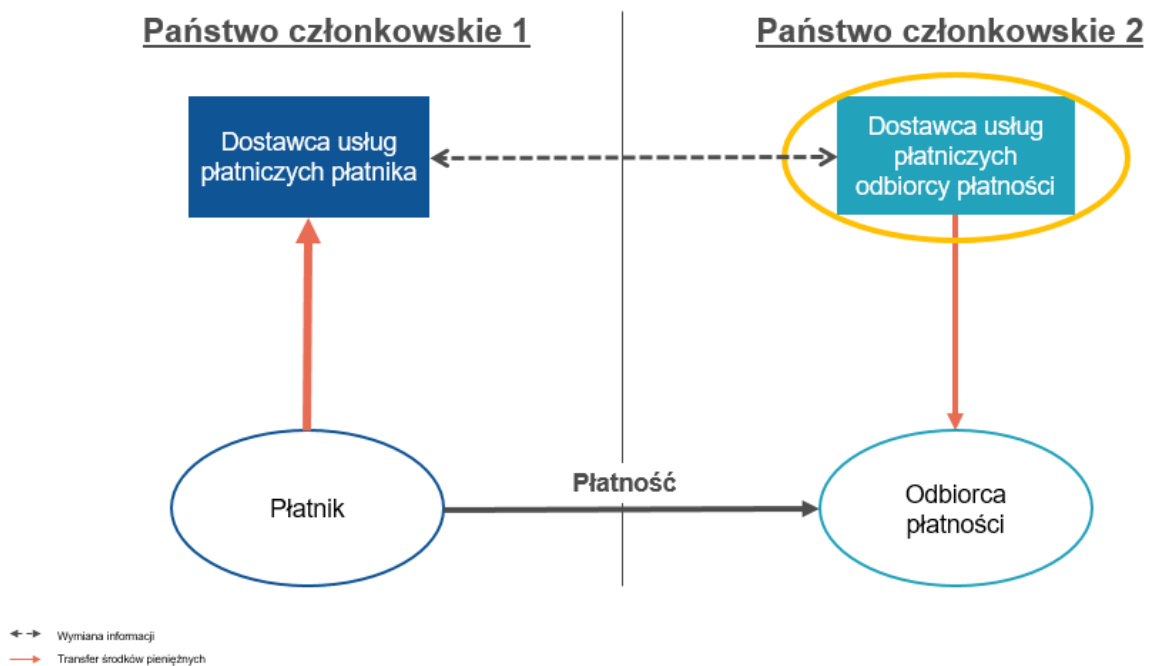
Będzie on jednak musiał zgłosić płatności na rachunek płatniczy w państwie trzecim, ponieważ przy obliczaniu progu należy uwzględnić również płatności na rachunek płatniczy w państwie członkowskim 2 i w związku z tym próg 25 płatności transgranicznych został przekroczony.

4.3.1 Zastosowanie w praktyce

4.3.1.1 Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności i odbiorca płatności znajdują się w różnych państwach członkowskich

Przykład ten stanowi jasne zobrazowanie stosowania przepisów określonych w art. 243b. Zgodnie z art. 243b ust. 3 – przy spełnieniu wszystkich innych warunków – jeżeli dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie członkowskim, to na nim będzie spoczywała wyłączna odpowiedzialność za spełnienie obowiązku sprawozdawczego.

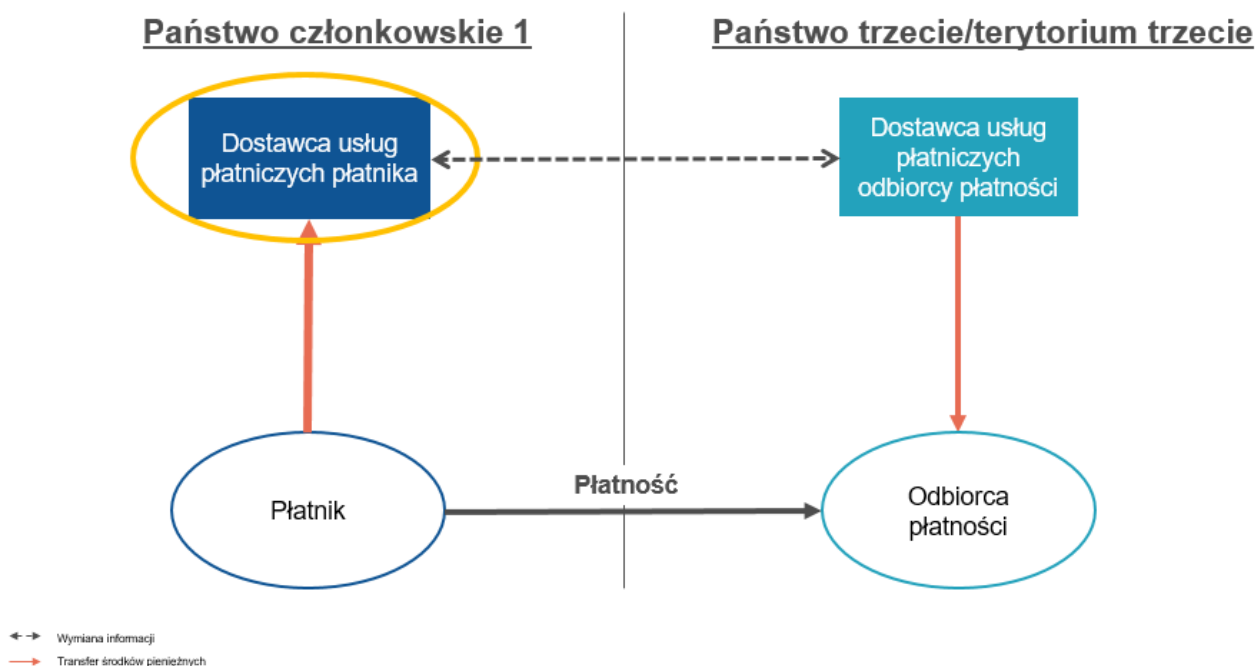
Diagram 34 – Sprawozdawczość w przypadku, gdy dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w innym państwie członkowskim

4.3.1.2 Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności i odbiorca płatności znajdują się w państwie trzecim

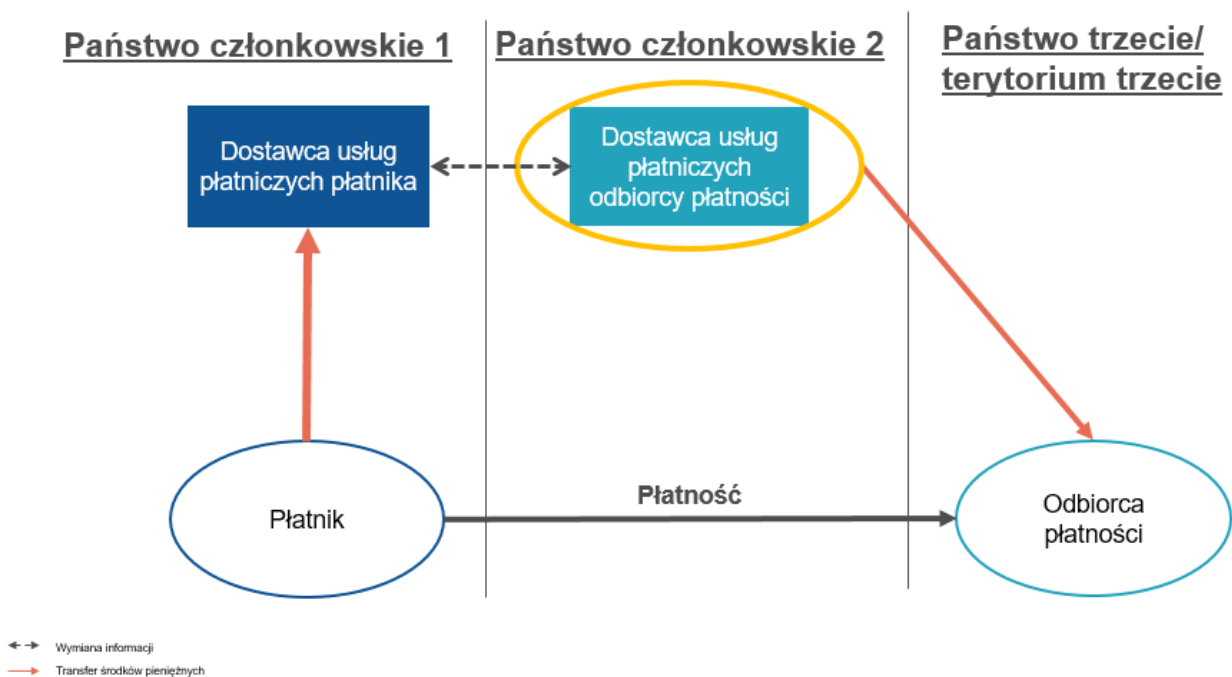
To również przykład bezpośredniego zastosowania przepisów określonych w art. 243b. Ponieważ dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności nie znajduje się w innym państwie członkowskim, za spełnienie obowiązku sprawozdawczego odpowiedzialny będzie dostawca usług płatniczych płatnika.

Diagram 35 – Sprawozdawczość w przypadku, gdy dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie trzecim lub na terytorium trzecim

4.3.1.3 Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie członkowskim, a odbiorca płatności w państwie trzecim

Diagram 36 – Sprawozdawczość w przypadku, gdy dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie członkowskim, a odbiorca płatności znajduje się w państwie trzecim lub na terytorium trzecim

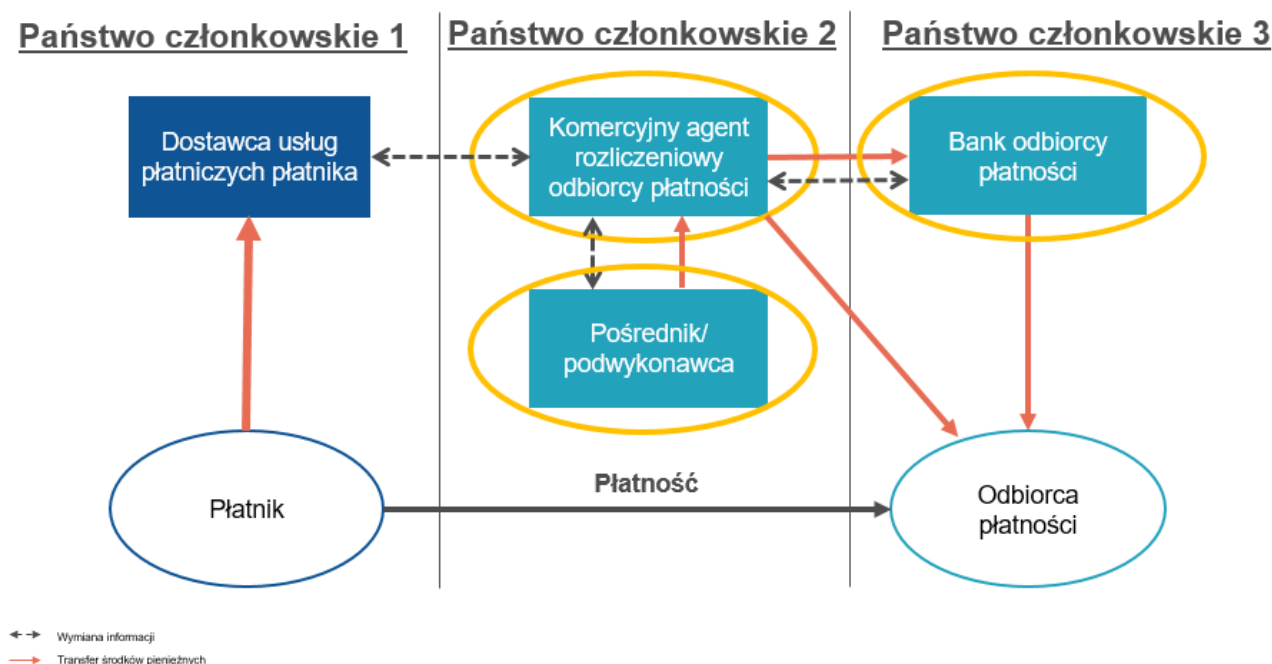
W tym przypadku odbiorca płatności, który znajduje się w państwie trzecim, korzysta z usług dostawcy usług płatniczych, który znajduje się w państwie członkowskim. Z uwagi na fakt, że w art. 243b ust. 3 ograniczono obowiązek sprawozdawczy dostawcy usług płatniczych płatnika w sytuacji, gdy dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie członkowskim, to dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności ponosi wyłączną odpowiedzialność za spełnienie obowiązku sprawozdawczego.

4.3.1.4 Odbiorca płatności znajduje się w państwie członkowskim, a w transakcje płatniczą zaangażowanych jest wielu dostawców usług płatniczych

W tej sytuacji odbiorca płatności korzysta z usług wielu dostawców usług płatniczych znajdujących się w różnych państwach członkowskich w celu przetworzenia transakcji płatniczej. Biorąc pod uwagę, że art. 243b ust. 3 nie zawiera żadnych ograniczeń co do liczby dostawców usług płatniczych odbiorcy płatności odpowiedzialnych za zgłoszenie, wszyscy z nich, którzy spełniają warunki objęcia ich obowiązkiem sprawozdawczym, są odpowiedzialni za zgłoszenie płatności.

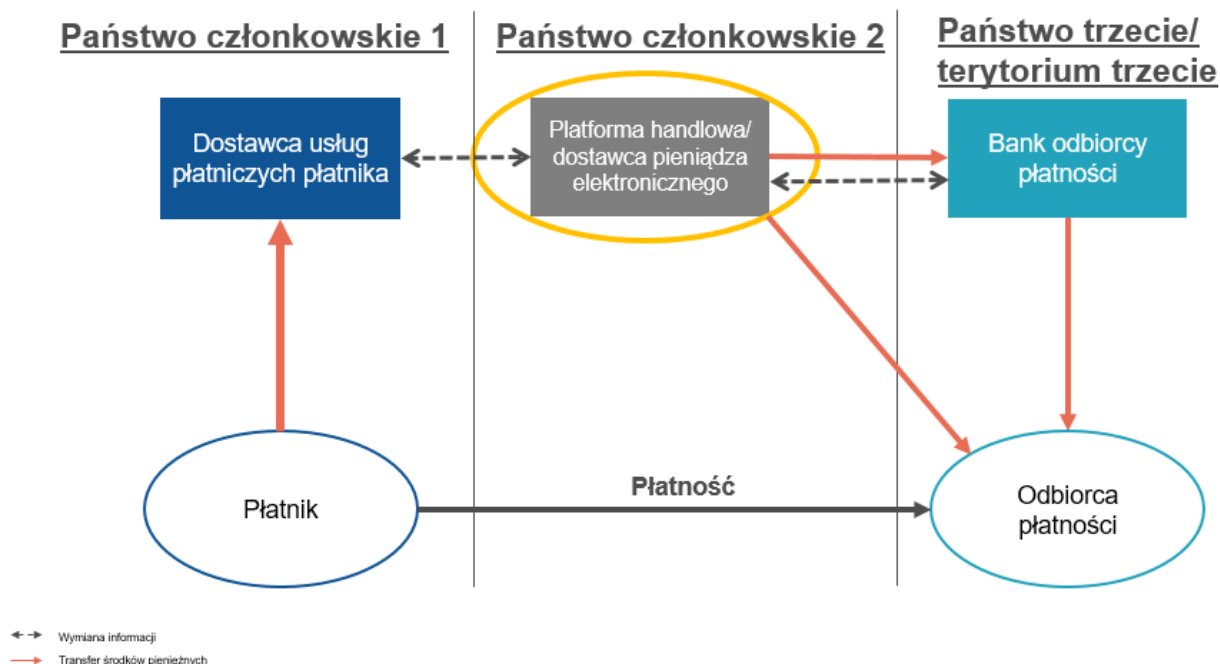
Uwaga: pośrednik w transakcji płatniczej nie jest odpowiedzialny za zgłaszanie płatności i nie jest uznawany jako dostawca usług płatniczych, jeżeli jego działalność obejmuje jedynie świadczenie usług technicznych, które tylko wspierają świadczenie usług płatniczych, i w żadnym momencie nie wchodzi on w posiadanie środków pieniężnych, które mają być przekazane.

Diagram 37 – Sprawozdawczość w przypadku, gdy odbiorca płatności korzysta z usług wielu dostawców usług płatniczych znajdujących się w państwach członkowskich

4.3.1.5 Odbiorca płatności znajduje się w państwie trzecim, ale korzysta z usług dostawcy usług płatniczych znajdującego się w państwie członkowskim

Diagram 38 – Sprawozdawczość w przypadku, gdy co najmniej jeden dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się w państwie członkowskim

W tym przykładzie odbiorca płatności znajduje się w państwie trzecim i posiada rachunek płatniczy u dostawcy usług płatniczych spoza UE. Ponieważ jednak odbiorca płatności – w celu świadczenia usług na rynku UE – korzysta również w Unii Europejskiej z usług pośrednika takiego jak platforma handlowa lub dostawca pieniądza elektronicznego, to pośrednik ten będzie odpowiedzialny za spełnienie obowiązku sprawozdawczego.

Dostawca usług płatniczych płatnika i bank odbiorcy płatności znajdujący się w państwie trzecim nie będą musieli zgłaszać danych.

4.3.2 Sytuacja państw EOG

Państwa EOG są objęte zakresem terytorialnym drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych, a w państwach EOG nienależących do Unii mogą działać dostawcy usług płatniczych świadczący usługi płatnicze w UE. Przepis ograniczający określony w art. 243b ma zastosowanie tylko wtedy, gdy tacy dostawcy usług płatniczych prowadzą działalność w innym państwie członkowskim, co można zweryfikować za pomocą numeru IBAN lub innego kodu identyfikacyjnego instytucji dostawcy usług płatniczych z EOG.

Oznacza to, że jeśli dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności znajduje się – zgodnie ze swoim numerem IBAN lub innym kodem identyfikacyjnym instytucji – w państwie EOG, to dostawca usług płatniczych płatnika będzie musiał zgłaszać dane. Jeżeli natomiast dostawca usług płatniczych z państwa EOG posiada oddziały w państwie członkowskim, to te oddziały będą podlegać obowiązkowi sprawozdawczemu i mogą być uznane za dostawców usług płatniczych odbiorcy płatności.

4.4 Gdzie należy zgłaszać dane?

Przepisy dotyczące miejsca zgłaszania danych określono w art. 243b ust. 4 lit. b) zmienionej dyrektywy VAT.

W przypadku gdy do dostawców usług płatniczych zastosowanie ma wymóg określony w ust. 1, ewidencja:

b) udostępniana jest zgodnie z art. 24b rozporządzenia (UE) nr 904/2010 państwu członkowskiemu pochodzenia dostawcy usług płatniczych lub przyjmującemu państwu członkowskiemu, gdy dostawca usług płatniczych świadczy usługi płatnicze w państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie pochodzenia.

Zgodnie z tym artykułem dostawcy usług płatniczych przekazują dane dotyczące płatności swojemu państwu członkowskiemu pochodzenia lub – jeżeli świadczą usługi płatnicze w kilku państwach członkowskich – przyjmującemu państwu członkowskiemu lub przyjmującym państwom członkowskim.

Definicje państwa członkowskiego pochodzenia i przyjmującego państwa członkowskiego zawarto w art. 243a dyrektywy, który odsyła bezpośrednio do odpowiedniego artykułu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych.

Zgodnie z definicją zawartą w drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych państwem członkowskim pochodzenia będzie państwo członkowskie, w którym dostawca usług płatniczych wystąpił o licencję płatniczą i ją uzyskał, co powinno odpowiadać państwu członkowskiemu, w którym ma on swoją siedzibę statutową lub siedzibę zarządu.

Przyjmującym państwem członkowskim będzie natomiast każde państwo członkowskie inne niż państwo pochodzenia, w którym dostawca usług płatniczych świadczy usługi płatnicze za pośrednictwem swojego agenta, oddziału albo bezpośrednio.

Przykład: dostawca usług płatniczych posiada licencję płatniczą uzyskaną w państwie członkowskim 1, a także świadczy usługi płatnicze w państwie członkowskim 2 za pośrednictwem oddziału oraz w państwie członkowskim 3 za pośrednictwem swojego agenta.

Przy zastosowaniu przepisów ten dostawca usług płatniczych będzie musiał zgłaszać płatności, które realizuje w państwie członkowskim 1, państwu członkowskiemu 1, płatności, które realizuje w państwie członkowskim 2, państwu członkowskiemu 2, a płatności, które realizuje w państwie członkowskim 3, państwu członkowskiemu 3.

Przykład 2: dostawca pieniądza elektronicznego posiada licencję na świadczenie usług płatniczych uzyskaną w państwie członkowskim 1. Następnie korzysta z przepisów dotyczących swobody świadczenia usług („*passporting*”) do świadczenia usług płatniczych we wszystkich pozostałych państwach członkowskich Unii. Zgodnie z przepisami art. 243b ust. 4 będzie on zgłaszał dane we wszystkich państwach członkowskich w odniesieniu do odpowiednich płatności, które realizuje w każdym z nich.

4.4.1 Bezpośrednie świadczenie usług płatniczych w przyjmujących państwach członkowskich

Określenie państw członkowskich, w których dostawca usług płatniczych powinien zgłaszać swoje płatności, jest łatwiejsze, gdy jest on w tych państwach członkowskich fizycznie obecny, np. gdy działa za pośrednictwem oddziału lub swojego agenta. W przypadku gdy usługi płatnicze są świadczone bezpośrednio z jednego państwa członkowskiego do drugiego, sprawa jest nieco bardziej skomplikowana, ponieważ nie ma fizycznej obecności, która pozwalałaby na wyraźne rozróżnienie

między działalnością w przyjmującym państwie członkowskim i w państwie członkowskim pochodzenia.

Dostawcy usług płatniczych powinni stosować się wówczas do swojej licencji płatniczej, aby ustalić, gdzie świadczą usługi. Dostawca usług płatniczych musi poinformować organ przyjmującego państwa członkowskiego, zanim będzie mógł świadczyć usługi płatnicze na jego terytorium, co następnie zostaje udokumentowane w rejestrze dostawców usług płatniczych tego państwa członkowskiego¹³. Dzięki temu rejestrowi i wykorzystaniu informacji ze swojej bazy danych dotyczących klientów dostawca usług płatniczych powinien być w stanie jasno określić miejsce świadczenia poszczególnych usług.

Przykład: dostawca pieniądza elektronicznego posiada licencję płatniczą w państwie członkowskim 1 i świadczy również usługi płatnicze w państwach członkowskich 2 i 3. W celu określenia, jakie dane powinny być zgłaszane w poszczególnych państwach członkowskich, będzie on się kierował swoją licencją płatniczą i lokalizacją swoich klientów.

I wówczas, jeżeli dostawca pieniądza elektronicznego działa jako dostawca usług płatniczych płatnika w odniesieniu do płatności z państwa członkowskiego 1 do państwa trzeciego, będzie on zgłaszał te płatności w państwie członkowskim 1. Jeżeli działa on jako dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności w odniesieniu do płatności z państwa członkowskiego 3 do państwa członkowskiego 2, będzie on zgłaszał te płatności w państwie członkowskim 2.

4.4.2 Sytuacja państw EOG (Islandia, Liechtenstein, Norwegia)

Jak wyjaśniono w sekcji 2.1.1, druga dyrektywa w sprawie usług płatniczych ma zastosowanie również do państw będących członkami EOG. Oznacza to, że państwa te mogą uzyskać legalnie licencję płatniczą w swoim kraju, a następnie skorzystać z przepisów dotyczących swobody świadczenia usług („*passporting*”) w celu świadczenia usług płatniczych w całej Unii Europejskiej, w tym bezpośredniego świadczenia usług płatniczych bez fizycznej obecności.

Jak przedstawiono w sekcji 4.3.2, płatności na rzecz państw EOG uznaje się za płatności na rzecz państw trzecich. W takich przypadkach dostawca usług płatniczych płatnika mający siedzibę w państwie członkowskim będzie zgłaszał płatność w państwie członkowskim płatnika (niezależnie od tego, czy jest to jego przyjmujące państwo członkowskie czy państwo członkowskie pochodzenia).

Natomiast dostawcy usług płatniczych mający siedzibę w państwach EOG, którzy świadczą usługi płatnicze w Unii Europejskiej, będą musieli zgłaszać te płatności w swoim przyjmującym państwie członkowskim. Nadal jednak obowiązują przepisy art. 243b, a do CESOP zgłaszane są jedynie płatności zainicjowane przez płatnika (lub przez upoważnienie płatnika w przypadku poleceń zapłaty) w Unii Europejskiej (zgodnie z przepisami dotyczącymi lokalizacji zawartymi w art. 243c). W związku z tym nie powinni oni zgłaszać płatności, które są inicjowane z kraju EOG.

Przykład: dostawca usług płatniczych posiadający licencję płatniczą uzyskaną w Norwegii świadczy usługi płatnicze w Szwecji i Islandii. Zgodnie z przepisami określonymi w art. 243b ten dostawca usług płatniczych:

- będzie zgłaszał w Szwecji wszystkie płatności, które są inicjowane przez płatników w Szwecji i skierowane do Norwegii, Islandii lub innego państwa trzeciego;

¹³ Informacje na temat państwa członkowskiego pochodzenia i przyjmującego państwa członkowskiego dostawcy usług płatniczych można również znaleźć na stronie internetowej Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (<https://euclid.eba.europa.eu/register/>).

- będzie zgłaszał w Szwecji wszystkie płatności na rzecz odbiorców płatności w Szwecji, w przypadku gdy płatnik znajduje się w państwie członkowskim innym niż Szwecja;
- nie będzie zgłaszał żadnych płatności między Norwegią a Islandią ani między Norwegią lub Islandią a jakimkolwiek państwem trzecim;
- nie będzie zgłaszał żadnych płatności inicjowanych przez płatników w Szwecji na rzecz odbiorców płatności w innym państwie członkowskim.

4.5 Jakie dane powinni zgłaszać dostawcy usług płatniczych?

Wykaz danych, które należy zgłaszać, został określony w art. 243d zmienionej dyrektywy 2006/112 i można go podzielić na dwa zestawy danych: dane dotyczące odbiorcy płatności (art. 243d ust. 1) oraz dane dotyczące każdej płatności otrzymanej przez odbiorcę płatności (art. 243d ust. 2).

1. Ewidencja, która ma być prowadzona przez dostawców usług płatniczych zgodnie z art. 243b, zawiera następujące informacje:

- a) BIC lub jakikolwiek inny kod identyfikacyjny instytucji, który jednoznacznie identyfikuje dostawcę usług płatniczych;*
- b) imię i nazwisko lub nazwę odbiorcy płatności zgodnie z zapisem w ewidencji dostawcy usług płatniczych;*
- c) jakikolwiek numer identyfikacyjny VAT lub inny krajowy numer identyfikacji podatkowej odbiorcy płatności, jeżeli jest dostępny;*
- d) IBAN lub, jeżeli IBAN nie jest dostępny, jakikolwiek inny identyfikator, który jednoznacznie identyfikuje odbiorcę płatności oraz podaje jego lokalizację;*
- e) BIC lub jakikolwiek inny kod identyfikacyjny instytucji, który jednoznacznie identyfikuje dostawcę usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy płatności oraz podaje jego lokalizację, w przypadku gdy odbiorca płatności otrzymuje środki pieniężne, nie mając rachunku płatniczego;*
- f) adres odbiorcy płatności, jeżeli jest dostępny, zgodnie z zapisem w ewidencji dostawcy usług płatniczych;*
- g) szczegóły wszelkich płatności transgranicznych, o których mowa w art. 243b ust. 1;*
- h) szczegóły wszelkich zwrotów płatności zidentyfikowanych jako odnoszące się do płatności transgranicznych, o których mowa w lit. g).*

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 lit. g) i h), zawierają następujące szczegóły:

- a) datę i godzinę dokonania płatności lub zwrotu płatności;*
- b) kwotę i walutę płatności lub zwrotu płatności;*
- c) państwo członkowskie pochodzenia płatności otrzymanej przez odbiorcę płatności lub w imieniu odbiorcy płatności, państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu, stosownie do przypadku, oraz informacje wykorzystane do określenia miejsca pochodzenia lub przeznaczenia płatności lub zwrotu płatności zgodnie z art. 243c;*
- d) wszelkie informacje, które jednoznacznie identyfikują płatność;*
- e) w stosownych przypadkach informacje o tym, że płatność jest inicjowana w fizycznym lokalu akceptanta.*

Dane te należy przekazywać za pomocą standardowego formularza w formacie XML, który opisano szczegółowo w załączniku do rozporządzenia wykonawczego¹⁴. Specyfikacja formularza (standard XSD) wraz z podręcznikiem użytkownika są dostępne na stronie CESOP na portalu Europa¹⁵.

Biorąc pod uwagę mnogość elementów danych, które mogą być zbierane w poszczególnych polach, w poniższej sekcji wyszczególniono, co powinno się znaleźć w każdym polu danych, i przedstawiono przykłady elementów danych dla każdej z głównych metod płatności, które mogą być zgłaszane do CESOP. Lista ta nie jest wyczerpująca, w związku z czym dopuszczalne mogą być też inne elementy, o ile odpowiadają one danym wymienionym w art. 243d.

4.5.1 Przegląd elementów danych

Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia wykonawczego jest 15 głównych elementów danych, które należy uwzględnić w elektronicznym formularzu służącym do gromadzenia danych wymaganych na podstawie art. 243d dyrektywy VAT.

Te elementy danych wymieniono w poniższej tabeli, przy czym opisano również, co te dane sobą reprezentują, oraz zaznaczono, czy podanie tych danych jest obowiązkowe czy też nie. Do celów tabeli stosuje się następujące definicje:

- **obowiązkowe:** ten element danych należy zawsze podawać i musi on być obecny w formularzu. Brak tego elementu danych spowoduje odrzucenie formularza i niedopełnienie obowiązku sprawozdawczego;
- **opcjonalnie obowiązkowe:** ten element danych należy podawać zawsze, gdy tylko jest on dostępny dostawcy usług płatniczych. Brak tego elementu danych w przypadku jego dostępności spowoduje niedopełnienie obowiązku sprawozdawczego. Jeżeli jednak dostawca usług płatniczych nie ma dostępu do tych danych i pole nie zostanie wypełnione, formularz nie zostanie odrzucony, a obowiązek sprawozdawczy będzie uznany za dopełniony;
- **obowiązkowe w stosownych przypadkach:** ten element danych należy podawać, gdy spełnione są szczególne warunki, aby był on wymagany. Brak tego elementu danych w przypadku, gdy takie warunki są spełnione, spowoduje odrzucenie formularza i niedopełnienie obowiązku sprawozdawczego. Jeżeli warunki nie są spełnione, wówczas nie ma obowiązku podawania tych danych. Większość elementów danych oznaczonych w ten sposób dotyczy wyboru między dwiema możliwościami, które się wzajemnie wykluczają.

¹⁴<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1504&from=EN>

¹⁵ https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/central-electronic-system-payment-information-cesop_en

Tabela 2 – Przegląd przekazywanych elementów danych

Nr pola	Nazwa elementu danych	Art. 243d	Opis	Obowiązkowe
1	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych przekazującego informacje	ust. 1 lit. a)	<p>Ten element danych będzie wykorzystywany do identyfikacji dostawcy usług płatniczych przekazującego dane dotyczące płatności organowi podatkowemu. Dane, które należy zgłosić, to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kod identyfikacyjny instytucji (BIC) dostawcy usług płatniczych zgłaszającego dane zgodnie z definicją w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012¹⁶ lub • jakikolwiek inny kod identyfikacyjny jednostki, który jednoznacznie identyfikuje dostawcę usług płatniczych przekazującego dane. Może to obejmować krajowe identyfikatory, takie jak numery przedsiębiorstwa, krajowy numer rejestracji itp. <p>Tego pola nie należy mylić z elementem danych w polu 5. Nawet jeśli wymagane identyfikatory są takie same, pole 1 odnosi się do identyfikatora dostawcy usług płatniczych zgłaszającego dane, natomiast pole 5 odnosi się do identyfikatora dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy płatności, który może być inny niż dostawca zgłaszający dane, jeżeli płatność jest dokonywana poza UE.</p>	Obowiązkowe
2	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	ust. 1 lit. b)	<p>W tym polu należy podać wszystkie nazwy odbiorcy płatności, jakie znajdują się w zapisach w ewidencji dostawców usług płatniczych. Jeżeli dostawca usług płatniczych nie posiada ewidencji dotyczącej odbiorcy płatności, za nazwę w ewidencji uznaje się nazwę wprowadzoną przez płatnika. Nazwy mogą obejmować nazwę prawną, nazwę handlową, pod którą działa dany podmiot, nazwę używaną do rejestracji i kontaktów itp.</p> <p>Jeżeli nazwa w ewidencji koliduje z nazwą wprowadzoną przez płatnika w celu zainicjowania transakcji płatniczej, pierwszeństwo ma nazwa w ewidencji.</p>	Obowiązkowe
3	Numer VAT/NIP odbiorcy płatności	ust. 1 lit. c)	<p>W tym polu należy podać wszystkie dostępne numery identyfikacji podatkowej odbiorcy płatności. Mogą one obejmować europejski numer identyfikacyjny VAT, krajowy numer identyfikacyjny VAT, numer identyfikacji podatkowej (NIP) lub jakikolwiek numer krajowy, który mimo braku ścisłego związku z celami podatkowymi lub faktu, że nie został on wydany przez organ podatkowy, jest wykorzystywany do celów podatkowych i umożliwia jednoznaczną identyfikację jego posiadacza (np. numer</p>	Opcjonalnie obowiązkowe

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 z dnia 14 marca 2012 r. ustanawiające wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009 (Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 22).

			ubezpieczenia społecznego, numer wpisu do rejestru przedsiębiorców itp.).	
4	Identyfikator rachunku odbiorcy płatności	ust. 1 lit. d)	<p>Celem tego pola jest dokładne zidentyfikowanie rachunku płatniczego odbiorcy płatności, na który przekazywane są środki. W związku z tym pole to zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IBAN rachunku płatniczego odbiorcy płatności zgodnie z definicją w art. 2 pkt 15 rozporządzenia (UE) nr 260/2012 lub • jakikolwiek inny identyfikator, który jednoznacznie identyfikuje i podaje lokalizację odbiorcy płatności uczestniczącego w transakcji. Może to obejmować identyfikator akceptanta (MID), rachunki pieniądza elektronicznego, numery SWIFT, krajowe numery rachunków itp. <p>W art. 243d ust. 1 lit. d) ustanowiono pierwszeństwo dla IBAN. Inny identyfikator należy podawać dopiero wówczas, gdy IBAN nie jest dostępny.</p>	Obowiązkowe w stosownych przypadkach, jeżeli środki pieniężne są przekazywane na rachunek płatniczy odbiorcy płatności.
5	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy	ust. 1 lit. e)	<p>Celem tego pola jest identyfikacja dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy płatności, gdy odbiorca płatności otrzymuje środki, nie posiadając rachunku płatniczego (usługa przekazu pieniężnego). Ponieważ rachunek płatniczy nie istnieje, nie można podać jego identyfikatora w polu 4. W związku z tym podmiot zgłaszający będzie musiał podać identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy płatności.</p> <p>W tym polu należy podać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kod identyfikacyjny instytucji (BIC) dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy płatności zgodnie z definicją w art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 260/2012 lub • jakikolwiek inny kod identyfikacyjny jednostki, który jednoznacznie identyfikuje dostawcę usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy płatności. Może to obejmować krajowe identyfikatory, takie jak numery przedsiębiorstwa, krajowy numer rejestracji itp. <p>Tego pola nie należy mylić z danymi wymaganymi w polu 1 (zob. powyżej). Ponadto pola 4 i 5 wzajemnie się wykluczają i należy wypełnić tylko jedno z nich.</p>	Obowiązkowe w stosownych przypadkach, jeżeli środki pieniężne są przekazywane odbiorcy płatności nieosiadającemu rachunku płatniczego.
6	Adres odbiorcy płatności	ust. 1 lit. f)	<p>W tym polu należy podać wszystkie dostępne adresy odbiorcy płatności zgodnie z zapisem w ewidencji dostawcy usług płatniczych. Adresy te mogą obejmować adres urzędowy, adres prowadzenia działalności, adres magazynu, a także adresy e-mail, adresy stron internetowych lub adres IP.</p> <p>W zależności od danych, którymi dysponuje dostawca usług płatniczych, adres może być mniej lub bardziej szczegółowy i obejmować dane począwszy od nazwy kraju aż po nazwę ulicy. Ponadto zgłaszany adres nie musi być zgodny z adresem stosowanym na podstawie art. 243c w celu określenia lokalizacji odbiorcy płatności. Oznacza to na przykład, że</p>	Opcjonalnie obowiązkowe

			<p>zgłaszany adres może znajdować się w innym kraju niż ten, w którym jest prowadzony rachunek płatniczy odbiorcy płatności (IBAN).</p> <p>Pole to wypełnia się tylko wówczas, gdy dostawca usług płatniczych posiada w swojej ewidencji co najmniej jeden adres odbiorcy płatności. Jeżeli dostawca usług płatniczych nie posiada adresu w swojej ewidencji, ale adres można ustalić na podstawie rachunku płatniczego (np. kod państwa z numeru IBAN), pola tego nie trzeba wypełniać.</p>	
7	Zwrot płatności	ust. 1 lit. h)	<p>Pole to służy do rozróżnienia płatności dokonanych przez płatnika i zwrotów płatności dokonanych na rzecz płatnika.</p> <p>Zwroty płatności mogą obejmować zwroty techniczne w rozumieniu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych, ale także zwroty handlowe lub każdy inny rodzaj zwrotu płatności, o ile dostawcy usług płatniczych jest taki zwrot wiadomy. Jeżeli dostawcy usług płatniczych nie jest wiadome, że dana transakcja jest zwrotem płatności, powinien on zgłosić ją jako regularną płatność (przy założeniu, że wszystkie pozostałe warunki sprawozdawczości są spełnione).</p> <p>W tym polu dostawcy usług płatniczych wskazują, że dana płatność jest zwrotem płatności. Identyfikator transakcji zwrotu płatności oraz odniesienie do pierwotnej transakcji należy podać w polu 14.</p>	Obowiązkowe w stosownych przypadkach
8	Data i godzina	ust. 2 lit. a)	<p>W tym polu należy podać datę i godzinę płatności. Ze względu na dużą liczbę dat dostępnych w przypadku pojedynczej transakcji płatniczej dostawcy usług płatniczych mogą zgłaszać wiele dat.</p> <p>Aby jednak ułatwić wykrywanie powielania zgłoszeń i standaryzację sprawozdawczości, w kolejnych sekcjach wyszczególniono – w odniesieniu do każdej metody płatności – co najmniej jedną datę, która jest wspólna dla wszystkich dostawców usług płatniczych uczestniczących w pojedynczej transakcji płatniczej i którą zawsze należy zgłaszać (zob. poniżej).</p>	Obowiązkowe
9	Kwota	ust. 2 lit. b)	W tym polu należy podać całkowitą kwotę transakcji płatniczej lub zwrotu płatności.	Obowiązkowe
10	Waluta	ust. 2 lit. b)	<p>W tym polu należy podać walutę transakcji płatniczej lub zwrotu płatności.</p> <p>W przypadku zmiany waluty kwotę płatności należy podać w walucie pierwotnej przed zaksięgowaniem i przeliczeniem waluty przez któregokolwiek z dostawców usług płatniczych.</p>	Obowiązkowe
11	Państwo członkowskie pochodzenia płatności	ust. 2 lit. c)	<p>W tym polu należy podać kod państwa określający państwo członkowskie pochodzenia płatności otrzymanej przez odbiorcę płatności.</p> <p>Dostawcy usług płatniczych muszą wskazać państwo członkowskie pochodzenia wynikające z informacji podanych w polu 13 oraz zgodnie z art. 243c. W przypadkach, w których dostawca usług płatniczych może zidentyfikować kilka państw członkowskich pochodzenia płatności, musi on podać to</p>	Obowiązkowe w stosownych przypadkach, jeśli transakcja jest płatnością.

			państwo, które najdokładniej odpowiada lokalizacji płatnika (zob. sekcja 3.1.1).	
12	Państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności	ust. 2 lit. c)	<p>W tym polu należy podać kod państwa określający państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności otrzymanego przez płatnika.</p> <p>Wszystkie zasady mające zastosowanie do pola 11 mają zastosowanie również tutaj.</p>	Obowiązkowe w stosownych przypadkach, jeśli transakcja jest zwrotem płatności, o którym mowa w polu 7.
13	Informacje o lokalizacji płatnika	ust. 2 lit. c)	<p>W tym polu należy podać informacje wykorzystywane do określenia pochodzenia płatności lub przeznaczenia zwrotu płatności, zgodnie z art. 243c.</p> <p>Informacje te mogą obejmować wszelkie elementy danych, którymi dysponuje dostawca usług płatniczych, jak opisano w polu 11 (IBAN, adres, numer karty itp.). Należy zauważyć, że w polu tym wskazuje się jedynie rodzaj wykorzystanych danych; samych danych nie można natomiast przekazywać.</p> <p>Oznacza to, że dostawca usług płatniczych wskaże na przykład, że lokalizację płatnika ustalono w państwie członkowskim przy wykorzystaniu numeru IBAN rachunku płatniczego płatnika. Samego numeru IBAN płatnika nigdy się jednak nie przekazuje.</p>	Obowiązkowe
14	Identyfikator transakcji	ust. 2 lit. d)	<p>Celem tego pola jest umożliwienie łatwej identyfikacji zduplikowanych płatności. W związku z tym w polu tym należy podać wszelkie informacje, które jednoznacznie identyfikują transakcję płatniczą.</p> <p>Jeżeli dostępnych jest kilka identyfikatorów transakcji, pierwszeństwo powinien mieć zawsze ten, który jest przekazywany dalej w łańcuchu płatności i do którego dostęp mają inni dostawcy usług płatniczych w łańcuchu płatności.</p> <p>W przypadku zwrotów płatności, o których mowa w polu 7, identyfikator transakcji podawany w przypadku zwrotu płatności powinien być identyczny jak identyfikator transakcji pierwotnej lub przynajmniej go zawierać.</p>	Obowiązkowe
15	Obecność fizyczna	ust. 2 lit. e)	<p>Celem tego pola jest, w przeciwieństwie do płatności online, umożliwienie łatwej identyfikacji płatności fizycznych dokonywanych przez płatnika w siedzibie odbiorcy płatności.</p> <p>W polu tym należy podać wszelkie informacje wskazujące na fizyczną obecność płatnika w siedzibie akceptanta w momencie inicjowania płatności.</p>	Obowiązkowe w stosownych przypadkach

4.5.2 Dane, które należy podawać w przypadku poszczególnych metod płatności

4.5.2.1 Polecenie przelewu

W regularnym poleceniu przelewu płatnik zleca swojemu bankowi przelanie środków pieniężnych na rachunek bankowy odbiorcy płatności.

Tabela 3 – Przegląd elementów danych przekazywanych w przypadku polecenia przelewu

Nr	Element danych	Dostępność dla dostawcy płatniczych usług		Możliwy akceptowany format standardowy	Uwagi
		Płatnik	Odbiorca płatności		
1	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych przekazującego informacje	Tak	Tak	BIC (ISO 9362)	
2	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Tak	Tak		
3	Numer VAT/NIP odbiorcy płatności	Nie zawsze	Nie zawsze	Numer identyfikacyjny VAT UE musi być zgodny z normami UE. W przypadku innych identyfikatorów nie wymaga się zgodności z normami.	Numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP nie są elementami obowiązkowymi do przetwarzania płatności. Mogą one być dostępne, wraz z innymi identyfikatorami, okazjonalnie lub w przypadku istnienia bardziej rygorystycznych wymogów w przepisach krajowych. W związku z tym dostawcy usług płatniczych, którzy nie gromadzą numerów identyfikacyjnych VAT/ numerów NIP swoich klientów, nie są zobowiązani do przekazywania tych danych. Bardziej prawdopodobne jest, że to dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności będą posiadać numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP lub inny identyfikator zgodnie z wymogami zasady „znaj swojego klienta”.
4	Identyfikator rachunku odbiorcy płatności	Tak	Tak	IBAN (ISO 13616)	W przypadku płatności dokonywanych do państwa, które nie używa IBAN, można zamiast tego podawać krajowe numery rachunków.
5	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	/	W przypadku poleceń przelewu należy zawsze podawać numer rachunku.

6	Adres odbiorcy płatności	Nie zawsze	Tak	/	Podanie adresu nie jest obowiązkowe w celu przetworzenia płatności za pomocą poleceń przelewu, ale do adresu muszą mieć dostęp dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności ze względu na zobowiązania wynikające z zasady „znaj swojego klienta”.
7	Zwrot płatności	Tak	Tak	/	
8	Data i godzina	Tak	Tak	Data rozrachunku	
9	Kwota	Tak	Tak	Kwotę należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku	
10	Waluta	Tak	Tak	ISO 4217	
11	Państwo członkowskie pochodzenia płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
12	Państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
13	Informacje o lokalizacji płatnika	Tak	Tak	Nie dotyczy	
14	Identyfikator transakcji	Tak	Tak	Brak normy	Identyfikatory transakcji w przypadku poleceń przelewu są nadawane przez dostawcę usług płatniczych i są unikatowe tylko w ramach systemu danego dostawcy.
15	Obecność fizyczna	Nie dotyczy	Nie dotyczy		

4.5.2.2 Polecenie zapłaty

Jak opisano w sekcji 1, polecenia zapłaty działają co do zasady jak polecenia przelewu z tym wyjątkiem, że płatność inicjuje odbiorca płatności, a nie płatnik. Należy ponownie podkreślić, że obecnie nie ma żadnych norm dotyczących poleceń zapłaty innych niż SEPA. W związku z tym międzynarodowe polecenia zapłaty realizuje się przy zastosowaniu zasad *ad hoc*, które są albo odwzorowane na zasadach dotyczących SEPA, albo pochodzą z systemów krajowych. Z tego powodu w poniższym diagramie skupiono się na normach mających zastosowanie do sprawozdawczości ze strony odbiorcy płatności, ponieważ w przypadku płatności spoza UE nie istnieją żadne normy dotyczące sprawozdawczości dokonywanej przez płatnika.

Tabela 4 – Przegląd elementów danych przekazywanych w przypadku poleceń zapłaty

Nr	Element danych	Dostępność dla dostawcy płatniczych		Możliwy akceptowany format standardowy	Uwagi
		Płatnik	Odbiorca płatności		

1	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych przekazującego informacje	Nie dotyczy	Tak	BIC (ISO 9362)	
2	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Nie dotyczy	Tak		
3	Numer VAT/NIP odbiorcy płatności	Nie dotyczy	Nie zawsze	Numer identyfikacyjny VAT UE musi być zgodny z normami UE. W przypadku innych identyfikatorów nie wymaga się zgodności z normami.	Numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP nie są elementami obowiązkowymi do przetwarzania płatności. Mogą one być dostępne, wraz z innymi identyfikatorami, okazjonalnie lub w przypadku istnienia bardziej rygorystycznych wymogów w przepisach krajowych. W związku z tym dostawcy usług płatniczych, którzy nie gromadzą numerów identyfikacyjnych VAT/ numerów NIP swoich klientów, nie są zobowiązani do przekazywania tych danych. Bardziej prawdopodobne jest, że to dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności będą posiadać numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP lub inne identyfikatory zgodnie z wymogami zasady „znaj swojego klienta”.
4	Identyfikator rachunku odbiorcy płatności	Nie dotyczy	Tak	IBAN (ISO 13616)	
5	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	/	W przypadku poleceń zapłaty należy zawsze podawać numer rachunku.
6	Adres odbiorcy płatności	Nie dotyczy	Tak	/	Podanie adresu nie jest obowiązkowe w celu przetworzenia płatności za pomocą poleceń zapłaty, ale do adresu muszą mieć dostęp dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności ze względu na zobowiązania wynikające z zasady „znaj swojego klienta”.
7	Zwrot płatności	Nie dotyczy	Tak	/	
8	Data i godzina	Nie dotyczy	Tak	Data rozrachunku	

9	Kwota	Nie dotyczy	Tak	Kwotę należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku	
10	Waluta	Nie dotyczy	Tak	ISO 4217	
11	Państwo członkowskie pochodzenia płatności	Nie dotyczy	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
12	Państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności	Nie dotyczy	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
13	Informacje o lokalizacji płatnika	Nie dotyczy	Tak	Nie dotyczy	
14	Identyfikator transakcji	Nie dotyczy	Tak	/	Identyfikatory transakcji w przypadku poleceń zapłaty są nadawane przez dostawcę usług płatniczych i są unikatowe tylko w ramach systemu danego dostawcy.
15	Obecność fizyczna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	/	

4.5.2.3 Usługi przekazu pieniężnego

Usługi przekazu pieniężnego różnią się od innych metod płatności tym, że do ich realizacji nie jest konieczne posiadanie rachunku płatniczego. Obecnie możliwe jest wprawdzie włączenie rachunków płatniczych do usług przekazu pieniężnego, ale nadal możliwe jest przekazywanie środków bez posiadania takiego rachunku. W związku z tym główną różnicą z punktu widzenia instytucji świadczących usługę przekazu pieniężnego będzie konieczność podania w polu 5 identyfikatora w celu zidentyfikowania partnera wypłaty, na wypadek gdyby nie był dostępny identyfikator rachunku płatniczego.

Tabela 5 – Przegląd elementów danych przekazywanych w przypadku usług przekazu pieniężnego

Nr	Element danych	Dostępność dla usług		Możliwy akceptowany format standardowy	Uwagi
		Płatnik	Odbiorca płatności		
1	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych przekazującego informacje	Tak	Tak	BIC (ISO 9362)	
2	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Tak	Tak		

3	Numer VAT/NIP odbiorcy płatności	Nie zawsze	Nie zawsze	Numer identyfikacyjny VAT UE musi być zgodny z normami UE. W przypadku innych identyfikatorów nie wymaga się zgodności z normami.	Numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP nie są elementami obowiązkowymi do przetwarzania płatności. Mogą one być dostępne, wraz z innymi identyfikatorami, okazjonalnie lub w przypadku istnienia bardziej rygorystycznych wymogów w przepisach krajowych. W związku z tym dostawcy usług płatniczych, którzy nie gromadzą numerów identyfikacyjnych VAT/ numerów NIP swoich klientów, nie są zobowiązani do przekazywania tych danych. Bardziej prawdopodobne jest, że to dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności będą posiadać numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP lub inne identyfikatory zgodnie z wymogami zasady „znaj swojego klienta”.
4	Identyfikator rachunku odbiorcy płatności	Nie dotyczy	Nie dotyczy	IBAN (ISO 13616)	Do zrealizowania tradycyjnych usług przekazu pieniężnego nie jest wymagane posiadanie rachunku płatniczego. Możliwe jest jednak podanie tej informacji. W takim przypadku należy ją podać zamiast BIC w polu 5.
5	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy	Tak	Tak	BIC (ISO 9362)	BIC lub inny identyfikator musi umożliwiać identyfikację dostawcy usług płatniczych, do którego wysyła się środki pieniężne. Jeżeli BIC nie jest dostępny, można podać krajowy numer identyfikacyjny, o ile umożliwia on jednoznaczną identyfikację dostawcy usług płatniczych.
6	Adres odbiorcy płatności	Nie zawsze	Tak	/	Podanie adresu nie jest obowiązkowe w celu przetworzenia płatności za pomocą usług przekazu pieniężnego, ale do adresu muszą mieć dostęp dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności ze względu na zobowiązania wynikające z zasady „znaj swojego klienta”.
7	Zwrot płatności	Tak	Tak	/	
8	Data i godzina	Tak	Tak	Data wykonania	
9	Kwota	Tak	Tak	Kwotę należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku	
10	Waluta	Tak	Tak	ISO 4217	
11	Państwo członkowskie pochodzenia płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	

12	Państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
13	Informacje o lokalizacji płatnika	Tak	Tak	Nie dotyczy	
14	Identyfikator transakcji	Tak	Tak	Brak normy	Identyfikatory transakcji w przypadku usług przekazu pieniężnego są nadawane przez dostawcę usług płatniczych i są unikatowe tylko w ramach systemu danego dostawcy.
15	Obecność fizyczna	Nie dotyczy	Nie dotyczy		

4.5.2.4 Płatności karta

Płatności kartą są inicjowane przez płatnika przy użyciu danych dotyczących jego karty kredytowej lub debetowej w celu rozpoczęcia realizacji zlecenia płatniczego, które zostanie przetworzone przez wydawcę karty i komercyjnego agenta rozliczeniowego odbiorcy płatności. Płatności kartą można wprawdzie podzielić na trójstronne i czterostronne w zależności od modelu stosowanego przez wydawcę i agenta rozliczeniowego, ale dane, które należy przekazywać, będą niemal identyczne, ponieważ oba systemy działają pod kątem przetwarzania płatności podobnie.

Należy również zauważyć, że płatności kartą są w dużym stopniu uzależnione od systemu wykorzystywanego do przetwarzania płatności. W związku z tym niemożliwe jest dokonanie przeglądu danych wymienianych w każdym istniejącym systemie kart płatniczych. W poniższej tabeli skupiono się na zbiorach zasad dotyczących transakcji międzynarodowych wydanych przez dwa najpopularniejsze systemy kart płatniczych, a mianowicie VISA i MasterCard.

Tabela 6 – Przegląd elementów danych przekazywanych w przypadku płatności kartą kredytową

Nr	Element danych	Dostępność dla usług		Możliwy akceptowany format standardowy	Uwagi
		płatniczych			
		Płatnik	Odbiorca płatności		
1	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych przekazującego informacje	Tak	Tak	BIC (ISO 9362)	
2	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Tak	Tak	Imię i nazwisko/nazwa akceptanta kart (MC DE043) Imię i nazwisko/nazwa akceptanta (VISA TCR0 pkt 92–116)	
3	Numer VAT/NIP	Nie zawsze	Nie zawsze	Numer identyfikacyjny VAT UE musi być zgodny z normami UE.	Numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP nie są elementami obowiązkowymi do przetwarzania płatności. Mogą one być

	odbiorcy płatności			W przypadku innych identyfikatorów nie wymaga się zgodności z normami.	dostępne, wraz z innymi identyfikatorami, okazjonalnie lub w przypadku istnienia bardziej rygorystycznych wymogów w przepisach krajowych. W związku z tym dostawcy usług płatniczych, którzy nie gromadzą numerów identyfikacyjnych VAT/ numerów NIP swoich klientów, nie są zobowiązani do przekazywania tych danych. Bardziej prawdopodobne jest, że to dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności będą posiadać numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP lub inne identyfikatory zgodnie z wymogami zasady „znaj swojego klienta”.
4	Identyfikator rachunku odbiorcy płatności	Tak	Tak	Identyfikator akceptanta/identyfikator akceptanta kart (MC DE042)	Należy połączyć identyfikator akceptanta i identyfikator akceptanta kart, aby zidentyfikować akceptanta sprzedającego towary za danym agentem rozliczeniowym.
5	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	/	
6	Adres odbiorcy płatności	Tak	Tak	MC DE043 VISA TCR0	
7	Zwrot płatności	Tak	Tak	/	Jeżeli uwzględniono odniesienie do pierwotnej płatności, należy je podać jako część identyfikatora transakcji w polu 14.
8	Data i godzina	Tak	Tak	MC: DE 12 – data i godzina, transakcja lokalna Visa: TC05 – data zakupu	Data powinna zawierać co najmniej miesiąc i rok transakcji.
9	Kwota	Tak	Tak	Mastercard: DE04/DE05/DE06 VISA: TC05 – kwota źródłowa i kod waluty źródłowej Kwotę należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.	
10	Waluta	Tak	Tak	ISO 4217	

11	Państwo członkowskie pochodzenia płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	Jeśli chodzi o lokalizację płatnika, wykorzystuje się zakres BIN numeru karty, by stwierdzić, gdzie została wydana karta, a nie gdzie ma lokalizację wydawca karty.
12	Państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	Jeśli chodzi o lokalizację płatnika, wykorzystuje się zakres BIN numeru karty, by stwierdzić, gdzie została wydana karta, a nie gdzie ma lokalizację wydawca karty.
13	Informacje o lokalizacji płatnika	Tak	Tak	BIN numeru karty	
14	Identyfikator transakcji	Tak	Tak	MC: DE 31 – dane referencyjne agenta rozliczeniowego Visa: TC05 – numer referencyjny agenta rozliczeniowego	Identyfikator transakcji, który należy podać, to identyfikator dostarczony przez agenta rozliczeniowego, który jest unikatowy w stosowanym systemie kart płatniczych i wspólny dla wszystkich dostawców usług płatniczych uczestniczących w płatności.
15	Obecność fizyczna	Tak	Tak	MC: DE 22 – tryb wprowadzania danych w punkcie obsługi Visa: TC05 – tryb wprowadzania danych w punkcie obsługi	

4.5.2.5 Pieniądz elektroniczny

Typową płatność z użyciem pieniądza elektronicznego inicjuje płatnik wykorzystujący środki pieniężne na swoim rachunku pieniądza elektronicznego do zlecenia przelewu na rachunek pieniądza elektronicznego odbiorcy płatności. Zasilenie rachunku pieniądza elektronicznego może być dokonane przy użyciu różnych metod płatności (polecenie przelewu, płatność kartą itp.) przed płatnością z użyciem pieniądza elektronicznego albo równocześnie z nią (jeżeli płatnik nie miał środków na swoim rachunku pieniądza elektronicznego do wykonania płatności). Takie płatności dokonane w celu zasilenia rachunku pieniądza elektronicznego lub wycofania środków z tego rachunku będą widoczne dla zewnętrznych dostawców usług płatniczych uczestniczących w transakcji jako płatność od płatnika na rzecz instytucji pieniądza elektronicznego, która będzie identyfikowana jako odbiorca płatności (jeżeli płatnik zasila swój rachunek pieniądza elektronicznego) lub jako płatnik (jeżeli odbiorca wycofuje środki ze swojego rachunku pieniądza elektronicznego). Rachunek pieniądza elektronicznego może mieć również formę karty przedpłaconej w przypadku voucherów elektronicznych.

Płatności z użyciem pieniądza elektronicznego charakteryzują się tym, że nie istnieją żadne normy dotyczące transakcji z użyciem pieniądza elektronicznego. Płatności z użyciem pieniądza elektronicznego dokonuje się w systemie zamkniętym, w którym zarówno płatnik, jak i odbiorca płatności zawarli umowę z dostawcą pieniądza elektronicznego i który podlega zasadom ustanowionym przez samego dostawcę pieniądza elektronicznego, który jako taki ma swobodę w przyjmowaniu zasad

wedle uznania. Z drugiej strony ten zamknięty system pozwala dostawcy pieniądza elektronicznego na pełny wgląd w transakcję płatniczą, jak również w dane dotyczące płatnika i odbiorcy płatności.

Tabela 7 – Przegląd elementów danych przekazywanych w przypadku płatności z użyciem pieniądza elektronicznego

Nr	Element danych	Dostępność dla usług płatniczych		Możliwy akceptowany format standardowy	Uwagi
		Płatnik	Odbiorca płatności		
1	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych przekazującego informacje	Tak	Tak	BIC (ISO 9362)	
2	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Tak	Tak		
3	Numer VAT/NIP odbiorcy płatności	Nie zawsze	Nie zawsze	Numer identyfikacyjny VAT UE musi być zgodny z normami UE. W przypadku innych identyfikatorów nie wymaga się zgodności z normami.	Numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP nie są elementami obowiązkowymi do przetwarzania płatności. Mogą one być dostępne, wraz z innymi identyfikatorami, okazjonalnie lub w przypadku istnienia bardziej rygorystycznych wymogów w przepisach krajowych.
4	Identyfikator rachunku odbiorcy płatności	Tak	Tak	IBAN (ISO 13616)	Jeśli IBAN nie jest dostępny, dostawca pieniądza elektronicznego może na przykład jako identyfikator podać numer rachunku pieniądza elektronicznego lub podać inny identyfikator, taki jak identyfikator akceptanta.
5	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	/	
6	Adres odbiorcy płatności	Tak	Tak		
7	Zwrot płatności	Tak	Tak		Jeżeli uwzględniono odniesienie do pierwotnej płatności, należy je podać jako część identyfikatora transakcji w polu 14.
8	Data i godzina	Tak	Tak	Data wykonania	
9	Kwota	Tak	Tak	Kwotę należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku	

10	Waluta	Tak	Tak	ISO 4217	
11	Państwo członkowskie pochodzenia płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
12	Państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
13	Informacje o lokalizacji płatnika	Tak	Tak	IBAN, adres rachunku elektronicznego, BIN numeru karty, adres IP.	Dostawcy pieniądza elektronicznego muszą ustalić lokalizację płatnika, wykorzystując wszystkie informacje dostępne w ich ewidencji, aby określić tę, która najdokładniej odpowiada lokalizacji odbiorcy płatności.
14	Identyfikator transakcji	Tak	Tak		Identyfikatory transakcji w przypadku transakcji z użyciem pieniądza elektronicznego są nadawane przez dostawcę pieniądza elektronicznego i są unikatowe tylko w ramach systemu danego dostawcy.
15	Obecność fizyczna	Nie dotyczy	Nie dotyczy		

4.5.2.6 Platformy handlowe

Platformy handlowe nie oferują konkretnych metod płatności, tylko umożliwiają swoim użytkownikom korzystanie z innych metod płatności w celu zakupu towarów lub usług na ich scentralizowanej platformie. Ze względu na tę specyfikę sposób, w jaki platformy handlowe działające jako dostawcy usług płatniczych przetwarzają płatności, jest podobny zarówno do sposobu, w jaki działa powiązana metoda płatności, jak i do sposobu, w jaki dostawcy pieniądza elektronicznego działają w centrum infrastruktury.

W związku z tym dane, które będą mogły przekazywać platformy handlowe, mogą być różne w zależności od stosowanej metody płatności i oferty (np. od tego, czy płatność będzie dokonywana przy użyciu polecenia przelewu, płatności kartą, pieniądza elektronicznego itp.). Niemniej jednak, będąc w centrum przetwarzania płatności i przechowując środki w imieniu zarówno płatnika, jak i odbiorcy płatności, platforma handlowa zawsze będzie miała pełny wgląd w transakcję płatniczą, jak również w dane dotyczące płatnika i odbiorcy płatności.

Tabela 8 – Przegląd elementów danych przekazywanych w przypadku platform handlowych

Nr	Element danych	Dostępność dla usług dostawcy płatniczych		Możliwy akceptowany format standardowy	Uwagi
		Płatnik	Odbiorca płatności		
1	BIC/identyfikator dostawcy usług	Tak	Tak	BIC (ISO 9362)	

	płatniczych przekazującego informacje				
2	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Tak	Tak	(Imię i nazwisko/nazwa na koncie sprzedażowym)	
3	Numer VAT/NIP odbiorcy płatności	Nie zawsze	Nie zawsze	Numer identyfikacyjny VAT UE musi być zgodny z normami UE. W przypadku innych identyfikatorów nie wymaga się zgodności z normami.	Numer identyfikacyjny VAT/ numer NIP nie są elementami obowiązkowymi do przetwarzania płatności. Mogą one być dostępne, wraz z innymi identyfikatorami, okazjonalnie lub w przypadku istnienia bardziej rygorystycznych wymogów w przepisach krajowych.
4	Identyfikator rachunku odbiorcy płatności	Tak	Tak	IBAN (ISO 13616) Identyfikator akceptanta (MC DE 042)	Jeżeli IBAN nie jest dostępny, platforma handlowa może podać inny identyfikator rachunku, w tym identyfikator rachunku na platformie handlowej.
5	BIC/identyfikator dostawcy usług płatniczych działającego w imieniu odbiorcy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	/	
6	Adres odbiorcy płatności	Tak	Tak		
7	Zwrot płatności	Tak	Tak		Jeżeli uwzględniono odniesienie do pierwotnej płatności, należy je podać jako część identyfikatora transakcji w polu 14.
8	Data i godzina	Tak	Tak	Data wykonania	
9	Kwota	Tak	Tak		
10	Waluta	Tak	Tak	ISO 4217	
11	Państwo członkowskie pochodzenia płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
12	Państwo członkowskie przeznaczenia zwrotu płatności	Tak	Tak	ISO 3166-1 alfa-3	
13	Informacje o lokalizacji płatnika	Tak	Tak	IBAN (ISO 13616) BIN numeru karty Adres IP	Platformy handlowe muszą ustalić lokalizację płatnika, wykorzystując wszystkie informacje dostępne w ich ewidencji, aby określić tę, która najdokładniej odpowiada lokalizacji odbiorcy płatności.
14	Identyfikator transakcji	Tak	Tak		Identyfikator transakcji zostanie przypisany przez platformę handlową i nie

					będzie dostępny dla innych dostawców usług płatniczych w łańcuchu płatności.
15	Obecność fizyczna	Nie dotyczy	Nie dotyczy		

4.5.3 Aspekty dotyczące jakości danych

Dane przekazywane przez dostawców usług płatniczych będą różne w zależności od stosowanej metody płatności oraz od tego, czy podmiot zgłaszający jest dostawcą usług płatniczych płatnika czy odbiorcą płatności. W szczególności w przypadku gdy dane są przekazywane przez dostawcę usług płatniczych płatnika, dane mogą być niższej jakości lub niemożliwe do sprawdzenia przez dostawcę usług płatniczych, ponieważ nie będzie on miał kontaktu z odbiorcą płatności.

W ramach obowiązku sprawozdawczego dostawcy usług płatniczych nie są zobowiązani do zwracania się do swoich partnerów o większą ilość danych niż te, którymi już dysponują lub które wymieniają podczas przetwarzania płatności. Nie wymaga się od nich również weryfikacji wykorzystanych danych w sposób inny niż niezbędny do przetworzenia płatności i spełnienia obowiązków wynikających z zasady „znaj swojego klienta” i dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy. Oznacza to, że jeżeli dostawca usług płatniczych nie może zweryfikować elementu danych, na przykład gdy element ten odnosi się do systemu krajowego państwa trzeciego, dostawca usług płatniczych może zgłosić te dane w takiej postaci i nie musi dalej sprawdzać ich ważności.

Jakość danych może również różnić się w zależności od modeli biznesowych dostawców usług płatniczych. Dostawcy pieniądza elektronicznego mają zazwyczaj pełny wgląd w transfer pomiędzy płatnikiem a odbiorcą płatności, co powinno pozwolić im na przekazywanie wyższej jakości danych dotyczących odbiorcy płatności.

Główne problemy z jakością danych pojawią się wówczas, gdy dane są zgłaszane przez dostawcę usług płatniczych płatnika, ponieważ ten dostawca nie może potwierdzić poprawności przekazywanych danych. Problem ten nasila się jeszcze bardziej w przypadku metod płatności, w których pola mają formę wolnego pola tekstowego wypełnianego przez płatnika, zwłaszcza w przypadku polecenia przelewu.

W poniższej tabeli przedstawiono przegląd oczekiwanej jakości danych przekazywanych przez dostawców usług płatniczych w odniesieniu do głównych metod płatności omówionych w niniejszych wytycznych. Wychodzi się z założenia, że elementy oznaczone kolorem żółtym będą rzadko dostępne albo będą miały niższą jakość. Platformy handlowe nie są uwzględnione, ponieważ wykorzystują dane z innych metod płatności, które są uzupełniane ich własnymi danymi dotyczącymi zarówno płatnika, jak i odbiorcy płatności. W związku z tym nie powinny one mieć jakichkolwiek trudności z dostępnością lub jakością danych.

Tabela 9 – Przegląd danych oraz oczekiwanych poziomów jakości danych

Wymogi dotyczące danych (art. 243d)	Płatności kartą		Przelewy bankowe			Polecenia zapłaty		Pieniądz elektroniczny		Usługa przekazu pieniężnego	
	Dostawca usług płatniczych płatnika (wydawca)	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności (agent rozliczeniowy)	Dostawca usług płatniczych płatnika (SEPA – IBAN)	Dostawca usług płatniczych płatnika (SWIFT)	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności (SEPA)	Dostawca usług płatniczych płatnika	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności	Dostawca usług płatniczych płatnika	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności	Dostawca usług płatniczych płatnika	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności
1a) BIC dostawcy usług płatniczych	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
1b) Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Imię i nazwisko/nazwa akceptanta kart (MC DE043) Imię i nazwisko lub nazwa akceptanta (VISA TCR0)	Imię i nazwisko/nazwa akceptanta kart (MC DE043) Imię i nazwisko lub nazwa akceptanta (VISA TCR0)	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności (podane przez płatnika)	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności (SWIFT 59a)	Imię i nazwisko lub nazwa wierzyciela (ewidencja)	Imię i nazwisko lub nazwa wierzyciela (ewidencja)	Imię i nazwisko lub nazwa wierzyciela (ewidencja)	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności (ewidencja własna)	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności (ewidencja własna)	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności	Imię i nazwisko lub nazwa odbiorcy płatności
1c) Numer identyfikacyjny VAT/numer identyfikacji podatkowej	Opcjonalne	Obowiązkowe w niektórych państwach członkowskich	Opcjonalne	Opcjonalne	Obowiązkowe w niektórych państwach członkowskich	Opcjonalne	Obowiązkowe w niektórych państwach członkowskich	Opcjonalne	Opcjonalne	Opcjonalne	Opcjonalne
1d) IBAN, identyfikator odbiorcy płatności	Identyfikator akceptanta/akceptanta kart (MC DE042)	IBAN + identyfikator akceptanta/akceptanta kart (MC DE042)	Numer IBAN	SWIFT pole 59/59a	Numer IBAN	Numer IBAN (UE)	Numer IBAN (UE)	Identyfikator rachunku elektronicznego (+ IBAN)	Identyfikator rachunku elektronicznego (+ IBAN)	IBAN, jeśli jest dostępny	IBAN, jeśli jest dostępny
1e) BIC dostawcy usług płatniczych	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	BIC lub inny identyfikator	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	BIC lub inny identyfikator	BIC lub inny identyfikator

odbiorcy płatności											
1f) Adres odbiorcy płatności	Ulica akceptanta kart (DE043 sub2)	Adres odbiorcy płatności (ewidencja własna)	Adres odbiorcy płatności (podany przez płatnika)	Adres odbiorcy płatności (SWIFT pole 59)	Adres odbiorcy płatności (ewidencja własna)	Adres odbiorcy płatności (przekazany przez odbiorcę płatności)	Adres odbiorcy płatności (ewidencja własna)	Adres odbiorcy płatności (ewidencja własna)	Adres odbiorcy płatności (ewidencja własna)	Adres odbiorcy płatności (podany przez płatnika)	Adres odbiorcy płatności (ewidencja własna)

Wymogi dotyczące danych (art. 243d)	Płatności kartą		Przelewy bankowe			Polecenia zapłaty		Pieniądz elektroniczny		Usługa przekazu pieniężnego	
	Dostawca usług płatniczych płatnika (wydawca)	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności (agent rozliczeniowy)	Dostawca usług płatniczych płatnika (SEPA – IBAN)	Dostawca usług płatniczych płatnika (SWIFT)	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności (SEPA)	Dostawca usług płatniczych płatnika	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności	Dostawca usług płatniczych płatnika	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności	Dostawca usług płatniczych płatnika	Dostawca usług płatniczych odbiorcy płatności
2a) Data i godzina	Transakcja lokalna (MC DE12) Data zakupu (TC05)	Transakcja lokalna (MC DE12) Data zakupu (TC05)	Data rozrachunku międzybankowego	Data wykonania (pole 32a)	Data rozrachunku międzybankowego	Data rozrachunku międzybankowego	Data rozrachunku międzybankowego	Data wykonania	Data wykonania	Data wykonania	Data wykonania
2b) Kwota i waluta	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności	Waluta państwa pochodzenia płatności
2c) Państwo członkowskie pochodzenia płatności	BIN	BIN	Numer IBAN	Numer IBAN	Numer IBAN	Numer IBAN	Numer IBAN	Lokalizacja rachunku	Kod wydawcy karty	Kod państwa partnera wypłaty	Kod państwa partnera wypłaty
2d) Identyfikator transakcji	Informacje dotyczące agenta rozliczeniowego (MC DE31 – VISA TC05)	Informacje dotyczące agenta rozliczeniowego (MC DE31 – VISA TC05)	Własny identyfikator	Własny identyfikator	Własny identyfikator	Własny identyfikator	Własny identyfikator	Własny identyfikator	Własny identyfikator	Własny identyfikator	Własny identyfikator
2e) Płatności	MC DE 22 – VISA TC05	MC DE 22 – VISA TC05	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

w punkcie obsługi												
-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5 ZASADY DOTYCZĄCE (PONOWNEGO) PRZEKAZYWANIA DANYCH

W tej sekcji skupiono się na przepisach mających zastosowanie do przekazywania lub ponownego przekazywania danych przez dostawców usług płatniczych państwom członkowskim, które może mieć wpływ na przekazywanie danych do CESOP. Ze względu jednak na fakt, że ani w dyrektywie 2020/284, ani w rozporządzeniu 2020/283 nie ustanowiono przepisów mających zastosowanie do gromadzenia danych dotyczących płatności na poziomie krajowym – przy czym wyjątek stanowi nałożenie na państwa członkowskie obowiązku gromadzenia danych dotyczących płatności z użyciem standardowego formularza elektronicznego określonego w załączniku do rozporządzenia wykonawczego i w terminie określonym w art. 24b wprowadzonym rozporządzeniem 2020/283 – w niniejszej sekcji wymieniono głównie najlepsze praktyki i zalecenia mające na celu ograniczenie wpływu, jaki na przekazywanie danych do CESOP mogą mieć krajowe dane przekazywane ponownie oraz błędy podczas gromadzenia danych na poziomie krajowym.

W poniższych sekcjach przedstawiono przegląd tego, czego dostawcy usług płatniczych mogą oczekiwać od procesu (ponownego) przekazywania danych na poziomie krajowym, tj. wytyczne, których przestrzeganie zaleca się poszczególnym państwom członkowskim. Zasady te należy jednak interpretować w powiązaniu z odpowiednimi przepisami krajowymi obowiązującymi w poszczególnych państwach członkowskich w zakresie gromadzenia danych dotyczących płatności, które w niektórych aspektach mogą się różnić.

5.1 Walidacja informacji dotyczących płatności na poziomie krajowym

Dostawcy usług płatniczych powinni dokonać walidacji komunikatu o płatności przed przekazaniem go krajowej administracji podatkowej zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia wykonawczego. Obejmuje to zarówno sprawdzenie standardu XSD („XSD”), jak i sprawdzenie reguł biznesowych, aby zapewnić wychwycenie błędów na jak najwcześniejszym etapie procesu.

Po otrzymaniu komunikatu o płatności krajowe administracje podatkowe powinny dokonać walidacji otrzymanych danych dotyczących płatności pod kątem XSD. W przypadku nieprzestrzegania XSD (negatywny wynik walidacji) cały plik zostanie odrzucony, a dostawca usług płatniczych będzie musiał ponownie złożyć cały plik. W komunikacie o walidacji wysyłanym dostawcy usług płatniczych przez administrację podatkową zostanie wykorzystany ten sam XSD, który jest wykorzystywany przez CESOP w komunikacie o walidacji.

W celu uniknięcia wpływu błędów na przekazywanie danych do CESOP *zaleca się*, aby:

- krajowa administracja podatkowa dokonywała niezwłocznie walidacji otrzymanego komunikatu o płatności pod kątem XSD;
- krajowa administracja podatkowa informowała niezwłocznie dostawcę usług płatniczych o wyniku walidacji XSD w przypadku wyniku negatywnego;
- w przypadku pozytywnego wyniku walidacji XSD krajowa administracja podatkowa przekazywała niezwłocznie informacje dotyczące płatności do CESOP;
- w przypadku negatywnego wyniku walidacji XSD wyszczególniano w komunikacie o wyniku walidacji wszystkie kody błędów technicznych, tak aby dostawca usług płatniczych mógł je wszystkie jednocześnie poprawić;
- krajowa administracja podatkowa nie przeprowadzała walidacji reguł biznesowych, a reguły biznesowe były sprawdzane na poziomie CESOP.

5.2 Walidacja informacji dotyczących płatności na poziomie CESOP

Po otrzymaniu komunikatu o płatności z krajowej administracji podatkowej CESOP dokona walidacji komunikatu zawierającego dane dotyczące płatności pod kątem XSD i reguł biznesowych opisanych w podręczniku użytkownika XSD. Sprawdzenie pod kątem XSD nie powinno już z reguły wykazać żadnych błędów na poziomie CESOP, ponieważ sprawdzenia tego dokonano już na poziomie krajowym. Z drugiej strony negatywnym wynikiem walidacji może jednak skutkować sprawdzenie reguł biznesowych. Możliwe jest zatem, że komunikat zawierający dane dotyczące płatności przejdzie pozytywnie walidację przeprowadzoną przez państwo członkowskie, ale później zostanie negatywnie zweryfikowany przez CESOP. CESOP prześle wynik walidacji odpowiedniej krajowej administracji podatkowej niezależnie od tego, czy wynik walidacji jest pozytywny czy negatywny. Krajowa administracja podatkowa nie może w żadnym wypadku zmieniać treści komunikatu zawierającego dane dotyczące płatności.

W celu zapewnienia szybkiej reakcji na błąd w przekazywaniu danych do CESOP *zaleca się*, aby:

- krajowa administracja podatkowa przekazywała wynik walidacji z CESOP dostawcom usług płatniczych zarówno w przypadku wyniku pozytywnego, jak i negatywnego;
- krajowa administracja podatkowa przekazywała wynik walidacji z CESOP dostawcom usług płatniczych zarówno w przypadku wyniku pozytywnego, jak i negatywnego.

5.3 Ponowne przekazywanie danych

W przypadku negatywnego wyniku walidacji dostawca usług płatniczych musi ponownie przekazać komunikat zawierający prawidłowe dane dotyczące płatności. Jeżeli negatywny wynik walidacji wynika z tego, że komunikat nie przeszedł pomyślnie sprawdzenia pod kątem XSD na poziomie krajowym, dostawca usług płatniczych ponownie przekazuje wszystkie dane za dany kwartał. Wynika to z faktu, że CESOP nie otrzymał jeszcze od dostawcy usług płatniczych żadnych danych za ten kwartał, a zatem wysyłanie jedynie korekt w odniesieniu do określonych, konkretnych odbiorców płatności nie jest możliwe.

Ewentualnie, jeśli dostawca usług płatniczych otrzyma negatywny wynik walidacji pochodzący z CESOP, państwa członkowskie powinny zezwolić mu na ponowne złożenie tylko tych danych dotyczących odbiorców płatności, które podlegają korekcie. Ponownie przekazane komunikaty zawierające dane dotyczące płatności przejdą dokładnie ten sam proces, co pierwotnie złożone komunikaty.

W celu ograniczenia wpływu, jaki ponowne przekazywanie i korekty mogą mieć na zgłaszanie danych do CESOP i dostępność danych w systemie, *zaleca się*, aby:

- krajowa administracja podatkowa wyznaczała dostawcy usług płatniczych ramy czasowe na ponowne przekazanie komunikatu o płatności;
- ramy czasowe nie przekraczały 30 dni kalendarzowych, licząc od daty wysłania przez państwo członkowskie do dostawcy usług płatniczych komunikatu o walidacji;
- krajowa administracja podatkowa przesyłała dostawcy usług płatniczych powiadomienie o konieczności ponownego przekazania danych po upływie połowy terminu wyznaczonego przez krajową administrację podatkową;
- w przypadku niedokonania przekazania przed upływem terminu na ponowne przekazanie wysyłane było do dostawcy usług płatniczych powiadomienie z terminem na dopełnienie obowiązku ponownego przekazania;

- każde państwo członkowskie przyjęło przepisy umożliwiające nakładanie sankcji na dostawców usług płatniczych, którzy nie przekażą lub nie przekażą ponownie danych dotyczących płatności w określonym terminie.

Zalecenia te mają również zastosowanie w przypadku, gdy dostawca usług płatniczych nie przekaże żadnego komunikatu o płatności przed upływem terminu przekazania, oraz w przypadku, gdy dostawca usług płatniczych przekaże dane, które nie są objęte obowiązkiem sprawozdawczym (np. gdy dostawca usług płatniczych prześle dane odbiorców płatności, którzy nie przekroczyli progu 25 transakcji). W tym drugim przypadku w powiadomieniu należy wskazać, jakich danych nie należało przekazywać, i zażądać ich usunięcia w komunikacie przekazywanym ponownie. Przekazywanie danych w sytuacji nieprzekroczenia progu jest traktowane jako niezgodne z zasadami ustanowionymi w art. 243b i może podlegać sankcjom.

W przypadku gdy dostawca usług płatniczych przekazał komunikat zawierający dane dotyczące płatności z opóźnieniem, należy taki komunikat przesłać do CESOP niezwłocznie po jego otrzymaniu i pomyślnym przejściu walidacji, ponieważ dane te mogą być przydatne dla systemu. Nie wyklucza to jednak stosowania przez państwa członkowskie sankcji za spóźnione przekazanie danych.

5.4 Spontaniczne korygowanie błędów

Mimo że dostawcy usług płatniczych muszą sprawdzać poprawność przekazywanych danych za pomocą XSD i zasad biznesowych, może się zdarzyć, że prześlą do CESOP błędne dane dotyczące płatności.

W takim przypadku, gdy tylko dostawca usług płatniczych stwierdzi, że przesłał do CESOP błędne dane, może spontanicznie przesłać do państwa członkowskiego nowy plik z poprawionymi danymi zgodnie z zasadami określonymi w podręczniku użytkownika XSD.

W przepisach UE nie ma konkretnego terminu na dokonanie tej czynności, ponieważ dla celów CESOP zawsze ważne jest otrzymywanie poprawnych danych. Niemniej jednak, aby uniknąć sankcji, spontaniczne korekty należy przesyłać przed upływem okresu sprawozdawczego, którego te korekty dotyczą, a najpóźniej przed końcem okresu zatrzymywania danych w CESOP (5 lat). Po upływie tego okresu korekta nie będzie możliwa, gdyż oryginalne dane zostaną usunięte.

6 UWAGI KOŃCOWE

Niniejsze wytyczne mają na celu dostarczenie praktycznych informacji i wyjaśnień dotyczących zgłaszania przez dostawców usług płatniczych danych dotyczących płatności oraz gromadzenia tych danych przez państwa członkowskie. Nie mają one mocy prawnej i służą jedynie objaśnieniu zobowiązania prawnego, nie naruszając go.

Wytyczne mogą w przyszłości podlegać zmianom i aktualizacji w związku z rozwojem rynku płatności i stosowaniem obowiązku sprawozdawczego.

Pytania lub uwagi dotyczące wytycznych można przesyłać na adres TAXUD-CESOP@ec.europa.eu.